

*Magazine on Low External Input Sustainable Agriculture
Compilation of selected translated articles into Kannada*

**LEIS
INDIA**

ಲೀಸಾ ಇಂಡಿಯಾ
ವಿಶೇಷ ಕನ್ನಡ ಸಂಚಿಕೆ

ಲೀಸಾ ಇಂಡಿಯಾ

ವಿಶೇಷ ಕನ್ನಡ ಸಂಚಿಕೆ

ಜೂನ್ 2012, ಸಂಚಿಕೆ 1

ಈ ಸಂಚಿಕೆಯು 'ಲೀಸಾ ಇಂಡಿಯಾ' ಆಂಗ್ಲ ಆವೃತ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟವಾದ ಆಯ್ದು ಲೇಖನಗಳ ಅನುವಾದಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿದೆ.

ವಿಳಾಸ: ಎಎಂಇ ಪ್ರತಿಷ್ಠಾನ
ನಂ.204, 100 ಫ್ಲೀಟ್ ರಿಂಗ್‌ರೋಡ್
ಮೂರನೇ ಫೇಸ್
ಬನಶಂಕರಿ ಎರಡನೇ ಬ್ಲಾಕ್
ಮೂರನೇ ಸ್ಟೇಜ್
ಬೆಂಗಳೂರು 560085
ದೂರವಾಣಿ: +91-080-2669951
26699522

ಫ್ಯಾಕ್ಸ್ +91-080-26699410
ಈ ಮೈಲ್: amebang@giasbg01.vsnl.net.in

ಲೀಸಾ ಇಂಡಿಯಾ
'ಲೀಸಾ ಇಂಡಿಯಾ' ಆಂಗ್ಲ ಆವೃತ್ತಿಯನ್ನು ಎಎಂಇ ಪ್ರತಿಷ್ಠಾನ ಸಂಸ್ಥೆಯು ಇಳಿಯದ (ILEIA) ಸಹಯೋಗದೊಂದಿಗೆ ತ್ರೈಮಾಸಿಕವಾಗಿ ಪ್ರಕಟಿಸುತ್ತಿದೆ. ಸಂಪಾದಕೀಯ ಮಂಡಳಿ

ಮುಖ್ಯ ಸಂಪಾದಕ : ಕೆ.ವಿ.ಎಸ್.ಪ್ರಸಾದ್
ವ್ಯವಸ್ಥಾಪಕ ಸಂಪಾದಕಿ : ಟಿ.ಎಂ.ರಾಧಾ
ಕನ್ನಡ ಅನುವಾದ

ಪೂರ್ಣಪ್ರಜ್ಞ ಬೇಳೂರು
ಕನ್ನಡ ಅನುವಾದಗಳ ಸಮನ್ವಯ
ಅರುಣಕುಮಾರ ಶಿವರಾಯ

ಕಾರ್ಯ ನಿರ್ವಹಣೆ
ಎಂ.ಶೋಭಾ ಮಯ್ಯ

ಪುಟ ವಿನ್ಯಾಸ
ಬೇಳೂರು ಸುದರ್ಶನ

ಮುದ್ರಣ
ಸ್ಟಾನ್ ಪ್ರಿಂಟ್, ಬೆಂಗಳೂರು

ಮುಖಪುಟ ಚಿತ್ರ
ಮೇಕೆಗಳು ಲಕ್ಷಗಟ್ಟಳೆ ರೈತರಿಗೆ ಜೀವನಾಧಾರ
ಒದಗಿಸಿವೆ.

ಚಿತ್ರ ಸೌಜನ್ಯ: ಬೆಳಕು

ಲೀಸಾ ಮ್ಯಾಗಜಿನ್

ವಿವಿಧ ಆವೃತ್ತಿಗಳು

ಲ್ಯಾಟಿನ್ ಅಮೇರಿಕನ್, ಇಂಡೋನೇಷಿಯನ್, ಪಶ್ಚಿಮ ಆಫ್ರಿಕನ್, ಬ್ರೆಜಿಲಿಯನ್ ಮತ್ತು ಚೈನೀಸ್ ಆವೃತ್ತಿಗಳು

ಲೀಸಾ ಇಂಡಿಯಾ ಮ್ಯಾಗಜಿನ್

ಇತರೆ ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಆವೃತ್ತಿಗಳು

ಹಿಂದಿ, ಒರಿಯಾ, ತಮಿಳು ಮತ್ತು ತೆಲುಗು

ಈ ಸಂಚಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟವಾದ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಎಲ್ಲಾ ರೀತಿಯ ಎಚ್ಚರಿಕೆಯಿಂದ ಪರಿಶೀಲಿಸಿ ಸಾಧ್ಯವಾದಷ್ಟು ಸರಿಯಾಗಿ ನೀಡಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸಲಾಗಿದೆ. ಹೀಗಿದ್ದೂ, ಅಂತಿಮವಾಗಿ ಇಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟವಾದ ಲೇಖನಗಳಲ್ಲಿರುವ ವಿಷಯಗಳಿಗೆ ಆಯಾ ಲೇಖಕರೇ ಜವಾಬ್ದಾರರು.

ಇಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟವಾದ ಲೇಖನಗಳ ಪಡಿಯಚ್ಚನ್ನು ಮಾಡಿ ಇತರ ಓದುಗರಿಗೆ ಹಂಚಲು ಸಂಪಾದಕೀಯ ಮಂಡಳಿಯ ಒಪ್ಪಿಗೆಯಿದೆ.

ಮಿಸೆರಿಯೊರ್ ನೆರವಿನೊಂದಿಗೆ ಎ.ಎಂ.ಇ. ಪ್ರತಿಷ್ಠಾನದಿಂದ ಪ್ರಕಟಿತ.

ಪ್ರಿಯ ಓದುಗರೇ.

ಜೂನ್ 2012ರ ಈ ಸಂಚಿಕೆಯನ್ನು ನೀಡಲು ಸಂತೋಷವೆನಿಸುತ್ತಿದೆ. ಇದು ಮಿಸೆರಿಯೊರ್, ಜರ್ಮನಿ ಈ ಸಂಸ್ಥೆಯ ಆರ್ಥಿಕ ಸಹಕಾರದೊಂದಿಗೆ ಪ್ರಕಟಗೊಳ್ಳುತ್ತಿದೆ.

ಕೇವಲ ವಾಣಿಜ್ಯ ಕೃಷಿಗೆ ಆರ್ಥಿಕ ಸಹಾಯದ ಅಗತ್ಯವಿದೆ ಎನ್ನುವ ಊಹೆಯೊಂದಿಗೆ ದೊಡ್ಡ ರೈತರಿಗೆ ಮಾತ್ರ ತಲಾಂತರದಿಂದಲೂ ಕೃಷಿ ಸಾಲವು ಹೆಚ್ಚಿನ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ದೊರೆಯುತ್ತಿದೆ. ಸತ್ಯವೇನೆಂದರೆ, ಬಹುಸಂಖ್ಯಾತ ಸಣ್ಣರೈತರಿಗೆ ಸಮಯಕ್ಕೆ ಸರಿಯಾಗಿ ಮತ್ತು ಕಡಿಮೆ ದರದಲ್ಲಿ ಅಗತ್ಯವಿದ್ದಷ್ಟು ಸಾಲ ಸಿಕ್ಕರೆ ಅವರು ಕೃಷಿಯಲ್ಲಿಯೇ ಉಳಿಯಲು ಸಾಧ್ಯ ಮತ್ತು ಸುಸ್ಥಿರ ಬದುಕನ್ನು ರೂಪಿಸಿಕೊಳ್ಳಬಲ್ಲರು. ಈಗಾಗಲೇ ಗುರುತಿಸಲಾದ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಪರ ಮಧ್ಯವರ್ತಿಗಳು ಯಶಸ್ವಿನ ಏರುಪೇರಿನೊಂದಿಗೆ ವಿವಿಧ ಮಾದರಿಗಳು ಮತ್ತು ವಿಧಾನಗಳನ್ನು ಉಪಯೋಗಿಸಿ ಅನೇಕ ಪ್ರಯೋಗಗಳನ್ನು ಮಾಡಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಈ ಸಂಚಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಮೈರಾಡ ಹಾಗೂ ಎಪಿಮಾಸ್ ಸಂಸ್ಥೆಗಳ ಅನುಭವ ಕಥನಗಳನ್ನು ಸೇರಿಸಿದ್ದೇವೆ. ಅಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲ, ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕ ಜಲಮೂಲಗಳ ಪುನಃಶ್ಚೇತನ ಮಹತ್ವ ಮತ್ತು ಪಾರಿಸರಿಕ ಕೃಷಿಯಲ್ಲಿ ಜಾನುವಾರುಗಳ ಪಾತ್ರ ಕುರಿತಾದ ಲೇಖನಗಳಿಗೆ ಪ್ರಾಮುಖ್ಯತೆ ನೀಡಲಾಗಿದೆ.

ಈ ಸಂಚಿಕೆಯು ನಿಮಗೆ ಖುಷಿ ಕೊಡಬಹುದೆಂದು ಭಾವಿಸಿದ್ದೇವೆ. ದಯವಿಟ್ಟು ಈ ಲೇಖನಗಳ ಕುರಿತಾಗಿ ನಿಮ್ಮ ಅನಿಸಿಕೆಗಳನ್ನು ತಿಳಿಯಲು ಬಯಸುತ್ತೇವೆ. ನಿಮ್ಮ ಒಳನೋಟಗಳನ್ನು, ಆಲೋಚನೆಗಳನ್ನು ಮತ್ತು ಅಭಿಪ್ರಾಯಗಳನ್ನು, ಅಂಚೆಯ ಮುಖಾಂತರ ಅಥವಾ ಮಿಂಚಿಂಚಿಯ (leisaindia@yahoo.co.in) ಮುಖಾಂತರ ಅಥವಾ ಅಂತರಜಾಲದ ಮುಖಾಂತರ ಹಂಚಿಕೊಳ್ಳಬಹುದು. ನಿಮ್ಮ ಕೃಷಿಕ ಮಿತ್ರರಿಗೆ ಈ ಸಂಚಿಕೆಯು ಇಷ್ಟವಾದರೆ, ದಯವಿಟ್ಟು ಅವರ ಅಂಚೆವಿಳಾಸವನ್ನು ನಮಗೆ ಕಳುಹಿಸಿ. ಅವರಿಗೂ ನಾವು ಸಂತೋಷದಿಂದ ಸಂಚಿಕೆಯನ್ನು ಕಳುಹಿಸುತ್ತೇವೆ.

- ಸಂಪಾದಕರು

ಅಲೆನಾ LEISA

www.leisaindia.org

ಲೀಸಾ (LEISA)ವು ಬಾಹ್ಯ ಪರಿಕರಗಳ ಮಿತ ಬಳಕೆಯ ಸುಸ್ಥಿರ ಕೃಷಿಯ ಕುರಿತಾಗಿದೆ. ಇದು ಪಾರಿಸರಿಕವಾಗಿ ಯೋಗ್ಯವಾದ ವಿಧಾನದಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ಉತ್ಪಾದಕತೆ ಮತ್ತು ವರಮಾನವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಬಯಸುವ ರೈತರಿಗೆ ಇರುವ ತಾಂತ್ರಿಕ ಮತ್ತು ಸಾಮಾಜಿಕ ಆಯ್ಕೆಗಳ ಕುರಿತಾಗಿದೆ. ಲೀಸಾವು ಸ್ಥಳೀಯ ಸಂಪನ್ಮೂಲ ಮತ್ತು ನೈಸರ್ಗಿಕ ವಿಧಾನಗಳ ಹಿತ ಬಳಕೆಯ - ಒಂದೊಮ್ಮೆ ಅಗತ್ಯವೆನಿಸಿದರೆ ಬಾಹ್ಯ ಒಳಸುರಿಗಳ ಸುರಕ್ಷಿತ ಮತ್ತು ದಕ್ಷ ಬಳಕೆಯ - ಕುರಿತಾಗಿದೆ. ಇದು ತಮ್ಮ ಸ್ವಂತ ಜ್ಞಾನ, ಕೌಶಲ್ಯ, ಮೌಲ್ಯ, ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಮತ್ತು ಸಂಸ್ಥೆಗಳನ್ನು ಮೂಲವಾಗಿಸಿಕೊಂಡು ಭವಿಷ್ಯವನ್ನು ಕಟ್ಟಿಕೊಳ್ಳಲು ಬಯಸುವ ಪುರುಷ ಮತ್ತು ಮಹಿಳಾ ರೈತರನ್ನು ಸಬಲರನ್ನಾಗಿಸುವುದು ಮತ್ತು ಸಮುದಾಯಗಳ ಕುರಿತಾಗಿದೆ. ಲೀಸಾವು ಕೃಷಿಯನ್ನು ಸುಧಾರಿಸುವ ಮತ್ತು ಅದನ್ನು ಬದಲಾಗುತ್ತಿರುವ ಅಗತ್ಯ ಮತ್ತು ಸನ್ನಿವೇಶಗಳಿಗೆ ತಕ್ಕಂತೆ ಹೊಂದಿಸುವ ಕೃಷಿಕರು ಮತ್ತು ಇತರೆ ಪಾತ್ರಧಾರಿಗಳ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವನ್ನು ಬಲಪಡಿಸುವ ಭಾಗೇದಾರಿ ವಿಧಾನಗಳ ಕುರಿತಾಗಿದೆ. ಲೀಸಾವು ದೇಸಿ ಮತ್ತು ವೈಜ್ಞಾನಿಕ ಜ್ಞಾನವನ್ನು ಮಿಳಿತಗೊಳಿಸಲು ಬಯಸುತ್ತದೆ ಮತ್ತು ಈ ಕುರಿತ ಹೆಚ್ಚಿನ ಬೆಳವಣಿಗೆಗೆ ಅನುಕೂಲಕರ ವಾತಾವರಣವನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸಲು ನೀತಿ ನಿರೂಪಣೆಯ ಮೇಲೆ ಪ್ರಭಾವ ಬೀರಬಯಸುತ್ತದೆ. ಲೀಸಾವು ಒಂದು ಪರಿಕಲ್ಪನೆಯಾಗಿದೆ; ಒಂದು ಮಾರ್ಗ ಮತ್ತು ಒಂದು ರಾಜಕೀಯ ಸಂದೇಶವಾಗಿದೆ.

ಎ ಎಂ ಇ ಪ್ರತಿಷ್ಠಾನ

www.amefound.org

ಎ ಎಂ ಇ ಪ್ರತಿಷ್ಠಾನವು ಬೇಸಾಯದ ಪರ್ಯಾಯಗಳನ್ನು ರೂಪಿಸುವ, ಕೃಷಿಕರ ಅವಿವಿಧ ಸಿರಿವಂತಗೊಳಿಸುವ, ಅಭ್ಯುದಯ ಸಂಸ್ಥೆಗಳನ್ನು ಒಗ್ಗೂಡಿಸುವ ಮತ್ತು ಅನುಭವಗಳನ್ನು ಹಂಚಿಕೊಳ್ಳುವ ಮೂಲಕ ದಕ್ಷಿಣ ಪ್ರಸ್ಥಭೂಮಿಯ ಅರೆ ಒಣ ಪ್ರದೇಶಗಳ ಸಣ್ಣ ಮತ್ತು ಮಧ್ಯಮ ಕೃಷಿಕರಲ್ಲಿ ಪಾರಿಸರಿಕ ಕೃಷಿಯನ್ನು ಉತ್ತೇಜಿಸುತ್ತಿದೆ.

ವಿಶ್ವಸ್ತರು

ಚೀರ್ಮನ್: ಡಾ.ಆರ್.ದ್ವಾರಕೇನಾಥ್

ಖಜಾಂಚಿ: ಶ್ರೀ ಎಸ್.ಎಲ್.ಶ್ರೀನಿವಾಸ್

ಸದಸ್ಯರು : ಡಾ. ವಿಠಲ ರಾಜನ್, ಡಾ.ಎಂ.ಮಹಾದೇವಪ್ಪ, ಡಾ.ಎನ್.ಕೆ.ಸಾಂಘಿ, ಡಾ. ಎನ್.ಜಿ.ಹೆಗಡೆ, ಡಾ. ಟಿ.ಎಂ. ತ್ಯಾಗರಾಜನ್, ಪ್ರೊ.ವಿ.ವೀರಭದ್ರಯ್ಯ, ಶ್ರೀ ಚಿರಂಜೀವಿ ಸಿಂಗ್

ಕಾರ್ಯಕಾರಿ ನಿರ್ದೇಶಕರು: ಶ್ರೀ ಕೆ.ವಿ.ಎಸ್. ಪ್ರಸಾದ್

ಮಿಸೆರಿಯೊರ್ MISEREOR

www.misereor.org

ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಸಹಕಾರ ಸಂಘಟನೆ ಮಿಸೆರಿಯೊರ್‌ನ್ನು ಜರ್ಮನ್ ಕ್ಯಾಥೋಲಿಕ್ ಬಿಶಪ್‌ರು ಇಸವಿ 1958ರಲ್ಲಿ ಸ್ಥಾಪಿಸಿದರು. ಕಳೆದ 50 ವರ್ಷಗಳಿಂದ ಮಿಸೆರಿಯೊರ್ ಆಫ್ರಿಕ, ಏಷಿಯಾ, ಹಾಗೂ ಲ್ಯಾಟಿನ್ ಅಮೇರಿಕಾಗಳಲ್ಲಿ ಬಡತನದ ಮಿರುದ್ದದ ಹೋರಾಟಕ್ಕೆ ವಚನಬದ್ಧವಾಗಿದೆ. ಧರ್ಮ, ಪರಂಪರೆ ಅಥವಾ ಲಿಂಗವನ್ನು ಪರಿಗಣಿಸದೆ ಅಗತ್ಯವಿರುವ ಯಾವುದೇ ಮಾನವ ಜೀವಿಗೂ ಮಿಸೆರಿಯೊರ್‌ನ ಸಹಕಾರ ಲಭ್ಯವಿದೆ.

ಬಡವರು ಮತ್ತು ಅನುಕೂಲರಹಿತರು ನಡೆಸುವ ಮತ್ತು ಮಾಲೀಕತ್ವದ ಯೋಜನೆಗಳಿಗೆ ಮಿಸೆರಿಯೊರ್ ಬೆಂಬಲ ಲಭ್ಯವಿದೆ. ಇದು ಸ್ಥಳೀಯ ಪಾಲುದಾರರ ಜೊತೆ ಕೆಲಸ ಮಾಡಲು ಮೊದಲ ಆದ್ಯತೆ ನೀಡುತ್ತದೆ. ಅವುಗಳೆಂದರೆ ಚರ್ಚಿ-ಆಧಾರಿತ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು, ಸರಕಾರೀತರ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು, ಸಾಮಾಜಿಕ ಚಳುವಳಿಗಳು ಮತ್ತು ಸಂತೋಧನ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು. ಯೋಜನೆಗಳ ಅನುಷ್ಠಾನ ಮತ್ತು ಸ್ಥಳೀಯ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯನ್ನು ರಚಿಸುವಲ್ಲಿ ಫಲಾನುಭವಿಗಳ ಜೊತೆಗೂಡಿ ಪಾಲುದಾರರು ಸಹಾಯಮಾಡುವಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ. ಈ ರೀತಿಯಾಗಿ ಮಿಸೆರಿಯೊರ್ ತನ್ನ ಪಾಲುದಾರರೊಡಗೂಡಿ ನಿರಂತರವಾಗಿ ಬದಲಾಗುತ್ತಿರುವ ಸವಾಲುಗಳಿಗೆ ಪ್ರತಿಸ್ಪಂದಿಸುತ್ತದೆ.

ರತ್ನಗಿರಿ ರೈತರ ಕೃಷಿ ರಹಸ್ಯ

ರತ್ನಗಿರಿಯ ಯುವ ರೈತರು ಸಣ್ಣ ಪ್ರಮಾಣದ ಕೃಷಿಯ ಜೊತೆ ಜಾನುವಾರು ಉತ್ಪಾದನೆಯನ್ನು ಮಿಶ್ರಗೊಳಿಸಿ ಅಪರೂಪದ ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ವೈವಿಧ್ಯವನ್ನು ಕಾಪಾಡಿಕೊಂಡು ಬಂದಿದ್ದಾರೆ. ಅಲ್ಪಾವಧಿ ಲಾಭಗಳನ್ನು ಹೊರತುಪಡಿಸಿ ನೋಡಿದಾಗ, ಸುಸ್ಥಿರ ಕೃಷಿ ಆಚರಣೆಗಳು ಇನ್ನೂ ಅನೇಕರಿಗೆ ಹಬ್ಬಲು ಈ ಯುವ ರೈತರು ಕಾರಣರಾಗಿದ್ದಾರೆ.

■ ನಿತ್ಯಾ ಸಾಂಬಮೂರ್ತಿ ಘೋಷ್ಕೆ

4

ದೇಸಿ ತಳಿಗಳನ್ನು ಜಗತ್ತಿಗೆ ಪರಿಚಯಿಸಲು ಹೊರಟ ಮಹಿಳೆಯರು

ದಕ್ಷಿಣಭಾರತದ ಸಾಕಷ್ಟು ಮಹಿಳೆಯರಿಗೆ ದೇಸಿ ತಳಿಗಳ ಜಾನುವಾರು ಸಾಕಣೆಯೊಂದು ಆತುರವಿಲ್ಲದ, ಎಲ್ಲಾ ಕೆಲಸಗಳಲ್ಲೊಂದಾದ ಅರೆಕಾಲಿಕ ಚಟುವಟಿಕೆ. ಅವರು ಇನ್ನಿತರ ಆದಾಯವರ್ಧನಾ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳೊಂದಿಗೆ ಸೇರಿಸಿ ಚಟುವಟಿಕೆ ಕೈಗೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ. ದೇಸಿ ತಳಿಗಳು ಗಟ್ಟಿಮುಟ್ಟಾಗಿದ್ದು ಸುಲಭವಾಗಿ ಗರ್ಭ ಧರಿಸುತ್ತವೆ. ಮೇವು ಮತ್ತು ಕೊಟ್ಟಿಗೆ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಸುಲಭವಾಗಿ ಮಾಡಬಹುದಾಗಿದೆ. ಹೀಗೆ ಕಡಿಮೆ ಖರ್ಚಿನಲ್ಲಿ ಮಹಿಳೆಯರು ನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತಿರುವ ಮುಖ್ಯಾಂಶಗಳನ್ನು ಲೇಖಕರು ಇಲ್ಲಿ ದಾಖಲಿಸಿದ್ದಾರೆ.

■ ಇಲೈ ಕೊಹ್ಲೆರ್ ರೊಲೆಫ್‌ಸನ್ ಮತ್ತು ಕಾರ್ತಿಕೇಯ ಶಿವಸೇನಾಪತಿ

7

ಸ್ವಸಹಾಯ ಸಂಘಗಳಿಗೆ (ಎಸ್‌ಎಚ್‌ಜಿ) ಸ್ವಯಂ ನಿಯಮಾವಳಿಗಳ ಅಗತ್ಯ

ಭಾರತದಲ್ಲಿ SHG ಮತ್ತು ಅವುಗಳ ಒಕ್ಕೂಟಗಳ ಸ್ಥಾಪನೆ ಒಂದು ಆಂದೋಲನ ರೂಪ ಪಡೆದುಕೊಂಡಿವೆ. ಈ ಆಂದೋಲನದ ಹೊರಬರುವ ಲಾಭಗಳನ್ನು ಸುಸ್ಥಿರವಾಗಿಸಲು, ಸಂಪೂರ್ಣ ಸ್ವಾಮ್ಯ ಮತ್ತು ಎಲ್ಲಾ ರೀತಿಯಲ್ಲೂ ಸ್ವಾಯತ್ತತೆ ಹೊಂದಿರುವಿಕೆಯು ಬಹಳ ಪ್ರಮುಖವಾದುದು. ಇದರರ್ಥ ಅನುವುದಾರ ಮಧ್ಯವರ್ತಿಗಳು ತಮ್ಮ ಪಾತ್ರವನ್ನು ಕಡಿಮೆಗೊಳಿಸುತ್ತ ಕ್ರಮೇಣ ಹಿಂದೆ ಸರಿಯಬೇಕು.

■ ಎಸ್. ರಮಾ ಲಕ್ಷ್ಮಿ

10

ಸಾಲ ತೆಗೆಯಲು ಬೇಕು ಆಯ್ಕೆ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ

ಕುಟುಂಬ ನಿರ್ವಹಣೆ, ವಿವಿಧ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳಿಗಾಗಿ ಸಣ್ಣರೈತರಿಗೆ ಸಾಲ ಹಾಗೂ ಇನ್ನಿತರ ನೆರವಿನ ಸೇವೆಗಳು ಅಗತ್ಯ. ಇಂಥ ಅವಶ್ಯಕತೆಯನ್ನು ಸ್ವಸಹಾಯ ಸಂಬಂಧಿ ಗುಂಪುಗಳು [ಖಂಘು] ಪೂರೈಸುತ್ತವೆ. ಬಡ ಕುಟುಂಬಗಳಿಗೆ ಅಗತ್ಯವಿರುವ ಕೌಶಲ್ಯಗಳು, ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳು ಹಾಗೂ ಅವಶ್ಯಕ ಅವಕಾಶಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸುತ್ತವೆ

■ ಅಲೋಷಿಯಸ್ ಪ್ರಕಾಶ್ ಫರ್ನಾಂಡಿಸ್

14

ಪಂಪ್‌ಸೆಟ್ ಇಲ್ಲದ ತೋಟಗಾರಿಕೆ

ಕರ್ನಾಟಕ ಮತ್ತು ಕೇರಳದ ಗಡಿ ನಾಡಿನ ಅನೇಕ ಕೃಷಿಕರು ಸುರಂಗಗಳ ಮೇಲೆ ವಿಶ್ವಾಸವಿಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಅವರ ಬೆಳೆಗಳಿಗೆ ನೀರಿನ ಅಗತ್ಯವನ್ನು ಪೂರೈಸಲು ಇದೊಂದು ಪರಂಪರಾಗತ ನೀರು ಸಂಗ್ರಹಣಾ ವಿನ್ಯಾಸ. ಸುರಂಗಗಳು ಮಾನವ ನಿರ್ಮಿತ ನೀರಿನ ಗುಹೆಗಳು. ಇವನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸಲು ಹೊರಗಿನ ಶಕ್ತಿ ಬೇಕಿಲ್ಲ. ಗುರುತ್ವಾಕರ್ಷಣ ಬಲದ ಮೇಲೆ ಕಾರ್ಯ ನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತವೆ.

■ ಶ್ರೀ ಪಡೆ

18

ರತ್ನಗಿರಿ ರೈತರ ಕೃಷಿ ರಹಸ್ಯ

■ ನಿತ್ಯಾ ಸಾಂಬಮೂರ್ತಿ ಘೋಟ್ಲೆ

ರತ್ನಗಿರಿಯ ಯುವ ರೈತರು ಸಣ್ಣ ಪ್ರಮಾಣದ ಕೃಷಿಯ ಜೊತೆ ಜಾನುವಾರು ಉತ್ಪಾದನೆಯನ್ನು ಮಿಶ್ರಗೊಳಿಸಿ ಅಪರೂಪದ ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ವೈವಿಧ್ಯವನ್ನು ಕಾಪಾಡಿಕೊಂಡು ಬಂದಿದ್ದಾರೆ. ಅಲ್ಪಾವಧಿ ಲಾಭಗಳನ್ನು ಹೊರತುಪಡಿಸಿ ನೋಡಿದಾಗ, ಸುಸ್ಥಿರ ಕೃಷಿ ಆಚರಣೆಗಳು ಇನ್ನೂ ಅನೇಕರಿಗೆ ಹಬ್ಬಲು ಈ ಯುವ ರೈತರು ಕಾರಣರಾಗಿದ್ದಾರೆ.

ಸಹ್ಯಾದ್ರಿಯ ತಪ್ಪಲಿನ ಅಂಚಿನಲ್ಲಿರುವುದೇ ವಿಲೈ ಜಲಾನಯನ ಪ್ರದೇಶ. 1980ರಲ್ಲಿ ಜಲಾನಯನ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಯೋಜನೆ ಆರಂಭ. ಆ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಅದೊಂದು ಹೊಸ ಯೋಜನೆ. ಆರು ಹಳ್ಳಿಗಳ ಜಲಾನಯನ ಪ್ರದೇಶವನ್ನು ಒಂದಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚು ಮಾರ್ಗಗಳಲ್ಲಿ ಪರಿವರ್ತಿಸಿದ್ದವು. ಮೊದಲನೆಯದಾಗಿ ವರ್ಷದ 12 ತಿಂಗಳೂ ಅಲ್ಲಿ ನೀರಿನ ಲಭ್ಯತೆ ಇದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಖಚಿತಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಲಾಯಿತು; ಭೂಮಿ ಹಾಗೂ ಮಣ್ಣನ್ನು ಸಣ್ಣ ಬಾಂದಾರಗಳು ಮರುಚೈತನ್ಯಗೊಳಿಸಿದವು, ಇದ್ದಲು(ಇಜ್ಜಲು) ಮಾರುಕಟ್ಟೆ ಹಾವಳಿಯಿಂದ ಬರಿದಾಗಿದ್ದ ಕಾಡು ನೆಟ್ಟಮರಗಳಿಂದಾಗಿ ಮತ್ತೆ ಹಸಿರಾಗಿತ್ತು. ಮುಂದೆ, ಇದೇ ಆರ್ಥಿಕ ಭದ್ರತೆಗೆ ಒಂದು ದಾರಿಯಾಗಿತ್ತು. ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬರೂ ಮಾವು ಹಾಗೂ ಗೇರನ್ನು ನೆಡಲು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದರು. ನರ್ಸರಿಗಳನ್ನು ಹಾಗೂ ಹೊಸದಾಗಿ ನೆಟ್ಟ ಗಿಡಗಳನ್ನು ಸಂರಕ್ಷಿಸಲು ಸ್ಥಳೀಯ ಆಡುಗಳನ್ನು ಕೊಲ್ಲಲಾಯಿತು. ಕೆಲವನ್ನು ಓಡಿಸಲಾಯಿತು. ಸ್ಥಳೀಯ ಕೃಷಿ ವಿನ್ಯಾಸ ಹಾಗೂ ಜಾನುವಾರು ಪಾಲನೆ ಮೇಲೂ ನಿರ್ಬಂಧ ಹೇರಲಾಯಿತು.

ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಹಾಗೂ ಪ್ರಗತಿಗಳನ್ನು ಕೇವಲ ಆರ್ಥಿಕ ಮಾನದಿಂದ ಅಳೆಯಲಾಗುತ್ತದೆ. ವಿವಿಧ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳ ಸಾಮಾಜಿಕ ಮತ್ತು ಪಾರಿಸರಿಕ ಪರಿಣಾಮಗಳು ವ್ಯಕ್ತಗೊಳ್ಳಲು

ಸ್ವಲ್ಪಕಾಲ ಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಕೆಲವೊಮ್ಮೆ, ದೀರ್ಘಕಾಲದ ಸಾಮಾಜಿಕ ಮತ್ತು ಪಾರಿಸರಿಕ ಗುರಿಯನ್ನು ತಲುಪಲು ಅಲ್ಪಾವಧಿಯ ಆರ್ಥಿಕ ಲಾಭಗಳನ್ನು ಮರೆಯಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಕ್ಷಿಪ್ರಕರ ಆಯ್ಕೆ ಮಾಡಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಇದು 'ಅಂತ್ರ' [ANTHRA] ಎಂಬ ಸರಕಾರೇತರ ಸಂಸ್ಥೆಯೊಂದಿಗೆ ಸೇರಿದ ಆ ಪ್ರದೇಶದ ಯುವಜನರ ಗುಂಪಿನ ಸಾಧನೆಯ ಕಥೆ. ಜಾಗತಿಕ ಬದಲಾವಣೆಯ ಸುಳಿಗೆ ಸಿಲುಕದೆ ಈ ಯುವಕರ ಗುಂಪು ಸಣ್ಣಮಟ್ಟದ ಕೃಷಿ ಮತ್ತು ಜಾನುವಾರು ಉತ್ಪಾದನೆಯೊಂದಿಗೆ ತಮ್ಮ ಪ್ರದೇಶದ ವಿಶೇಷತೆಯನ್ನು ಪುನಶ್ಚೇತನಗೊಳಿಸಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸಿದ್ದಾರೆ.

1990ರಲ್ಲಿ ಕೊಂಕಣ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಯಾವಾಗ ನೀರು ಲಭಿಸಲು ತೊಡಗಿತೋ, ಆ ಪ್ರದೇಶದ ಅನೇಕರು ಯಶಸ್ವಿ ಹೈನೋದ್ಯಮದ ಕನಸು ಕಾಣತೊಡಗಿದರು. ವಾಸ್ತವದಲ್ಲಿ, ಸ್ಥಳೀಯ ಸಚಿವರೊಬ್ಬರು ಡೇರಿಯೊಂದನ್ನು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಲು ಬಹುದೊಡ್ಡ ಮೊತ್ತದ ಹಣ ಮಂಜೂರು ಮಾಡಿದರು. ಆದರೆ ಹಳ್ಳಿಯಲ್ಲಿ ಯಾರೊಬ್ಬರೂ ಅದನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಲು ಮುಂದೆ ಬರಲಿಲ್ಲ. ಕಾರಣ ಸರಳ. ದೈಹಿಕವಾಗಿ ಸಮರ್ಥರಾದ ಬಹುತೇಕ ಗಂಡಸರು ಕೆಲಸಕ್ಕಾಗಿ ಮುಂಬೈಗೆ ತೆರಳಿದ್ದರು. ಕೃಷಿಯಲ್ಲಿ ಬಹುಪಾಲು ಹೆಂಗಸರೇ ಕೆಲಸ ನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಕೆಲಸದ ಹೊರೆಯಿಂದಾಗಿ, ಆಹಾರ

ಧಾನ್ಯ ಬೆಳೆಯುವುದನ್ನು ಬಿಟ್ಟರು. ಪತಿ ಕಳುಹಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಹಣದಿಂದ ಎಲ್ಲ ಆಹಾರ ಧಾನ್ಯಗಳನ್ನು ಸುಲಭವಾಗಿ ಖರೀದಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಡೇರಿಗಾಗಿ ಜಾನುವಾರು ಸಾಕಿದರೆ, ಅವುಗಳ ಮೇಲೆ ಹೆಚ್ಚು ನಿಗಾ ಇಡಬೇಕು. ಮೇವು, ನೀರು ಅಗತ್ಯವಾಗಿ ಬೇಕು. ಕೆಲಸವೂ ಹೆಚ್ಚು. ಹೀಗಾಗಿ ಮಹಿಳೆಯರು ಒಲ್ಲದ ಮನಸ್ಸಿನಿಂದ ಕೆಲಸಲದಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದರು. ಹೀಗಾಗಿ ಡೇರಿ ಯೋಜನೆಯನ್ನು ತಕ್ಷಣವೇ ಹಿಂತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಲಾಯಿತು.

ಸ್ಥಳೀಯ ಮಾನವ ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳ ನಿರ್ಮಾಣ

ಇದೇ ಸಮಯದಲ್ಲಿ, ಆ ಪ್ರದೇಶದ 10 ಯುವಕರಿಗೆ 'ಅಂತ್ರ' ಸಂಸ್ಥೆ 'ಜಾನುವಾರು ಆರೋಗ್ಯ ಕಾರ್ಯಕರ್ತರ' ತರಬೇತಿ ನೀಡಿತು. ತರಬೇತಿಯಲ್ಲಿ ಸ್ಥಳೀಯ ತಳಿಗಳಿಗೆ, ಸ್ಥಳೀಯವಾಗಿ ಲಭ್ಯವಿರುವ ಮೇವಿಗೆ, ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಸ್ಥಳೀಯ ಗಿಡಮೂಲಿಕಾ ಔಷಧಿಗಳಿಗೆ ಆದ್ಯತೆ ನೀಡಲಾಗಿತ್ತು. ಈ ಯುವ ಜಾನುವಾರು ಆರೋಗ್ಯ ಕಾರ್ಯಕರ್ತರು [AHW] ಅವರ ಸ್ಥಳೀಯ ಕೃಷಿ ಮತ್ತು ಜಾನುವಾರು ಉತ್ಪಾದನಾ ಪದ್ಧತಿಗಳ ಬಗ್ಗೆ, ಅದರ ಮೇಲಿರುವ ಜನರ ವಿಶ್ವಾಸ ಹಾಗೂ ಪದ್ಧತಿಯು ಬೆಳೆದುಬಂದ ರೀತಿಯನ್ನು ದಾಖಲಿಸಿದರು. ಮೌಲ್ಯಮಾಪನ ಮಾಡಿದರು. ಅಲ್ಪಾವಧಿಯ ಆರ್ಥಿಕ ಲಾಭಕ್ಕಿಂತಲೂ ಹೆಚ್ಚಿನದನ್ನು ಗಳಿಸಲು ಯುವಕರು ಬಯಸಿದ್ದರು. ಇದು ಕೃಷಿಗೊಂದು ಹೊಸ ಅನುಸಂಧಾನವನ್ನು ತಂದಿತು. ಹಳ್ಳಿಯ ಸಮುದಾಯವು ಈ ಯುವಕರು ಹೇಳಿದ್ದನ್ನು ನಿಧಾನವಾಗಿ ಮತ್ತು ಒಲ್ಲದ ಮನಸ್ಸಿನಿಂದ ಸ್ವೀಕರಿಸಿತು.

ಹಳ್ಳಿಯಲ್ಲಿ AHWಗಳ (ಜಾನುವಾರು ಆರೋಗ್ಯ ಕಾರ್ಯಕರ್ತರು) ಮಹತ್ವವನ್ನು ಹಳ್ಳಿಗಳವರಿಗೆ ತಿಳಿಸು ಪ್ರಕ್ರಿಯೆ ಆರಂಭವಾಯಿತು. ಮೊದಲು ಕೋಳಿಗಳಿಗೆ ಸೋಂಕಿದ ಫೌಲ್ ಪಾಕ್ಸ್ ಹಾಗೂ ಸಾಲ್ಮೋನೆಲ್ಲೋಸಿಸ್ ರೋಗಗಳಿಗೆ AHWಗಳು ಗಿಡಮೂಲಿಕಾ ಔಷಧಿಗಳನ್ನು ನೀಡಿದರು. ಮುಂದಿನ ಋತುವಿನಲ್ಲಿ ಪ್ರೊಫಿಲ್ಯಾಕ್ಟಿಕ್ ಲಸಿಕೆ ಹಾಕಿಸುವ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ಆಯೋಜಿಸಿದರು. ಅವರು ಸ್ಥಳೀಯ ಪಶುವೈದ್ಯ ಇಲಾಖೆಯ ಮೇಲ್ವಿಚಾರಣೆಯಲ್ಲಿ ದೊಡ್ಡ ಪ್ರಾಣಿಗಳಿಗೂ ಸಹ ಅಗತ್ಯವಿರುವ ಲಸಿಕೆ ಹಾಕಿಸುವಲ್ಲಿ ನೆರವಾದರು. ಜಾನುವಾರುಗಳಿಗೆ ರೋಗ ಬಂದಾಗ ಆರೋಗ್ಯ ಕಾರ್ಯಕರ್ತರು ದೂರವಾಣಿ ಮೂಲಕವೇ ಚಿಕಿತ್ಸಾ ವಿಧಾನವನ್ನು ವಿವರಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ತಮಗೆ ತಿಳಿದ ಗಿಡಮೂಲಿಕಾ ಔಷಧಿಗಳನ್ನು ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದರು. ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಗಂಭೀರವಾಗಿದ್ದರೆ ಪಶುವೈದ್ಯರ ನೆರವು ಕೇಳುತ್ತಿದ್ದರು. ಜಾನುವಾರುಗಳಿಗೆ ತಗಲುವ ರೋಗ, ಸಾವಿನ ಸಂಖ್ಯೆ ಕಡಿಮೆಯಾಗುತ್ತಿರುವಂತೆಯೇ ಹಳ್ಳಿಗಳಲ್ಲಿ AHWಗಳ ಮೇಲಿನ ವಿಶ್ವಾಸವೂ ಹೆಚ್ಚಿತು.

ಇಷ್ಟೆಲ್ಲಾ ಬೆಳವಣಿಗೆಗಳಾದರೂ, ಯೋಜನಾ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಜಾನುವಾರು ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯ ವಿಸ್ತರಣೆ ಅಸಾಧ್ಯವೆನಿಸುತ್ತಿತ್ತು. ಕಾರಣ, ಈಗಾಗಲೇ ಗುಣಮಟ್ಟದ ಮೇವಿನ ಕೊರತೆಯಿಂದಾಗಿ ಡೇರಿ ಚಟುವಟಿಕೆ ನಡೆಸುವುದೇ ಅಸಾಧ್ಯವೆನಿಸಿತು. ಜಲಾನಯನ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಯೋಜನೆಯ ಅನುಷ್ಠಾನದಿಂದ ಹಳ್ಳಿಗಳಲ್ಲಿ ಆಡುಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ ಕ್ಷೀಣಿಸಿತ್ತು. ಕಾಣೆಯಾದ ಆಡುಗಳನ್ನು ಮತ್ತೆ ಊರಿಗೆ ಕರೆತರುವುದಕ್ಕೆ ಸಮುದಾಯಕ್ಕೆ ಆಸಕ್ತಿ ಇಲ್ಲ. ಹೀಗಾಗಿ ಈ ಪ್ರದೇಶಕ್ಕೆ ಕೇವಲ ಹಿತ್ತಲಿನಲ್ಲಿ ಕೋಳಿ ಸಾಕಾಣಿಕೆಯಷ್ಟೇ ಸೂಕ್ತವಾಗಿತ್ತು. ಅದನ್ನಷ್ಟೇ ಜನರು ಸ್ವೀಕರಿಸಿದ್ದರು. ಅವರು ಸಾಕಿದ ಕೋಳಿಗಳು ಆರೋಗ್ಯವಾಗಿರುವಂತೆ ಜಾನುವಾರು ಆರೋಗ್ಯ ಕಾರ್ಯಕರ್ತರು ಉತ್ತಮ ವಾತಾವರಣವನನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಿದ್ದರು. ಸಮಯಕ್ಕೆ ಸರಿಯಾಗಿ ಲಸಿಕೆ ಹಾಕಿಸುವುದು, ಸಕಾಲದಲ್ಲಿ ಆಹಾರ ಮತ್ತು ನೀರು ಪೂರೈಕೆ, ರೋಗ ಬಂದಾಗ ತಕ್ಷಣದ ಚಿಕಿತ್ಸೆ ನೀಡುತ್ತಿದ್ದರು.

ಕೃಷಿಗೆ ಮೊದಲ ಆದ್ಯತೆ

AHWಗಳು ಕೃಷಿಗೆ ಪೂರಕವಾದ ಇನ್ನಿತರ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಪರಿಶೋಧಿಸಲು ಆಸಕ್ತರಾದರು. ಮಾವು, ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಆಲ್ಪಾನ್ಸೋ ಮಾವು ಆ ಪ್ರದೇಶದ ಮತ್ತು ರೈತರ ವಾಣಿಜ್ಯ ಬೆಳೆಯಾಗಿತ್ತು. ಸಣ್ಣ ಹಿಡುವಳಿದಾರರೂ ಸಹ ಮನೆಯ ಆದಾಯಕ್ಕೆ ಪೂರಕವಾಗಿ ಮಾವಿನ ಮರಗಳನ್ನು ನೆಡತೊಡಗಿದರು. ಒಳ್ಳೆಯ ಆದಾಯದ ನಿರೀಕ್ಷೆಯಲ್ಲಿ, ಹಣ್ಣುಗಳನ್ನು ರಕ್ಷಿಸಲು ರಾಸಾಯನಿಕ ಕೀಟನಾಶಕಗಳನ್ನು ಮತ್ತು ಹಾರ್ಮೋನುಗಳನ್ನು ಸಿಂಪಡಿಸಲು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದರು. ಅಲ್ಲಿ ಜನರಿಗೆ ರಾಸಾಯನಿಕಗಳ ಅಡ್ಡ ಪರಿಣಾಮಗಳ ಕುರಿತು ಜಾಗೃತಿಯಿರಲಿಲ್ಲ. ಹಳ್ಳಿ ಹಳ್ಳಿಗಳಲ್ಲಿ ಸಿಂಪಡಣೆ ಮಾಡಿದರು. ಡಿಸೆಂಬರ್ ತಿಂಗಳಲ್ಲಿ ದೊಡ್ಡ ಪ್ರಮಾಣದ ಸಿಂಪಡಣೆ ಮಾಡಿದ ಕಾರಣ ಆ ಪ್ರದೇಶ ದಪ್ಪನೆಯ ರಾಸಾಯನಿಕ ಪದರದಿಂದ ಆವೃತವಾಯಿತು.

AHWಗಳು ಜಾನುವಾರುಗಳಿಗೆ ಸಸ್ಯ ಔಷಧಿಗಳ ಮಹತ್ವವನ್ನು ಪ್ರಯೋಗಿಸಿ ಜನರನ್ನು ಒಪ್ಪಿಸಿದ್ದರು. ಈಗ ವಿವಿಧ ಬೆಳೆಗಳಿಗೆ ಸಸ್ಯಔಷಧಿಗಳನ್ನು ಪ್ರಯೋಗಿಸಲು ಆಸಕ್ತರಾದರು. ವಿವಿಧ ಸಸ್ಯಗಳ ಮಿಶ್ರಣದ ಕಷಾಯವನ್ನು ಚಳಿಗಾಲದಲ್ಲಿ ಸಣ್ಣದಾಗಿ ಪ್ರಯೋಗಿಸಿದರು. ಅದೊಂದು ದೊಡ್ಡ ಯಶಸ್ಸಿಗೆ ಕಾರಣವಾಯಿತು. ಸ್ಥಳೀಯವಾಗಿ ಸಿಗುವ ಔಷಧೀಯ ಸಸ್ಯವಾದ ಲಕ್ಕಿ [Vitex negunda] ತುಳಸಿ [Ocimum sanctum] ಮತ್ತು ತುಂಬೆ ಜಾತಿಯ ಗಿಡ [Leucas stelligera]ಗಳನ್ನು ನಿಗದಿತ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ಬೆರೆಸಿ ಅದಕ್ಕೆ ಗೋಮೂತ್ರ ಮಿಶ್ರ ಮಾಡಿ ರಾಸಾಯನಿಕ ಕೀಟನಾಶಕದಷ್ಟೇ ಪರಿಣಾಮ ನೀಡುವ ಔಷಧಿದಂತೆ ತಯಾರಿಸಲಾಯಿತು. ಅದು ಖಂಡಿತವಾಗಿಯೂ ಕಡಿಮೆ ವಿಷಕಾರಿಯಾಗಿತ್ತು. ಇದರ ಯಶಸ್ಸಿನಿಂದ AHWಗಳು ನಿರಂತರವಾಗಿ ಸಸ್ಯ ಜನ್ಯ ಕೀಟನಾಶಕಗಳನ್ನು ತಯಾರಿಸತೊಡಗಿದರು. ಈ ಜೈವಿಕ ಕೀಟನಾಶಕಗಳನ್ನು ಶೀತೆಗಳಲ್ಲಿ ತುಂಬಿಸಿ ಆ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಬಳಸಲು ಮತ್ತು ಮಾರಾಟ ಮಾಡತೊಡಗಿದರು. ರೈತರಿಗೆ ಕೀಟನಾಶಕಗಳನ್ನು ಮಾರುವ ಕಂಪೆನಿ ಪ್ರತಿನಿಧಿಗಳೊಂದಿಗೆ ಗಣನೀಯ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ಸ್ಪರ್ಧೆಯನ್ನು AHWಗಳು ಎದುರಿಸಬೇಕಾಯಿತು.

ತಮ್ಮ ಕೃಷಿ ಉತ್ಪಾದನೆಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಲು ಸಮುದಾಯವು ಹೊಸ ದಾರಿಗಳನ್ನು ನೋಡತೊಡಗಿತು. ಎರೆಹುಳು ಗೊಬ್ಬರವು ಸೂಕ್ತವಾದ ಮಧ್ಯವರ್ತಿಯಾಗಿ ಗೋಚರಿಸಿತು. ಪ್ರಾಯೋಗಿಕ ಎರೆಗೊಬ್ಬರ ಘಟಕವು ಪ್ರಾರಂಭವಾಯಿತು. 2002ರಲ್ಲಿ ಯೋಜನೆಯ ಸಣ್ಣ ಅನುದಾನ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮದ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ರತ್ನಗಿರಿ ಜಿಲ್ಲೆಯ ತರ್‌ವಾಲ್ ಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿ 'ಅಂತ್ರಾ' ಸಂಸ್ಥೆ ನಡೆಸುತ್ತಿರುವ ಸಣ್ಣದಾದ ಜೀವವೈವಿಧ್ಯ ಪಾರ್ಕ್‌ನಲ್ಲಿ ಮೊದಲು ಎರೆಗೊಬ್ಬರ ಘಟಕ ಪ್ರಾರಂಭಿಸಲಾಯಿತು. ಘಟಕವು ಉತ್ತಮವಾಗಿತ್ತು. ಕಾರಣ ಎಲ್ಲಾ ಪ್ರಾಣಿಗಳಂತೆ ಎರೆಹುಳುಗಳನ್ನೂ ಸಹ ಉತ್ತಮವಾಗಿ ನೋಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂದು ಗುಂಪು ಬಲು ಬೇಗನೆ ಅರ್ಥೈಸಿಕೊಂಡಿತ್ತು. ಬಹಳ ಬೇಗ ಆ ಪ್ರದೇಶದ ಇತರ ಹಳ್ಳಿಗಳಿಗೂ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮವು ಹರಡತೊಡಗಿತು. 2005-2006ರಲ್ಲಿ 'ಜಲ ಸ್ವರಾಜ್' ಯೋಜನೆಯ ಸ್ಥಳೀಯ ಘಟಕವು ಈ ಯುವಕರ ಗುಂಪನ್ನು ಸಂಪರ್ಕಿಸಿತು. ಕೃಷಿ ಗುಂಪುಗಳಿಗೆ ಎರೆಗೊಬ್ಬರ ತಯಾರಿಕೆ ಮತ್ತು ಹಿತ್ತಲಿನಲ್ಲಿ ಕೋಳಿ ಸಾಕಣೆ ಮಾಡುವ ಕುರಿತು ಜಿಲ್ಲೆಯ 40ಕ್ಕೂ ಹೆಚ್ಚು ಹಳ್ಳಿಗಳಲ್ಲಿ ಅವರು ತರಬೇತಿ ಆರಂಭಿಸಿದರು.

ದೇಶಿ ಆಹಾರದ ಪುನರಾವಲೋಕನ

2005ರಲ್ಲಿ ಅಹಮದಾಬಾದ್‌ನ ಇಂಡಿಯನ್ ಇನ್ಸ್ಟಿಟ್ಯೂಟ್ ಆಫ್ ಮ್ಯಾನೇಜ್‌ಮೆಂಟ್‌ನ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ತಂಡ ಆ ಪ್ರದೇಶವನ್ನು

ಸಂದರ್ಶಿಸಿತು. ಅಲ್ಲಿ ಸಣ್ಣ ಪರಿಶೋಧನೆಯ ಮೂಲಕ ಆಹಾರ ಮತ್ತು ಮೇವಿನ ಸುರಕ್ಷತೆಯ ಕುರಿತ ಸಣ್ಣ ಪ್ರಯೋಗವನ್ನು ಏರ್ಪಡಿಸಿತು. ಇದರಿಂದ ತಿಳಿದಿದ್ದೇನೆಂದರೆ ಹಳ್ಳಿಯು ಬೃಹತ್ ಪ್ರಮಾಣದ ಮಾವು ಹಾಗೂ ಗೋಡಂಬಿಯನ್ನು ರಫ್ತು ಮಾಡುತ್ತಿತ್ತು. ಪರಿಣಾಮವಾಗಿ ಆದಾಯ ಹೆಚ್ಚಾಗುತ್ತಿತ್ತೇ ವಿನಃ ಆ ಆದಾಯ ಸಣ್ಣ ರೈತರ ಪೌಷ್ಟಿಕತೆ ಪ್ರಮಾಣ ಹೆಚ್ಚಿಸುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಉಳಿದಂತೆ ಸ್ಥಳೀಯ ಆಹಾರಪದ್ಧತಿಯಲ್ಲೂ ಸಹ ತಾಜಾ ತರಕಾರಿಗಳ ಬಳಕೆ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಕುಟುಂಬಗಳು ಬೆಳಗಾವಿ ಮತ್ತು ಕೊಲ್ಲಾಪುರಗಳಿಂದ ಬರುವ ತರಕಾರಿಗಳ ಮೇಲೆ ಅವಲಂಬಿತವಾಗಿದ್ದವು. ಅವು ದುಬಾರಿಯಾಗಿರುವುದೊಂದೇ ಅಲ್ಲದೆ ಬಹುದೂರಿಂದ ಈ ಮಾರುಕಟ್ಟೆಗಳಿಗೆ ಬರುತ್ತಿದ್ದರಿಂದ ಅವುಗಳ ಗುಣಮಟ್ಟವೂ ಕಡಿಮೆಯಾಗಿರುತ್ತಿತ್ತು. ಹೀಗೆ ಜನರು ವಿವಿಧ ರೀತಿಯ ಸ್ಥಳೀಯ ಸೊಪ್ಪುಗಳನ್ನು ಬೆಳೆಯಲು ಆಸಕ್ತರಾದರು.

ಸ್ಥಳೀಯ ಆಹಾರ ವೈವಿಧ್ಯದ ಪುನರಾವಲೋಕನ ಮತ್ತು ಸ್ಥಳೀಯ ಉತ್ಪಾದನೆಯ ಹೆಚ್ಚಳವು ಹೊಸ ಸವಾಲಾಗಿತ್ತು. ಸ್ಥಳೀಯ ಬೀಜ ಸಂರಕ್ಷಣೆ ದೊಡ್ಡ ಸವಾಲಾಯಿತು. ಈ ನಡುವೆ ಕಂಪೆನಿಗಳ ಹೈಬ್ರಿಡ್ ಬೀಜಗಳೇ ಗೆದ್ದವು. ದೇಶಿ ತಳಿ ಬೀಜಗಳನ್ನು ಮುಂದಿನ ಋತುವಿಗಾಗಿ ಸಂಗ್ರಹಿಸುವುದನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಹೈಬ್ರಿಡ್ ಬೀಜಗಳ ಪೊಟ್ಟಣ ಖರೀದಿಸುವುದೇ ಸುಲಭವೆಂದು ರೈತರು ಕಂಡುಕೊಂಡರು. AHWಗಳು ವಿವಿಧ ಜಾತಿಯ ಸ್ಥಳೀಯ ಬೀಜಗಳ ಕ್ರಮಬದ್ಧ ಸಂಗ್ರಹ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯನ್ನು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದರು. ಜೊತೆಗೆ ಬೀಜ ಸಂಗ್ರಹಿಸುವ ಸ್ಥಳೀಯ ವಿಧಾನಗಳನ್ನು ದಾಖಲಿಸಿದರು.

ಕೃಷಿ ಮತ್ತು ಜಾನುವಾರು ಪದ್ಧತಿಗಳ ಮಿಶ್ರಣ

ಭತ್ತ ಮತ್ತು ಸ್ಥಳೀಯ ಬೆಳೆಗಳ ಇಳುವರಿ ಹೆಚ್ಚಿಸುವುದಕ್ಕಾಗಿ ವಿವಿಧ ವಿಧಾನಗಳನ್ನು ಅನುಸರಿಸಲು ಸಂಕಲ್ಪ ಮಾಡಲಾಯಿತು. ದೇಶದ ಬೇರೆ ಭಾಗಗಳಲ್ಲಿ ಸ್ವಯಂ ಸೇವಾ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು ಅನುಸರಿಸಿರುವ ಕಡಿಮೆ ನೀರಿನಲ್ಲಿ ಭತ್ತ ಬೆಳೆಯುವ 'ಶ್ರೀ' (SRI - System of Rice Intensification) ಪದ್ಧತಿ ಆಗಲೇ ಜನಪ್ರಿಯವಾಗಿತ್ತು. 'ಶ್ರೀ' ವಿಧಾನದಲ್ಲಿ ಮಣ್ಣಿಗೆ ಬಹಳ ಎಚ್ಚರಿಕೆಯಿಂದ ಅಗತ್ಯವಿರುವಷ್ಟೇ ರಾಸಾಯನಿಕ ಗೊಬ್ಬರವನ್ನು ನೀಡಬೇಕು. ಆದರೆ ಈ ತಂಡ ರಸಗೊಬ್ಬರದ ಬದಲಿಗೆ ಸ್ಥಳೀಯವಾಗಿ ತಯಾರಾಗುವ ಗೊಬ್ಬರವನ್ನು ಅರಿಯುವತ್ತ ಹೆಚ್ಚು ಹಾಕಿತು. ಗೊಬ್ಬರದ ಜೊತೆಗೆ ಪಂಚಗವ್ಯ ಮತ್ತು ಗೋಮೂತ್ರ ಹಾಗೂ ಗೋಮಯ ಬಳಸಿ ಉತ್ಪಾದಿಸುವ ಬೆಳೆ ಪ್ರಚೋದಕಗಳನ್ನು ತಯಾರಿಸಲು ಮುಂದಾಯಿತು. ಆಡಿನ ಮೂತ್ರ ಹಾಗೂ ಎಮ್ಮೆಯ ಗಂಜಲವನ್ನು ಬಳಸಿ ಬೆಳೆಗಳ ಮೇಲೆ ಪ್ರಯೋಗಿಸಲಾಯಿತು. ಪರಿಣಾಮ ಪರಾಮರ್ಶಿಸಲಾಯಿತು. ಈ ಫಲಿತಾಂಶದಲ್ಲಿ ಕೃಷಿಗೆ ಜಾನುವಾರುಗಳು ಎಷ್ಟು ಅವಶ್ಯಕ ಎಂಬುದನ್ನು ಗಮನಿಸಲಾಯಿತು.

ಆ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಜನರು ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಸ್ಥಳೀಯ ಜಾನುವಾರುಗಳನ್ನು ಮಾರಾಟ ಮಾಡಿಬಿಟ್ಟಿದ್ದರಿಂದಾಗಿ ಬಹುದೊಡ್ಡ ಪ್ರಮಾಣದ ಜಾನುವಾರು ಗೊಬ್ಬರದ ಕೊರತೆ ಉಂಟಾಗಿತ್ತು. ಅಲ್ಲಿರುವ ಪುಟ್ಟ ಪುಟ್ಟ ಭತ್ತದ ಗದ್ದೆಗಳಿಗೆ ರಾಸಾಯನಿಕಗಳು ಮತ್ತು ಯಂತ್ರಗಳು, ಜಾನುವಾರು ಗೊಬ್ಬರ ಹಾಗೂ ಉಳುಮೆಗೆ ಬಳಸುವ ಎತ್ತುಗಳಿಗೆ ಪರ್ಯಾಯವಾಗಿರಲಿಲ್ಲ.

ಕ್ರಮೇಣ, ಜಾನುವಾರು ಮತ್ತು ಕೃಷಿ ಪದ್ಧತಿಗಳ ಪುನರ್ ಮಿಶ್ರಣ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆ ಪ್ರಾರಂಭವಾಯಿತು; ಸ್ಥಳೀಯ ಬೀಜಗಳು ಮತ್ತು ಬೆಳೆಗಳು ಸೇರಿದವು; ಜಾನುವಾರು ಹಾಗೂ ಅವುಗಳ ಉತ್ಪಾದನೆಗಳು ಬೆರೆತವು.; ಆ ಪ್ರದೇಶದ ಗಿಡಮೂಲಿಕೆಗಳು ಹಾಗೂ ಔಷಧೀಯ ಸಸ್ಯಗಳ ಸುರಕ್ಷಿತ ಬಳಕೆ ಸೇರಿಕೊಂಡಿತು.

ಜಾಗರೂಕತೆಯಿಂದ ದಾಖಲಾತಿಗಳನ್ನು ಹಾಗೂ ಕಿರುಚಿತ್ರಗಳನ್ನು ನಿರ್ಮಾಣ ಮಾಡಲಾಯಿತು. ಸ್ಥಳೀಯ ಆಹಾರ ಸಂಸ್ಕರಣೆಯು ಸಣ್ಣ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ಪಾರಂಪರಿಕ ವಿಧಾನದಲ್ಲಿ ಮುಂದುವರೆಯುತ್ತಿದೆ. ಸಂಸ್ಕರಿಸಿದ ಕೋಕಂ ಮೌಲ್ಯವರ್ಧಿಸಿದ ಕೋಕಂ ಶರಬತ್ತು, ಕೌಳಿಕಾಯಿ ಉಪ್ಪಿನಕಾಯಿ, ಗಿಡಮೂಲಿಕೆಗಳು, ಸಂಬಾರಪದಾರ್ಥಗಳು ಮತ್ತು ಗೇರುಬೀಜಗಳು ಇವೆಲ್ಲಾ ಅವರ ಕೆಲವು ಉತ್ಪಾದನೆಗಳು. ಸ್ಥಳೀಯ ಆಹಾರಗಳ ವೈವಿಧ್ಯವನ್ನು ಉಳಿಸಲು, ಬೆಳೆಸಲು ವಾರ್ಷಿಕ ಅಡುಗೆ ಸ್ಪರ್ಧೆಯನ್ನು ಆಚರಿಸುವುದು ಅಗತ್ಯವಾಗಿತ್ತು.

ಮುಂದಿನ ನಡೆ

ಇಂದು AHW ತಂಡವು ರತ್ನಗಿರಿ ಪ್ರಾಂತ್ಯದಲ್ಲಿ ತಮ್ಮದೇ ಆದ ಸಹಕಾರಿ ಸಂಘವನ್ನು ನೋಂದಾಯಿಸುವ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯಲ್ಲಿದೆ. 15 ಜನರು ಒಗ್ಗೂಡಿ ತಮ್ಮ ಕೃಷಿ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಪರಿಸರ ಸ್ನೇಹಿ ಕೃಷಿ ಕೈಗೊಳ್ಳುವ ಹೊಣೆ ಹೊತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಈ ಸಹಕಾರಿಗಳು ತಮ್ಮ ನೆಲದಲ್ಲಿ ಯಾವ ಬೆಳೆಯನ್ನು ಬೆಳೆಯಬೇಕು ಮತ್ತು ಹೇಗೆ ಬೆಳೆಯಬೇಕು ಎಂಬುದನ್ನು ನಿರ್ಧರಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಈ ಪ್ರಯೋಗ ತಮ್ಮೊಳಗೆ ಕೈಗೊಳ್ಳುವುದು ಮತ್ತು ಅದರಿಂದ ದೊರೆಯುವ ಜ್ಞಾನವನ್ನು ಪ್ರಾಂತ್ಯದ ಇತರರೊಂದಿಗೆ ಹಂಚಿಕೊಳ್ಳುವುದು ಇವರ ಒಂದು ಪ್ರಮುಖ ವಿಚಾರವಾಗಿದೆ. ಈ ಪ್ರದೇಶವು ಜೀವವೈವಿಧ್ಯಗಳ ವಿಶಿಷ್ಟ ತಾಣ ಹಾಗೂ ಸಹಜ ಸೌಂದರ್ಯದ ತಾಣವೆಂಬುದು ತಂಡಕ್ಕೆ ತಿಳಿದಿದೆ. ಇದನ್ನು ಭವಿಷ್ಯಕ್ಕಾಗಿ ಉಳಿಸುತ್ತೇವೆಂದು ಸಂಕಲ್ಪ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ.

ಸವಾಲುಗಳು ನಿರಂತರ. ಇಂದು ಮತ್ತು ಮುಂದೆಯೂ ಪ್ರಾಕೃತಿಕ ವಿಕೋಪಗಳಾದ ಸೈಕ್ಲೋನ್‌ಗಳು, ನೆರೆ ಅಥವಾ ತಡವಾಗಿ ಬರುವ ಮಳೆಗಳು ಬೆಳೆಗಳಿಗೆ ಹಾನಿಯುಂಟು ಮಾಡುತ್ತವೆ. ಇಲ್ಲಿ ಸ್ಥಾಪಿಸಬೇಕೆಂದು ನಿರ್ಧರಿಸಲಾದ ಪರಮಾಣುಶಕ್ತಿ ಸ್ಥಾವರ ಮತ್ತು ಉಷ್ಣ ವಿದ್ಯುತ್ ಸ್ಥಾವರಗಳಿಂದ ಮಾವು ಹಾಗೂ ಗೇರು ತೋಟಗಳು ನಾಶವಾಗಬಹುದೆಂಬ ಒತ್ತಡಕ್ಕೆ ಸಣ್ಣ ರೈತರು ಸಿಲುಕಿದ್ದಾರೆ. ದೇಶದ ಅತಿಯಾದ ಶಕ್ತಿಯ ಹಕ್ಕೊತ್ತಾಯದ ಸ್ಥಿತಿಯು ಸಣ್ಣರೈತರ ಕನಸುಗಳ ಮೇಲೆ ಸವಾರಿ ಮಾಡಿದೆ. ಏನೇ ಇರಲಿ, ಜ್ಞಾನ ಮತ್ತು ಪದ್ಧತಿಗಳ ವೈವಿಧ್ಯಕ್ಕೆ ಧನ್ಯವಾದಗಳು. ಇದನ್ನೆಲ್ಲಾ ಉಳಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಸಮುದಾಯ ಕಂಕಣ ಬದ್ಧವಾಗಿದೆ.

■ Nitya Sambamurti Ghotge
F, Lantana Gardens, NDA Road, Bavdhan
Pune- 411 021

E-mail: anthra.pune@gmail.com

ಆಂಗ್ಲ ಮೂಲ: ಲೀಸಾ ಇಂಡಿಯ, ಸಂಪುಟ 12, ಸಂಚಿಕೆ 1, ಮಾರ್ಚ್ 2010

ದೇಸಿ ತಳಗಳನ್ನು ಜಗತ್ತಿಗೇ ಪರಿಚಯಿಸಲು ಹೊರಟ ಮಹಿಳೆಯರು

■ ಇಲ್ಲೆ ಕೊಹ್ಲೆರ್ ರೊಲೆಫ್‌ಸನ್ ಮತ್ತು
ಕಾರ್ತಿಕೇಯ ಶಿವಸೇನಾಪತಿ

ದಕ್ಷಿಣಭಾರತದ ಸಾಕಷ್ಟು ಮಹಿಳೆಯರಿಗೆ ದೇಸಿ ತಳಗಳ ಜಾನುವಾರು ಸಾಕಣೆಯೊಂದು ಆತುರವಿಲ್ಲದ, ಎಲ್ಲಾ ಕೆಲಸಗಳಲ್ಲೊಂದಾದ ಅರೆಕಾಲಿಕ ಚಟುವಟಿಕೆ. ಅವರು ಇನ್ನಿತರ ಆದಾಯವರ್ಧನಾ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳೊಂದಿಗೆ ಸೇರಿಸಿ ಚಟುವಟಿಕೆ ಕೈಗೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ. ದೇಸಿ ತಳಗಳು ಗಟ್ಟಿಮುಟ್ಟಾಗಿದ್ದು ಸುಲಭವಾಗಿ ಗರ್ಭ ಧರಿಸುತ್ತವೆ. ಮೇವು ಮತ್ತು ಕೊಟ್ಟಿಗೆ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಸುಲಭವಾಗಿ ಮಾಡಬಹುದಾಗಿದೆ. ಹೀಗೆ ಕಡಿಮೆ ಖರ್ಚಿನಲ್ಲಿ ಮಹಿಳೆಯರು ನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತಿರುವ ಮುಖ್ಯಾಂಶಗಳನ್ನು ಲೇಖಕರು ಇಲ್ಲಿ ದಾಖಲಿಸಿದ್ದಾರೆ.

2002ನೇ ಇಸವಿಯಲ್ಲಿ ಥೊರ್ಟನ್ ಎಚ್. ಅಲ್‌ವರ ವರದಿಯ ಪ್ರಕಾರ ಪ್ರಪಂಚದ ಸುಮಾರು 400 ಮಿಲಿಯನ್ ಅಥವಾ ಅಂದಾಜು 600 ಮಿಲಿಯನ್‌ನಲ್ಲಿ ಮೂರನೇ ಎರಡು ಭಾಗದಷ್ಟು ಬಡ ಜಾನುವಾರು ಸಾಕಣೆಕೆದಾರರು ಮಹಿಳೆಯರಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಖರೀದಿ ಮತ್ತು ಹೈಫೋನಂತಹ ಅನೇಕ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು ಮಹಿಳೆ ಮತ್ತು ಜಾನುವಾರು ಕುರಿತು ಅನೇಕ ಅಧ್ಯಯನಗಳನ್ನು ಮಾಡಿ ಜಾನುವಾರು ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯಲ್ಲಿ ಲಿಂಗಾನುಸಂಬಂಧವಿದೆ ಎಂದು ಹೇಳಿರುವುದು ಆಶ್ಚರ್ಯವೇನಲ್ಲ. ಕುತೂಹಲದ ವಿಷಯವೆಂದರೆ ಮಹಿಳೆ, ಜಾನುವಾರು ಮತ್ತು ಬಡತನ ನಿರ್ಮೂಲನೆ ಕುರಿತಾಗಿ ನಡೆದಿರುವ ಹೆಚ್ಚು ವರದಿಗಳಲ್ಲಿ ಆಡು, ಕುರಿ, ಹಸು ತಳಗಳ ಮತ್ತು ಇದಕ್ಕೆ ಸೇರಿದ ಇನ್ನಿತರ ಜಾನುವಾರು ಪ್ರಭೇದಗಳ ಕುರಿತು ವಿವರಿಸಿಲ್ಲ. ಖಚಿತವಾಗಿ ಹೇಳಬೇಕೆಂದರೆ ಅನೇಕ ಪ್ರಕರಣಗಳಲ್ಲಿ “ಸುಧಾರಿತ” ಎಂದು ಹೇಳಲಾಗುವ [ಅದು ವಿದೇಶಿ ಅಥವಾ ಮಿಶ್ರತಳ] ಜೊತೆಗೆ ಅದಕ್ಕೆ ಅಧಿಕ ಉತ್ಪಾದಕತೆಯಿದೆ ಎಂದು ಊಹಿಸಲಾದ ತಳಗಳನ್ನು ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಿಸಲಾಗುತ್ತಿದೆ. ಏನೇ ಇರಲಿ ಭಾರತದ ತಮಿಳುನಾಡು ಮತ್ತು ಕೇರಳದಂತಹ ದಕ್ಷಿಣ ರಾಜ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಸ್ಥಳೀಯ ತಳಗಳನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಿದ ಅನೇಕ ಮಹಿಳಾ ಜಾನುವಾರು ಸಾಕಣೆಕೆದಾರರ ಯಶಸ್ಸಿನ ಕತೆಗಳಿವೆ.

ಮೆಚೇರಿ ಕುರಿಗಳ ಜೊತೆ ಕೌಶಲ್ಯ ಸಾಧನೆ

ತಮಿಳುನಾಡಿನ ತಿರುಪ್ಪೂರು ಜಿಲ್ಲೆಯ ವೀರ ಸೋಲಾಪುರಂ ಗ್ರಾಮದ 60ರ ವಿಧವೆ ಪಳನಿಯಮ್ಮಾಳಿಗೆ 13 ಮೆಚೇರಿ ಕುರಿಗಳ ಹಿಂಡೇ ಒಟ್ಟು ಆದಾಯದ ಮೂಲ. ತುಪ್ಪಳ ಭರಿತ ಗುಣಮಟ್ಟದ ಮೆಚೇರಿ ಕುರಿಗಳ ಚರ್ಮವು ಅತ್ಯಂತ ಪ್ರಖ್ಯಾತ. ಅವು ಕೊರಂಗಾಡುವಿನಂತಹ ಸ್ಥಳೀಯ ಹುಲ್ಲುಗಾವಲಿಗೆ ಸೂಕ್ತವಾಗಿ ಮಾರ್ಪಟ್ಟಿವೆ. ಕೊರಂಗಾಡು ಅಂದರೆ ಜೀವಂತ ಬೇಲಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ ಕುರುಚಲು ಕಾಡಿನಿಂದ ಕೂಡಿದ ಗೋಮಾಳ.

ಅಲ್ಲಿರುವ ಮುಖ್ಯ ಹಸುರುಮರಗಳೆಂದರೆ ಬಿಳಿ ಜಾಲಿ [Acacia

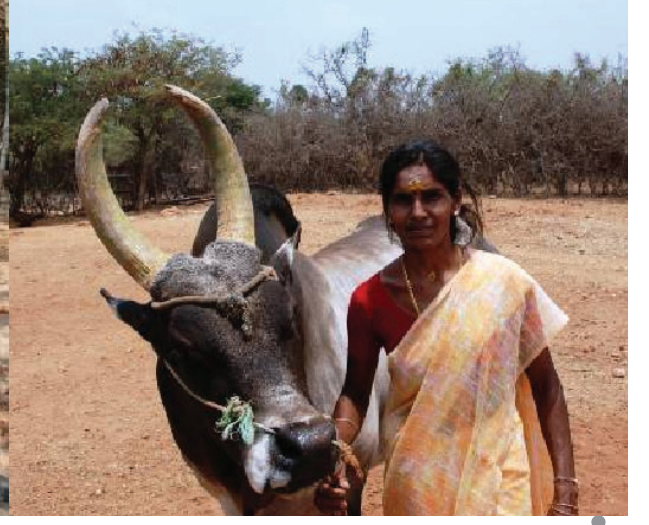
■ ಕಡಿಮೆ ಒಳಸುರಿಗೆ ವೆಚ್ಚವು ಹಸುಗಳು ಸೂಕ್ತ

Leucophloea] ಸಿಂಕ್ರಸ್ ಸೆಟಿಜೆರಸ್ [Cenchrus setigerus] ಸಿಂಕ್ರಸ್ ಸೀಲಿಯಾರಿಸ್ [Cenchrus ciliaris] ಮತ್ತು ಕಾಡು ದ್ವಿದಳ ಧಾನ್ಯಗಳು ಮತ್ತು ಕಾಡುಜಾತಿಯ ಹುಲ್ಲು. ಮೆಚೇರಿ ಹೆಣ್ಣುಕುರಿಗಳು 8 ತಿಂಗಳಿಗೆ ಒಂದು ಮರಿಯಂತೆ ಎರಡು ವರ್ಷಕ್ಕೆ ಮೂರು ಮರಿಗಳನ್ನು ಈಯುತ್ತವೆ. ಒಮ್ಮೆಗೆ ಒಂದು ಮರಿ ಮಾತ್ರ. 10 ವರ್ಷಗಳ ಹಿಂದೆ ಪಳನಿಯಮ್ಮಾಳರ ಕುರಿ ಉತ್ಪಾದನೆಯೆಂಬ ಸಾಹಸ ಕಾರ್ಯ ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿತು. ಆಕೆಗೆ ಶೇಕಡಾ 50ರಷ್ಟು ಸಾಲ ಹಾಗೂ ಶೇಕಡಾ 50 ಸಹಾಯಧನ ಆಧರಿಸಿ 15 ಸಾವಿರ ರೂಪಾಯಿಗಳಿಗೆ 10 ಹೆಣ್ಣು, ಒಂದು ಗಂಡು ಕುರಿಗಳನ್ನು ಸರ್ಕಾರವು ಸ್ಕೀಮ್‌ವೊಂದರಲ್ಲಿ ದಯಪಾಲಿಸಿತು. ಆಕೆ ತನ್ನ ಕುರಿಗಳನ್ನು ಮೇಯಿಸಲು ಏಳು ಎಕರೆ ಕೊರಂಗಾಡು ಹುಲ್ಲುಗಾವಲನ್ನು ಒಬ್ಬ ಗೌಂಡರ್ ಮಹಿಳೆಯಿಂದ ವರ್ಷಕ್ಕೆ 5,000 ರೂಪಾಯಿಗಳ ಭೋಗ್ಯಕ್ಕಾಗಿ ಒಪ್ಪಂದ ಮಾಡಿಕೊಂಡರು. ಈ 5,000 ರೂಪಾಯಿಗಳು ಆಕೆಗೆ ವಾರ್ಷಿಕವಾಗಿ ಕುರಿಮರಿಗಳನ್ನು ಮಾರಿದ್ದರಿಂದ ಸಿಗುತ್ತದೆ. ಕುರಿಗೊಬ್ಬರ ಮಾರಿದರೆ ಹೆಚ್ಚುವರಿ 1,200 ರೂಪಾಯಿಗಳು. ಈ ಎಲ್ಲಾ ಗಳಿಕೆಯಿಂದ 7 ವರ್ಷಗಳ ಒಳಗೆ ಆಕೆಗೆ ತನ್ನೆಲ್ಲಾ ಸಾಲಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟಲು ಸಾಧ್ಯವಾಯಿತು.

ಪಳನಿಯಮ್ಮಾಳರ ಕೆಲಸ ತುಂಬಾ ಕಠಿಣ. ಆಕೆ ಪಂಪ್‌ನಿಂದ ಗೋಮಾಳಕ್ಕೆ ನೀರು ಹೊತ್ತು ತರಲು ಪ್ರತಿದಿನ ಮೂರು ಕಿಲೋಮೀಟರ್ ನಡೆದಾಡುತ್ತಾರೆ. ಸದ್ಯದ ಬರದಿಂದಾಗಿ, ಕುರಿಗಳ ನಿರ್ವಹಣೆಗೆ ಜೋಳದ ಕಡ್ಡಿಗಳನ್ನು ಹೆಚ್ಚುವರಿ ಮೇವಾಗಿ ಖರೀದಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಆದರೆ ಪಶುವೈದ್ಯಕೀಯ ಒಳಸುರಿಗಳು ಉಚಿತ. ಯಾವಾಗಲೂ ಅವುಗಳ ಹೊಟ್ಟೆ ಹುಳುವಿಗೆ ಉಚಿತ ಔಷಧಿಗಳು ಸಿಗುತ್ತವೆ. ಪಳನಿಯಮ್ಮಾಳರು ತಮ್ಮ ಅದೃಷ್ಟವನ್ನಾಗಲಿ, ಭವಿಷ್ಯವನ್ನಾಗಲಿ ಹಳಿಯುವುದಿಲ್ಲ. ಆಕೆ ತನ್ನ ಮದುವೆಯಾದ ಇಬ್ಬರು ಹೆಣ್ಣುಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಮತ್ತು ಮೊಮ್ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಮನೆಗೆ ಬಂದಾಗ ಉಡುಗೊರೆ ಕೊಳ್ಳಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗಿರುವುದಕ್ಕೆ ಹೆಮ್ಮೆ ಪಡುತ್ತಾರೆ.

■ ಮಲಬಾರಿ ಕುರಿಗಳು ಆಸ್ತಿ ಬೆಳೆಸುವ ಮಾರ್ಗ

■ ಕಂಗಾಯಂ ಬೀಜದ ಹೋರಿಗಳನ್ನು ತಳಿ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗೆ ಬಳಸುತ್ತಾರೆ.

ವಾಸ್ತವವೆಂದರೆ ಕುರಿ ಹಿಂದಿನಲ್ಲಿ ಕುರಿಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ 40 ದಾಟಿದಾಗ ಒಬ್ಬ ಮಗಳಿಗೆ ಸಹಾಯ ಮಾಡಲು ಹಣ ಒದಗಿಸುವ ಸಲುವಾಗಿ ಅನೇಕ ಕುರಿಗಳನ್ನು ಮಾರಾಟ ಮಾಡಿದರು. ಯಾವಾಗ ಪಳನಿಯಮ್ಮಾಳಿಗೆ ತುಂಬಾ ವಯಸ್ಸಾಯಿತೋ ಆಗ ಕುರಿಗಳನ್ನು ರಕ್ಷಿಸುವುದು ಕಷ್ಟವಾಯಿತು. ಆಕೆ ಅವುಗಳನ್ನು ಮಾರಿ ನಂಬಿಕಸ್ತನಾದ ವ್ಯಕ್ತಿಗೆ ಬಡ್ಡಿಗೆ ಹಣವನ್ನು ನೀಡುತ್ತಾಳೆ.

ಕಂಗಾಯಂ ಬೀಜದ ಹೋರಿಗಳ ಸಾಕಾಣಿಕೆ

ಕಂಗಾಯಂ ಹಸುಗಳು ಪಶ್ಚಿಮ ತಮಿಳುನಾಡಿನಲ್ಲಿ ವಿಶೇಷ ಕಾರ್ಯಕ್ಕಾಗಿ ಬಳಸುವ ತಳಿ. ಕೊರಂಗಾಡು ಹುಲ್ಲುಗಾವಲಿನ ಮಿಶ್ರಿತ ಅಂಶವಾಗಿ ರೂಪುಗೊಂಡಿದೆ. ಹಿಂದೆ ಈ ಬಲಿಷ್ಠ ತಳಿಯು ನೀರೆತ್ತಲು, ಉಳುಮೆ ಮಾಡಲು, ಕೊಯ್ತಿದ್ದನ್ನು ಸಾಗಿಸಲು ಮತ್ತು ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಗ್ರಾಮೀಣ ಸಾರಿಗೆಯಲ್ಲಿ ಅತ್ಯವಶ್ಯಕವಾಗಿತ್ತು. ನೀರಾವರಿ, ವಿದ್ಯುತ್ ಮತ್ತು ಡೀಸೆಲ್ ಪಂಪ್‌ಗಳ ಲಭ್ಯತೆ, ಹೆಚ್ಚಾದ ಜಮೀನಿನ ಬೆಲೆ ಇವೆಲ್ಲದರ ಫಲಿತಾಂಶ ಇವುಗಳ ಸಂಖ್ಯೆಯು ನಾಟಕೀಯವಾಗಿ ಕುಸಿಯಲು ಕಾರಣವಾಯಿತು. ಎಲ್ಲಿಯವರೆಗೆ ಎಂದರೆ ಮುಲನೂರು ಗ್ರಾಮದ ಸೌಂದರಂ ರಾಮಸ್ವಾಮಿ ಮತ್ತು ಅವರ ಪತ್ನಿ ಸೌಂದರವರು ತಳಿವರ್ಧನೆಗಾಗಿ ಕಂಗಾಯಂ ಬೀಜದ ಹೋರಿಗಳನ್ನು ಸಾಕಲು ಪರಿಣಿತಿ ಪಡೆದರು. ಅವರ ನಾಲ್ಕು ಹೋರಿಗಳು ಪ್ರತಿದಿನ ಸುಮಾರು ಆರು ಹಸುಗಳಿಗೆ ಗರ್ಭಧಾರಣೆ ಮಾಡುತ್ತವೆ. ಒಮ್ಮೆಗೆ 150 ರೂಪಾಯಿಗಳ ಶುಲ್ಕ. ಅವರು ಸೇವೆ ನೀಡಿದ ಹೆಚ್ಚಿನ ಪ್ರಮಾಣದ ಹಸುಗಳು ಹೊಲೆಸ್ಪಿನ್-ಫೈಸಿಯನ್(ಎಚ್‌ಎಫ್ ತಳಿ). ಇವು ಕೃತಕ ಗರ್ಭಧಾರಣೆ ನಡೆಸಿದಾಗ ಗರ್ಭ ಧರಿಸುವುದು ಕಷ್ಟ. ಸೌಂದರಂ ಹೋರಿಗಳ ಸಾಕಾಣೆಯ ಸಲಹೆ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದೊಂದೇ ಅಲ್ಲ, ಆಕೆಯೇ ಹೋರಿಗಳನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತಾರೆ. ನೀರು ಕುಡಿಸುತ್ತಾರೆ. ಅವುಗಳ ಸೇವೆಯನ್ನು ದಾಖಲಿಸುತ್ತಾರೆ. ಅವರ ಗಂಡ ಹೇಳುವಂತೆ ಅವರಲ್ಲಿರುವ ಒಂದು ಹಳೆಯ ಹೋರಿ ಆಕೆಯ ಮಾತನ್ನು ಮಾತ್ರ ಕೇಳುತ್ತದೆಯಂತೆ. ಈ ದಂಪತಿಗಳಿಗೆ ಆ ಹೋರಿಯೊಂದಿಗೆ ಭಾವನಾತ್ಮಕ ಸಂಬಂಧ; ಬೈದರೆ ಆ ಹೋರಿಯು ಕಣ್ಣೀರು ಸುರಿಸುತ್ತದೆ. ಅವನಿಗಾಗಲೇ ನಿವೃತ್ತಿಯ ವಯಸ್ಸು ಹತ್ತಿರವಾಗಿದೆ. ಅವನು ಸಹಜವಾಗಿ ಸಾಯಲಿ ಎಂದು ಯಜಮಾನರ ಬಯಕೆ. ಅವನಿಗೆ ಸೂಕ್ತವಾದ ಶವಸಂಸ್ಕಾರ ಮಾಡಬೇಕೆಂಬ ಯೋಜನೆಯೂ ಯಜಮಾನರಿಗಿದೆ.

ಬಿನೂ ಮತ್ತು ಅವಳ ಆಡುಗಳು

ಮಲಬಾರಿ ಆಡುಗಳು ಕೇರಳದಲ್ಲಿ ಮೊಟ್ಟಮೊದಲಿಗೆ ಗುರುತಿಸಿ ವರ್ಧಿಸಿದ ತಳಿ. ಉರಿಬಿಸಿಲು, ತೇವಾಂಶಭರಿತ ಹಾಗೂ ಸಂಬಾರ ಬೆಳೆಗಳಿಗೆ ಪ್ರಖ್ಯಾತವಾದ ಮಲಬಾರಿನ ಕರಾವಳಿಯ ಹೆಸರನ್ನೇ ಇದು ಪಡೆದುಕೊಂಡಿತು. ಇದು ಶಕ್ತಿಶಾಲಿ ಹಾಗೂ ಉತ್ತಮವಾಗಿ ಗರ್ಭಕಟ್ಟುವ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವುಳ್ಳ ತಳಿ. ಹಾಲು ಹಾಗೂ ಮಾಂಸ ಎರಡರ ಉತ್ಪಾದನೆಗೂ ಸೂಕ್ತ. ವೈಜ್ಞಾನಿಕ ಅಧ್ಯಯನ, ಇವು ಇಲ್ಲಿಯವರೆಗೆ ಸರ್ಕಾರ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಿಸು-ತ್ತಿರುವ ಆಮದು ಬೋಯರ್ ಆಡು ಹಾಗೂ ಬೋಯರ್ ಮಿಶ್ರ ಆಡುಗಳಿಗಿಂತಲೂ ಅತ್ಯುತ್ತಮವಾದವುಗಳೆಂದು ತೋರಿಸಿದೆ. ಕೊಟ್ಟಾಯಂನ ಅಧಿರಾಂಪುರದ ಬಡತಾಯಿ ಬಿನೂಗೆ ಈ ತಳಿಗಳು ಲಾಭದಾಯಕವಾಗಿವೆ. ಆಕೆಯು ಸಾಕಿದ್ದು ಕೇವಲ ಒಂದೇ ಮಲಬಾರಿ ಹೆಣ್ಣು ಆಡು. ಆದರೆ ಅದು ಮೂರು ತಿಂಗಳ ಹಿಂದೆ ಬಲಶಾಲಿಯಾದ ಮತ್ತು ಆರೋಗ್ಯಯುತ ನಾಲ್ಕು ಮರಿಗಳನ್ನು ಈಯ್ದಿದೆ. ಇನ್ನೊಂದು ತಿಂಗಳಿಗೆ ಅವುಗಳನ್ನು ಮಾರಾಟ ಮಾಡಬಹುದು. ಕಾರಣ ಮಾಂಸಕ್ಕೆ ಹೆಚ್ಚಿದ ಹಕ್ಕೊತ್ತಾಯ. ನಾಲ್ಕು ತಿಂಗಳ ಹೆಣ್ಣುಮರಿಗೆ 1,500 ರೂಪಾಯಿಗಳಾದರೆ, ಗಂಡು 2,500 ರೂಪಾಯಿಗಳಿಗೆ ಮಾರಾಟವಾಗುತ್ತದೆ. ರಸ್ತೆ ಬದಿಗಳಿಂದ ಹಾಗೂ ತೋಟಗಳಿಂದ ಬಿನೂ ಮೇವನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸಿ ಹೆಚ್ಚು ಕಡಿಮೆ ಯಾವುದೇ ತಾಯಿ ಹಾಗೂ ಮರಿಗಳನ್ನು ಸಾಕುತ್ತಾರೆ. ಆಡಿನ ಹಟ್ಟಿಯನ್ನೂ ಸಹ ತ್ಯಾಜ್ಯವಸ್ತುಗಳಿಂದ ನಿರ್ಮಿಸಿದ ಕಾರಣ ಯಾವುದೇ ಹಣಕಾಸಿನ ಬಂಡವಾಳ ಹಾಕಿಲ್ಲ. ಇದರಿಂದ ಬರುವ ಆದಾಯವನ್ನು ಬಿನೂ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಬಂಗಾರ ಕೊಂಡು ಆಸ್ತಿಯನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ ಮತ್ತು ರಿಪೇರಿ ಕೆಲಸ ಕೈಗೊಂಡಿದ್ದಾರೆ.

ದಿನಗೂಲಿಯಿಂದ ಆಕೆಯ ದಿನನಿತ್ಯದ ಖರ್ಚು ವೆಚ್ಚಗಳ ಪೂರೈಕೆಯಾಗುತ್ತದೆ. ಮಲಬಾರಿ ಆಡುಗಳು ಆಸ್ತಿಯ ನಿರ್ಮಾಣಕ್ಕೆ ಕಾರಣವಾಗಿದೆ. ಸುಖವಾದ, ತೊಡಕುಗಳಿಲ್ಲದ ಆದಾಯವರ್ಧನೆಗೆ ಕಾರಣವಾಗಿದೆ.

ಶಿಲೆ ಮತ್ತು ಅಂಕಮಾಲಿ ಹಂದಿಗಳು

ಈಗಾಗಲೇ ಕೇರಳ ಸರ್ಕಾರವು ವಿದೇಶಿ ಬಿಳಿಹಂದಿಗಳನ್ನು ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಿಸುತ್ತಿದೆ. ಬಡರೈತರಿಗೆ ಆದಾಯವರ್ಧನೆಯ ಸಂಪನ್ಮೂಲವಾಗಿ ಸ್ಥಳೀಯ ಕಪ್ಪು ಅಂಕಮಾಲಿ ಹಂದಿಗಳನ್ನು

ತುಂಬಾ ಹೊಂದಿಕೊಳ್ಳುತ್ತವೆ. ಇವುಗಳಿಂದಾಗುವ ಲಾಭವೇನೆಂದರೆ, ಇವುಗಳು ಸಣ್ಣಗಾತ್ರದವು [ಮಾಂಸದ ತೂಕ 20 ಕಿಲೋಗ್ರಾಂ ಮಾತ್ರ] ಸ್ಥಳೀಯ ಆಹಾರದಿಂದಲೇ ಬಹುಬೇಗ ಬೆಳೆಯುವ ಸಾಮರ್ಥ್ಯ, ರೋಗನಿರೋಧಕ ಶಕ್ತಿ, ಬಿಸಿಲ ಧಗೆಯನ್ನು ತಡೆದುಕೊಳ್ಳುವ ಶಕ್ತಿ ಇದೆ. ಯಾವುದೇ ಸಮಸ್ಯೆಗಳಿದ್ದಲ್ಲದೆ ಗರ್ಭ ಧರಿಸಿ ಮರಿಗಳನ್ನು ಈಯುತ್ತದೆ.

ಕೇರಳದ ಕೊಟ್ಟಾಯಂ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಓಣಂತುರುತುವಿನಲ್ಲಿ ಇಬ್ಬರು ಹೆಣ್ಣುಮಕ್ಕಳೊಂದಿಗೆ ಒಂಟಿಯಾಗಿ ಶೆರಿಯವರು ವಾಸಿಸುತ್ತಾರೆ. ಅವರು ಅಂಕಮಾಲಿ ತಳಿಯ ಎರಡು ಹೆಣ್ಣು, ಒಂದು ಗಂಡು ಹಂದಿಗಳನ್ನು ಸಾಕಿದ್ದಾರೆ. ಕಳೆ, ಮೇವಿನಸೊಪ್ಪು ಹಾಗೂ ಅಡುಗೆಮನೆ ತ್ಯಾಜ್ಯಗಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ಪೋಷಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಇತ್ತೀಚೆಗೆ ಆಕೆ 45 ದಿನಗಳಲ್ಲಿ 27 ಹಂದಿಮರಿಗಳನ್ನು ಮಾರಾಟ ಮಾಡಿದರು. ಪ್ರತಿಯೊಂದಕ್ಕೂ 1,000 ರೂಪಾಯಿಗಳ ಬೆಲೆ. ಆಕೆ ಕೆಲವು ಆಡುಗಳನ್ನು ಸಾಕಿದ್ದಾರೆ ಮತ್ತು ವೆಚೂರು ಹಸುವನ್ನೂ ಇವುಗಳೊಂದಿಗೆ ಸೇರಿಸಬೇಕೆಂಬ ಆಸೆ ಇದೆ.

ವೆಚೂರು ಹಸು

ದಕ್ಷಿಣ ಕೇರಳದ ಕೋಕೋ ವನಗಳ ಕರಾವಳಿಯಲ್ಲಿ ವೆಚೂರು ತಳಿ ಹಸು ಜನ್ಮ ತಾಳಿತು. ಇವುಗಳ ಎತ್ತರ ಸುಮಾರು 90 ಸೆಂಟಿಮೀಟರ್. ಮಿಶ್ರ ತಳಿಗಳನ್ನು ವಿಪರೀತ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಿಸಿದ ಕಾರಣ ಇಂಥ ತಳಿಗಳು ಅಳಿವಿನಂಚಿನಲ್ಲಿವೆ. ಆದರೆ ಪ್ರೊ.ಸೋಸಮ್ಮ ಐಪೆ ಮತ್ತು ಅವರ ಕೆಲವು ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು [ಮುಂದೆ ಇದೇ ವೆಚೂರು ಸಂರಕ್ಷಣಾ ಟ್ರಸ್ಟ್ ಆಯಿತು] ಹುಡುಕಾಡಿ ಅಳಿದುಳಿದಿರುವ ಅಪ್ಪಟ ವೆಚೂರು ಹಸುಗಳನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸಿದರು. ಈಗ ಅವುಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ ಮತ್ತೆ 1,500ಕ್ಕೆ ಏರಿತು. ಈ ಪುಟ್ಟ ಹಸು ಶೂನ್ಯ ಬಂಡವಾಳ ಅಥವಾ ಕಡಿಮೆ ಒಳಸುರಿ ಬಳಸುವ ಕೃಷಿಕರಿಗೆ ಬಹು ಆಕರ್ಷಕ ತಳಿಯಾಗಿದೆ. ಇದನ್ನು ಅತ್ಯಂತ ಚಿಕ್ಕ ಸ್ಥಳದಲ್ಲೂ ಸಾಕಬಹುದು. ಬೆಳೆ ತ್ಯಾಜ್ಯ ಹಾಗೂ ಕಳೆಗಳೇ ಇವಕ್ಕೆ ಆಹಾರ. ಇದು ಮಾನವ ಸ್ನೇಹಿ ಎಂದು ಜನಪ್ರಿಯ. ಯಾರು ಬೇಕಾದರೂ ಸುಲಭವಾಗಿ ಹಾಲನ್ನು ಕರೆದುಕೊಳ್ಳಬಹುದು. ಈಗ ಕೊಟ್ಟಾಯಂ ಜಿಲ್ಲೆಯ ವೆಚೂರು ಗ್ರಾಮದ ಸಮೀಪದ ಮೂಝಿಕುಲಂಗರದಲ್ಲಿರುವ ವೆಚೂರು ಫಾರಂನಲ್ಲಿ ಈ ಹಸುವನ್ನು ಕೊಳ್ಳಲು ಕಾಯುತ್ತಿರುವವರ ಪಟ್ಟಿ ಬಹಳ ಉದ್ದವಾಗಿದೆ.

ನಿರ್ಣಯ

ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಿಸಲಾಗುವ ಸುಧಾರಿತ ತಳಿಗಳಿಗಿಂತಲೂ ಸ್ಥಳೀಯ ತಳಿಗಳಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ಅನುಕೂಲತೆಗಳಿವೆ. ರೋಗ ನಿರೋಧಕ ಶಕ್ತಿ ಮತ್ತು ಗರ್ಭಧಾರಣಾ ಸಾಮರ್ಥ್ಯ ಮತ್ತು ಅವು ದೋಷರಹಿತವಾಗಿರುತ್ತವೆ. ಇವುಗಳನ್ನು ಸಾಕಲು ಕೊಟ್ಟಿಗೆ, ಮೇವು ಹಾಗೂ ಆಹಾರ ಖರೀದಿಗೆ ಅತ್ಯಂತ ಕಡಿಮೆ ಬಂಡವಾಳ ಸಾಕು. ವಾಸ್ತವದಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಿನ ಒಳಸುರಿಗಳು ಉಚಿತವಾಗಿ ಸಿಗುತ್ತವೆ. ಈ ಕಾರಣಕ್ಕಾಗಿಯೇ ಮಹಿಳೆಯರು ಸ್ಥಳೀಯ ತಳಿಗಳ ಬೆಳೆಸುವಿಕೆಯನ್ನು ಆತುರವಿಲ್ಲದ, ಇನ್ನಿತರ ಎಲ್ಲಾ ಕೆಲಸಗಳೊಂದಿಗೆ ಅರೆಕಾಲಿಕ ಚಟುವಟಿಕೆಯಾಗಿ ಕೈಗೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ. ಇನ್ನಿತರ ಆದಾಯವರ್ಧನಾ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳೊಂದಿಗೆ ಇದನ್ನೂ ಸೇರಿಸುತ್ತಾರೆ ಹಾಗೂ ಉತ್ತಮ ಆರ್ಥಿಕ ಗಳಿಕೆಯನ್ನೂ ಸಹ ಉಳಿದದ್ದಕ್ಕೆ ಹೋಲಿಸಿದರೆ ಹೆಚ್ಚಾಗಿಯೇ ಪಡೆಯುತ್ತಾರೆ.

ಇವುಗಳಿಗೆ ಹೋಲಿಸಿದಾಗ, ಜಾನುವಾರುಗಳಲ್ಲಿ ಸುಧಾರಿತ ಪ್ರಭೇದಗಳು ಅಧಿಕ ಉತ್ಪಾದನೆಗಳನ್ನು ನೀಡಬೇಕು. [ಕೊನೇಪಕ್ಷ ಸಿದ್ಧಾಂತಗಳ ಪ್ರಕಾರ] ಆದರೆ ಹವಾಮಾನ ರಕ್ಷಣೆಗಾಗಿ ಅವುಗಳಿಗೆ

ಕೊಟ್ಟಿಗೆ ಬೇಕು. ನಿರಂತರವಾಗಿ ರೋಗನಿವಾರಕಗಳನ್ನು ನೀಡಬೇಕು. ಸಾರಯುಕ್ತ ಆಹಾರ ಖರೀದಿಸಬೇಕು. ಅಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲ, ದೀರ್ಘಕಾಲದಲ್ಲಿ ಗರ್ಭಧಾರಣಾ ಸಮಸ್ಯೆ ತಲೆದೋರುತ್ತದೆ. ನಿರೀಕ್ಷಿತ ಪ್ರಮಾಣದ ಇಳುವರಿಯೂ ಸಿಗದು. ಉದಾಹರಣೆಗೆ ಕೇರಳದಲ್ಲಿ ಮಿಶ್ರತಳಿಗಳು ಬಂದಿಗ ಅರ್ಧ ಶತಮಾನ ಕಳೆಯಿತು. ಅವುಗಳ ದಿನನಿತ್ಯದ ಹಾಲಿನ ಸರಾಸರಿ ಇಳುವರಿ ಕೇವಲ ಆರೂವರೆ ಕಿಲೋಗ್ರಾಂಗೆ ನಿಂತಿದೆ. ಇವುಗಳ ಸಂಖ್ಯೆಯೂ ಕ್ಷೀಣಿಸುತ್ತಿದೆ. ಕೆಲವು ಸ್ಥಳೀಯ ಡೇರಿ ನಡೆಸುವವರು ಇವುಗಳ ತಳಿವರ್ಧನೆಯನ್ನು ನಿಲ್ಲಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಅವರೆಲ್ಲಾ ಗರ್ಭಕಟ್ಟಿದ ಹಸುವನ್ನು ಕೊಳ್ಳಲು ಬಯಸುತ್ತಾರೆ. ಹಾಲು ಕೊಡುವ ಅವಧಿ ಮುಗಿದ ನಂತರ ಮಾಂಸ ಮಾರುವವರಿಗೆ ನೀಡುತ್ತಾರೆ. ನಿವೃತ್ತ ಪಶುತಳಿ ಶಾಸ್ತ್ರಜ್ಞ ಹಾಗೂ ವೆಚೂರು ಸಂರಕ್ಷಣಾ ಟ್ರಸ್ಟ್ ಮುಖ್ಯಸ್ಥೆ ಡಾ. ಸೋಮಮ್ಮ ಐಪೆ ಹೇಳುತ್ತಾರೆ, “ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಯಾವ ಜಾನುವಾರುಗಳೂ 10 ವರ್ಷಗಳಿಗಿಂತ ಹೆಚ್ಚು ಕಾಲ ಡೇರಿಯಲ್ಲಿ ಉಳಿಯುವುದಿಲ್ಲ”.

ಇದಕ್ಕೆ ಹೊರತಾಗಿ ಸ್ಥಳೀಯ ತಳಿಗಳಿಂದ ನಿಖರ ಲಾಭವಿದೆ. ಮಿಶ್ರತಳಿಗಳ ಕೊರತೆಗಳು ಇದರಲ್ಲಿಲ್ಲ. [NABARD] ನಬಾರ್ಡ್‌ನಂತಹ ಗ್ರಾಮೀಣಾಭಿವೃದ್ಧಿ ಬ್ಯಾಂಕ್‌ಗಳು ಕೇವಲ ಪಶುವೈದ್ಯ ಇಲಾಖೆ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಿಸುವ ಮಿಶ್ರತಳಿಗಳಿಗೆ ಮಾತ್ರ ಸಾಲ ನೀಡುತ್ತವೆ. ಇದೀಗ ಈ ಸರಪಳಿಯಿಂದ ಬದಲಾಗಲು ಸಕಾಲ.

ಕೃತಜ್ಞತೆಗಳು

ದಕ್ಷಿಣಭಾರತ ಪ್ರವಾಸದಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ಜಾನುವಾರು ಸಾಕಾಣಿಕೆ ಸಮುದಾಯಗಳನ್ನು ಸಂದರ್ಶಿಸಿ ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಿದ ಲೇಖನವಿದು. ತಮಿಳುನಾಡಿನ ಕೊಯಂಬತ್ತೂರಿನಲ್ಲಿರುವ ಕಂಗಾಯಮ್ ಹಸು ಸಂಶೋಧನಾ ಪ್ರತಿಷ್ಠಾನ, ಮುಂಬೈನ ಖಇಗಿಂ, ಕೇರಳದ ಬರ್ಗರ್‌ಹಿಲ್ ಹಸು ತಳಿ ಸಂವರ್ಧನಾ ಒಕ್ಕೂಟ ಮತ್ತು ವೆಚೂರು ಸಂರಕ್ಷಣಾ ಟ್ರಸ್ಟ್ ಈ ಪ್ರವಾಸವನ್ನು ಏರ್ಪಡಿಸಿತ್ತು. ತಮಿಳುನಾಡು ಪಶುವೈದ್ಯ ಮತ್ತು ಪ್ರಾಣಿ ವಿಜ್ಞಾನ [TANUVAS] ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯದ ನಿವೃತ್ತ ಪ್ರೊಫೆಸರ್ ಡಾ. ಕಂದಸ್ವಾಮಿಯವರಿಂದ ಈ ಬರಹಕ್ಕೆ ಮೌಲ್ಯಯುತ ಅಭಿಪ್ರಾಯಗಳನ್ನು ಪಡೆಯಲಾಗಿದೆ.

This article is an extract of the original publication Intercooperation in India (2005) Tradition meeting modernity: A case study on the management of Mudiyanur tank, Kolar District, Karnataka Working Paper 2 Intercooperation Delegation, Hyderabad, India. 33 pp.

ಆಂಗ್ಲ ಮೂಲ: ಲೀಸಾ ಇಂಡಿಯ, ಸಂಪುಟ 12, ಸಂಚಿಕೆ 3, ಸೆಪ್ಟೆಂಬರ್ 2010

ಸ್ವಸಹಾಯ ಸಂಘಗಳಿಗೆ (ಎಸ್‌ಎಚ್‌ಜಿ) ಸ್ವಯಂ

ನಿಯಮಾವಳಿಗಳ ಅಗತ್ಯ

■ ಎಸ್. ರಮಾ ಲಕ್ಷ್ಮಿ

ಭಾರತದಲ್ಲಿ SHG ಮತ್ತು ಅವುಗಳ ಒಕ್ಕೂಟಗಳ ಸ್ಥಾಪನೆ ಒಂದು ಆಂದೋಲನ ರೂಪ ಪಡೆದುಕೊಂಡಿವೆ. ಈ ಆಂದೋಲನದ ಹೊರಬರುವ ಲಾಭಗಳನ್ನು ಸುಸ್ಥಿರವಾಗಿ ಸಲು, ಸಂಪೂರ್ಣ ಸ್ವಾಮ್ಯ ಮತ್ತು ಎಲ್ಲಾ ರೀತಿಯಲ್ಲೂ ಸ್ವಾಯತ್ತತೆ ಹೊಂದಿರುವಿಕೆಯು ಬಹಳ ಪ್ರಮುಖವಾದುದು. ಇದರರ್ಥ ಅನುವುದಾರ ಮಧ್ಯವರ್ತಿಗಳು ತಮ್ಮ ಪಾತ್ರವನ್ನು ಕಡಿಮೆಗೊಳಿಸುತ್ತ ಕ್ರಮೇಣ ಹಿಂದೆ ಸರಿಯಬೇಕು. SHGಗಳ ಮತ್ತು ಅದರ ಒಕ್ಕೂಟಗಳ ಸ್ವಯಂ ನಿಯಮಾವಳಿಗಳನ್ನು ಮಹಿಳೆಯರೇ ವಿನ್ಯಾಸಗೊಳಿಸಿ, ಅಭಿವೃದ್ಧಿಪಡಿಸಿ ಮತ್ತು ನಿರ್ವಹಿಸುವ ಮೂಲಕ ಈ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯನ್ನು ವಿಶ್ವಾಸನೀಯಗೊಳಿಸಬೇಕಾಗಿದೆ.

ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಗ್ರಾಮೀಣಾಭಿವೃದ್ಧಿಯು ತನ್ನ ನಿಧಾನಗತಿಯಿಂದಾಗಿ ವಿಶ್ವಾಸಗಳಿಗೆ ಹಾಗೂ ಸ್ಥಿರಾಸ್ಥಿ ಉತ್ಪಾದನೆಯಲ್ಲಿ ಹಿಂದುಳಿದಿದೆ. ಈ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಗಮನ ಹರಿಸಿದ ಭಾರತ ಸರ್ಕಾರವು 1969ರಲ್ಲಿ ಖಾಸಗಿ ಬ್ಯಾಂಕ್‌ಗಳನ್ನು ರಾಷ್ಟ್ರೀಕರಣಗೊಳಿಸುವ ಪ್ರಮುಖ ನಿರ್ಧಾರವನ್ನು ಕೈಗೊಂಡಿತು. ಜೊತೆಗೆ ಗ್ರಾಮೀಣ ಬ್ಯಾಂಕ್ ಜಾಲಗಳ ವಿಸ್ತರಣೆ, ಸಾಲ ನೀಡುವಿಕೆಯ ಆದ್ಯತಾ ವಿಭಾಗ ಮತ್ತು 1975ರಲ್ಲಿ ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಗ್ರಾಮೀಣ ಬ್ಯಾಂಕ್‌ಗಳ ಪರಿಚಯ ಮಾಡಿಸಿತು. ದೊಡ್ಡ ಪ್ರಮಾಣದ ಬಂಡವಾಳವು ದಾನಿಗಳಿಂದ ಗಣನೀಯವಾಗಿ ಹೆಚ್ಚಿ ರೈತರ ಅನುಕೂಲತೆಗಳಿಗೆ ಹರಿಯಲು ತೊಡಗಿತು. ಇಲ್ಲಿಯವರೆಗೆ, ಅದಲ್ಲಾ ದೊಡ್ಡ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿರುವ ಭೂರಹಿತರಿಗೆ, ಕೃಷಿ ಕೂಲಿಕಾರರಿಗೆ, ಅವಿದ್ಯಾವಂತರಿಗೆ ಮತ್ತು ಸಣ್ಣ ಉದ್ಯಮಶೀಲರಿಗೆ ತಲುಪಲು ವಿಫಲವಾಗಿದೆ.

1980ರಲ್ಲಿ, ನಿಯಮ ರೂಪಕರು ಇದನ್ನು ಗಮನದಲ್ಲಿಟ್ಟುಕೊಂಡು, ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಸಂಘಟನೆಗಳು ಮತ್ತು ಬ್ಯಾಂಕ್‌ಗಳೊಂದಿಗೆ ಕೈಜೋಡಿಸಿ SHGಗಳನ್ನು ಉನ್ನತ ದರ್ಜೆಗೇರಿಸುವ ಸಾಧ್ಯತೆಗಳ ಕುರಿತು ಚರ್ಚಿಸಿದರು. ಬ್ಯಾಂಕುಗಳು ತಮ್ಮ ಆದ್ಯತಾ ವಿಭಾಗದ ಸಾಲ ನೀಡುವಿಕೆಯ ಒಪ್ಪಂದದ ಗುರಿಯನ್ನು ತಲುಪುವುದು ಕಷ್ಟಕರ ಎಂಬುದನ್ನು ಕಂಡುಕೊಂಡಿತ್ತು. SHGಗಳಲ್ಲಿ ಈ ಎಲ್ಲಾ ಒಪ್ಪಂದಗಳನ್ನು ತಲುಪಲು ಸಮಂಜಸ ಅವಕಾಶಗಳು ಮತ್ತು ಲಾಭವಿದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ತಕ್ಷಣದಲ್ಲಿ ಕಂಡುಕೊಂಡಿತು. ಈ ವಿಶ್ಲೇಷಣೆಯ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ SHG ಲೇವಾದೇವಿಯನ್ನು ಮುಖ್ಯವಾಹಿನಿಗೆ ನಬಾರ್ಡ್(NABARD) ಪರಿಚಯಿಸಿತು.

1992ರಲ್ಲಿ ನಬಾರ್ಡ್‌ನ ಪ್ರಾಯೋಗಿಕ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮದಲ್ಲಿ ಸಣ್ಣದಾಗಿ 255 ಸ್ವಸಹಾಯ ಸಂಘಗಳನ್ನು ಬ್ಯಾಂಕುಗಳಿಗೆ ಜೋಡಿಸಿತು. ಈ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮದಲ್ಲಿ 69.5 ಲಕ್ಷ ರೂಪಾಯಿ ಉಳಿತಾಯ ಜೋಡಣೆ ಮಾಡಿದ SHGಗಳು, 48.5 ಲಕ್ಷ ರೂಪಾಯಿ ಸಾಲ-ಜೋಡಣೆ ಮಾಡಿದ SHGಗಳೊಂದಿಗೆ 9.7 ಕೋಟಿ ಕುಟುಂಬಗಳನ್ನು ತಲುಪಲಾಯಿತು. ಇಸವಿ 1990ರಿಂದ SHGಗಳನ್ನು ನೋಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದ ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರ ಮತ್ತು ಸ್ವಯಂ ಸೇವಾ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು ಹೆಚ್ಚೆಂದರೆ ಕೇವಲ ಹಣಕಾಸಿನ ಮಧ್ಯವರ್ತಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದವು. ಆದರೆ ಸಮಾನಾಸ್ತು ಗುಂಪುಗಳು

ಇನ್ನಿತರ ಕಳಕಳಿಯ ಕೆಲಸಗಳನ್ನು ಸಹ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದವು. SHGಗಳ ಮುಖ್ಯ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳಲ್ಲಿ ಸಾಮಾಜಿಕ, ರಾಜಕೀಯ ಮತ್ತು ಜೀವನೋಪಾಯದ ವಿಷಯಗಳೂ ಸಹ ಸೇರಿತ್ತು.

ಜೀವನೋಪಾಯಗಳಿಗೆ ಸಹಾಯವನ್ನುವುದು ಪ್ರಮುಖವಾಗಿ ಮೈಕ್ರೋ ಫೈನಾನ್ಸ್‌ಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಹೆಚ್ಚಾಗಿರುವುದು ಕಾಣುತ್ತಿತ್ತು. ನಿಜವಾಗಿಯೂ ಪ್ರಮುಖ ಓಲಟೆಗಳು “ಜೀವನೋಪಾಯಕ್ಕಾಗಿ ಹಣಕಾಸು” ಎನ್ನುವುದನ್ನೇ ಗಟ್ಟಿಗೊಳಿಸಿದ್ದವು ಮತ್ತು ಅದೇ ಅವುಗಳ ರೂಢಿಗತ ಮಾನದಂಡವಾಗಿತ್ತು. ಕೃಷಿ ಚಟುವಟಿಕೆಯಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿರುವ ತನ್ನ ಸದಸ್ಯರಿಗೆ SHGಗಳು ತನ್ನದೇ ಬಂಡವಾಳದಲ್ಲಿ ಸಾಲವನ್ನು ಒದಗಿಸುತ್ತಿತ್ತು. ಕೆಲವು SHGಗಳು ಜಲಾನಯನ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು ಜಲಾನಯನ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳಿಗಾಗಿ ನೀಡಿದ ಅನುದಾನಗಳನ್ನು ಪರಿವರ್ತಿಸಿ ತಮ್ಮ ಸದಸ್ಯರ ಭೂಮಿಗಳನ್ನು ಸರಿಪಡಿಸಲು ಸಾಲ ನೀಡುವ ಕಾರ್ಯತಂತ್ರವನ್ನು ಅನುಸರಿಸುತ್ತಿದ್ದವು. ಜಲಾನಯನ ನಿರ್ವಹಣಾ ಸಂಸ್ಥೆಗಳ ಮೇಲೆ ಪ್ರಭಾವ ಬೀರಿ ಭೂರಹಿತರಿಗೆ, ಬೀಳು ಬಿಟ್ಟ ಖಾಸಗಿ ಜಮೀನಿನಲ್ಲಿ, ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಭೂಮಿಗಳಂತಹ ರಕ್ಷಿತ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಮೇವನ್ನು ಕೊಯ್ದುಕೊಳ್ಳುವ ಹಕ್ಕನ್ನೂ ಸಹ SHGಗಳು ದೊರಕಿಸಿಕೊಡುತ್ತಿದ್ದವು. ಈ ಕಾರ್ಯತಂತ್ರವು ನಿರ್ಲಕ್ಷಿತ ನೆಲದಲ್ಲಿ, ಹಸುರನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಿ ಪುನರುತ್ಪಾದಕ ವನಗಳನ್ನಾಗಿ ಮಾಡುತ್ತಿತ್ತು. ಮಣ್ಣು ಸವಕಳಿ ನಿರ್ವಹಣೆಯಲ್ಲಿ ಪರಿಣಾಮಕಾರಿಯಾದ ಪಾತ್ರ ನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತಿತ್ತು. ಭೂರಹಿತರ ಜಾನುವಾರುಗಳಿಗೆ ಮೇವನ್ನು ಒದಗಿಸುವುದರ ಮೂಲಕ ಜೀವನೋಪಾಯದ ಆಧಾರವಾಗಿತ್ತು. ಭೂರಹಿತರು SHGಗಳ ಮೂಲಕ ಲೋನ್‌ಗಳನ್ನು ಪಡೆದು ಹಸುಗಳನ್ನು ಖರೀದಿಸಿ ಸಾಕಲು ಸಹಾಯಕವಾಗಿತ್ತು. ಈ ರೀತಿಯ ಮಧ್ಯಸ್ಥಿಕೆಯಿಂದ ಭೂಮಿಯ ಗುಣಮಟ್ಟ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯಾಗುತ್ತಿತ್ತು ಮತ್ತು ಅಲ್ಲಿ ಬೆಳೆಗಳ ವೈವಿಧ್ಯವು ಗುರುತರವಾಗಿ ಹೆಚ್ಚುತ್ತಿತ್ತು.

SHG ಒಕ್ಕೂಟಗಳು ಮತ್ತು ಜೀವನೋಪಾಯಕ್ಕೆ ಉತ್ತೇಜನ

SHGಗಳು ತಮ್ಮಿಂದ ಹೊರತಾದ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ವ್ಯವಹರಿಸಲು ಅಸಾಧ್ಯವಾದಾಗ SHGಗಳ ಜಾಲವು ಪ್ರಭಾವ ಬೀರುವ ಅಗತ್ಯ ಬೀಳುತ್ತಿತ್ತು. ಸಣ್ಣ SHGಗಳು ತಮ್ಮದೇ ಉಳಿತಾಯದಿಂದ ಸಣ್ಣಪ್ರಮಾಣದ ಆಂತರಿಕ ಬಂಡವಾಳಗಳನ್ನು ಹುಟ್ಟಿಸಲು ಸಾಧ್ಯ. ಆದರೆ ತಮ್ಮದೇ ಸದಸ್ಯರ ಹೆಚ್ಚಿನ ಹಣಕಾಸಿನ ಅಗತ್ಯಗಳಿಗೆ ಈ ಬಂಡವಾಳ ಸಾಲದು. ಅಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲ, ಉದ್ದೇಶಿತ ವಿಷಯಕ್ಕೆ ಬ್ಯಾಂಕುಗಳಿಂದಲೂ ಬಂಡವಾಳ ಸಂಗ್ರಹಿಸಲು ಕಷ್ಟವಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಉನ್ನತಮಟ್ಟದ ಸಂಸ್ಥೆಗಳೊಂದಿಗೆ ವ್ಯವಹಾರ ನಡೆಸಲು ಮತ್ತು ಕರಾರು ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವು ಸೀಮಿತವಾಗಿರುತ್ತಿತ್ತು. ನಿರ್ಬಂಧರಹಿತ SHG ಜಾಲವನ್ನು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಲು ಇದೂ ಒಂದು

ಕಾರಣವಾಗಿತ್ತು. 1990ರ ಮಧ್ಯಭಾಗದಲ್ಲಿ ಸರ್ಕಾರ ಹಾಗೂ ಓಲುಬೆಗಳು SHG ಒಕ್ಕೂಟಗಳನ್ನು ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಿಸತೊಡಗಿದವು. ಮೇಲ್ವರ್ಗೀರಿಸುವಲ್ಲಿ ವಿಶ್ವಾಸನೀಯ ಗುಣಮಟ್ಟ, ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯ ವೆಚ್ಚವು ಕಡಿಮೆಯಾಗಿರುವಂತೆ ಭರವಸೆ ನೀಡುವಿಕೆ ಮತ್ತು ಸುಸ್ಥಿರವಾದ ಸಂಸ್ಥೆಯ ನಿರ್ಮಾಣದಂತಹ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಅವು ಗುರಿಯಾಗಿಸಿದ್ದವು. ಈ ಒಕ್ಕೂಟಗಳು ಸಾಮಾಜಿಕ, ಆರ್ಥಿಕ ಮತ್ತು ಜೀವನೋಪಾಯ ಮುಂತಾದ ವಿವಿಧ ರೀತಿಯ ಸೇವೆಗಳನ್ನು ಕೊಡತೊಡಗಿದವು. ಅನೇಕ ಪ್ರಕರಣಗಳಲ್ಲಿ ಭಾರತದ ಒಕ್ಕೂಟಗಳು ವಿಸ್ತಾರವಾದ ಸೇವೆಗಳನ್ನು ನೀಡಿ ವಿವಿಧೋದ್ದೇಶ ಒಕ್ಕೂಟಗಳೆಂದು ಹೆಸರಾದವು.

SHGಯ ಸದಸ್ಯರು ಪಡೆದ ಲೋನ್‌ಗಳಿಂದ ಜೀವನೋಪಾಯಕ್ಕಾಗಿ ಹಣಕಾಸನ್ನು ಬಳಸಬಹುದೆಂಬ ಸೂಚನೆ ಸಿಕ್ಕಮೇಲೆ SHGಗಳ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗೆ ಈ ವಿಷಯವು ಸಂದಿಗ್ಧತೆಯನ್ನುಂಟುಮಾಡಿತು. ಅವುಗಳನ್ನು ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಿಸುತ್ತಿರುವ ಮಧ್ಯವರ್ತಿ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು ಒಕ್ಕೂಟಗಳನ್ನು ಹೆಚ್ಚು ಸುಸ್ಥಿರಗೊಳಿಸಲು, ಸಾಮರ್ಥ್ಯವರ್ಧನೆಯ ಮೇಲೆ ಸಾಕಷ್ಟು ಬಂಡವಾಳವನ್ನು ಹೂಡಿತು. ಗಂಪುಗಳನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸಿತು. ಅವುಗಳ ವಹಿವಾಟು ಹೆಚ್ಚಿಸಲು ಬ್ಯಾಂಕ್‌ನ ಬಂಡವಾಳ ಸಿಗುವಂತೆ ಮಾಡಿತು. ಅದರೊಂದಿಗೆ ಆವರ್ತನಾ ಅನುದಾನಗಳನ್ನೂ ಸಹ ಚಳುವಳಿಗೆ ಒದಗಿಸಿತು. ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರದ ಅನೇಕ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳು ಸದಸ್ಯರಿಗೆ ಹಣದ ಹರಿವು ಹೆಚ್ಚಿಸಲು, ಮಧ್ಯವರ್ತಿಗಳನ್ನು ದಾಟಿ ಮುನ್ನಡೆಯಲು, ತಮ್ಮ ಉತ್ಪನ್ನಗಳನ್ನು ನೇರ ಮಾಡುಕಟ್ಟಿ ಮಾಡಲು, ವೆಚ್ಚದ ಕಡಿತ ಮಾಡಲು ಮಧ್ಯಸ್ಥಿಕೆಯನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸಿದವು. ಈ ಎಲ್ಲಾ ಲಾಭಗಳು ಒಕ್ಕೂಟ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಬಾಹ್ಯ ಮಧ್ಯಸ್ಥಿಕೆ ಮಾಡಿದ ವಿನಹ ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ ಎನ್ನುವುದನ್ನು ಅನುಭವಗಳು ತೋರಿಸಿದವು.

SHG ಹಾಗೂ SHG ಒಕ್ಕೂಟಗಳ ಪರಿಣಾಮ

SHGಗಳು ಮತ್ತು ಬ್ಯಾಂಕ್ ಜೋಡಣೆ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳ ಮೇಲೆ ನಡೆದ ಅನೇಕ ಅಧ್ಯಯನಗಳು ಪ್ರಕಟಪಡಿಸಿದ್ದೇನೆಂದರೆ; ಸದಸ್ಯರ ಉಳಿತಾಯಗಳು, ಅವರ ಆದಾಯ, ಸಾಲ ಪಡೆಯುವಿಕೆ, ಕುಟುಂಬದ ಆರೋಗ್ಯ, ಆಹಾರ ಮತ್ತು ಶಿಕ್ಷಣ ಮಟ್ಟಗಳ ಮೇಲೆ ಗುರುತರವಾದ ಪರಿಣಾಮ ಉಂಟಾಗಿವೆ. ಮೈರಾಡ ಸಂಸ್ಥೆಯವರು ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಿಸಿದ SHGಗಳನ್ನು ಆಗಸ್ಟ್ 2009ರಲ್ಲಿ APMAS ಮಾಡಿದ ಮೌಲ್ಯಮಾಪನ ವರದಿಯಲ್ಲಿ; SHGಯ ಬಡ ಸದಸ್ಯರು ವಾರ ಅಥವಾ ತಿಂಗಳಿಗೊಮ್ಮೆ ಉಳಿತಾಯ ಮಾಡಿದ ಸಣ್ಣಮೊತ್ತವು ಒಂದೇ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ದೊಡ್ಡ ಮೊತ್ತದ ಉಳಿತಾಯವಾಗಿ ಹೊರಹೊಮ್ಮಿದೆ. ಸದಸ್ಯರ ದೊಡ್ಡಮೊತ್ತದ ಉಳಿತಾಯಗಳನ್ನೇ ಆಯಾ ಗಂಪುಗಳು ತಮ್ಮದೇ ಸದಸ್ಯರಿಗೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಸಾಲದ ಸೇವೆಯನ್ನು ಒದಗಿಸಲು ಬಳಸುತ್ತಿದೆ ಉಳಿತಾಯಗಳನ್ನು ಬಳಸಿ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳ ಮುಖಾಂತರ ಆದಾಯ ಗಳಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗಿದೆ. ಲೇವಾದೇವಿಗಾರರ ಮೇಲಿನ ಅವಲಂಬನೆ ತಗ್ಗಿದೆ. ಲೇವಾದೇವಿಗಾರರೂ ಸಹ ಬಡ್ಡಿದರವನ್ನು ಇಳಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಅಕ್ಕಪಕ್ಕದವರ ಮೇಲೆ ಒತ್ತಾಯ ಮಾಡುವುದನ್ನೂ ನಿಲ್ಲಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಸೌಜನ್ಯಯುತವಾಗಿ ಮರುಭರ್ತಿ ಮಾಡುವ ಪದ್ಧತಿಯನ್ನು ಅನುಸರಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಇಂದಿಗೂ ಲೇವಾದೇವಿಗಾರರನ್ನು ಅವಲಂಬಿಸಿರುವ ಸದಸ್ಯರಿಗೆ ನಿರಂತರ ಸಾಲದ ಬಂಧನವಿಲ್ಲ.

ಆಂಧ್ರಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ SHG ಹಾಗೂ ಬ್ಯಾಂಕ್ ಜೋಡಣೆಯ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮದ ಮೇಲೆ ನಿಯಮಿತವಾಗಿ ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡಿದ APMAS ತೋರಿಸಿದ್ದೇನೆಂದರೆ SHGಯ ಸುಮಾರು ಮೂರನೇ ಒಂದು ಭಾಗದಷ್ಟು ಸದಸ್ಯರಿಗೆ ಉದ್ಯೋಗಾವಕಾಶಗಳು

ಹೆಚ್ಚಿದೆ. ಆದಾಯ ಹೆಚ್ಚಳದ ಗುರುತನ್ನು ಆಹಾರದ ಬಳಕೆಯ ಹೆಚ್ಚಳ, ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಹಾಗೂ ಆರೋಗ್ಯದ ಮಟ್ಟದ ಬೆಳವಣಿಗೆಗಳ ಮೂಲಕ ಗುರುತಿಸಬಹುದು. ಅನೇಕ ಸದಸ್ಯರು ಸಾಲದಿಂದ ಋಣಮುಕ್ತರಾಗಿದ್ದಾರೆ.

ಸ್ವಯಂ ನಿಯಮಾವಳಿಗಳ ಅಗತ್ಯ

ಒಕ್ಕೂಟಗಳ ಮೇಲಿನ ಕೆಲವೊಂದು ಅಧ್ಯಯನಗಳು ಸೂಚಿಸಿದ್ದೇನೆಂದರೆ; ಇವು ಆರ್ಥಿಕ ಮಟ್ಟವನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸುತ್ತದೆ, ಯಾವುದೇ ರೀತಿಯ ಹೆಚ್ಚುವರಿ ಮತ್ತು ವ್ಯಾಪಕಾರಿಕ ವೆಚ್ಚವನ್ನು ಕಡಿಮೆ ಮಾಡುತ್ತದೆ. ಮೌಲ್ಯವರ್ಧಿತ ಸೇವೆಯು ಸಿಗುವಂತೆ ಮಾಡುತ್ತದೆ. ಬಡವರ ಸಬಲತೆಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುತ್ತದೆ. ಹೇಗೆ ಇರಲಿ ಜೀವನೋಪಯಗಳನ್ನು ಉತ್ತೇಜಿಸುವಿಕೆಗೆ ದೀರ್ಘಕಾಲದ ಆಲೋಚನೆ ಮತ್ತು ನಿರಂತರ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವರ್ಧನೆ ಅಥವಾ ಕೌಶಲ್ಯಯುತ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಯೋಜನೆಗಳು ಅಗತ್ಯ. ಈ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಅಧ್ಯಯನ [ಭಾರತದ SHG ಒಕ್ಕೂಟ 2007] ಪ್ರಕಟಪಡಿಸಿದ್ದೇನೆಂದರೆ SHG ಒಕ್ಕೂಟ ಮಾದರಿಯು ಸುಸ್ಥಿರ ಜೀವನೋಪಾಯದ ಹೆಚ್ಚಿನ ಪದೋನ್ನತಿಗೆ ಸಾಲ ಸೌಲಭ್ಯಗಳ ಮಟ್ಟವನ್ನು ವಿಸ್ತರಿಸುವ ದಿಕ್ಕಿನಲ್ಲಿ ಪಯಣಿಸಿದೆ. ಇದಕ್ಕೆ ದಾನಿಗಳು, ನಿಯಮಿತ ಹಣಕಾಸು ಸಂಸ್ಥೆಗಳು ಮತ್ತು ತಮ್ಮದೇ ಸ್ವಂತ ಬಂಡವಾಳಗಳ ಸಹಾಯ ಪಡೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತದೆ. ಇದಕ್ಕೆ ಒಬ್ಬರಿಗೊಬ್ಬರು ಸೇರಿ ಕಾರ್ಯ ನಿರ್ವಹಿಸುವುದು ಅಗತ್ಯ. ಜೀವನೋಪಾಯವನ್ನು ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಿಸುವ ಸಂಘಟನೆಗಳು, ಒಕ್ಕೂಟಗಳು ಮತ್ತು ಸಹಕಾರಿ ಸಂಸ್ಥೆಗಳನ್ನು ಉತ್ತೇಜಿಸಿ, ಸೇರಿಸಿ ಅನುವು ಮಾಡಿಕೊಡುತ್ತದೆ.

ಜೀವನೋಪಾಯವನ್ನು ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಿಸುವುದು ಒಂದು ಸಾಂಸ್ಥಿಕವಾದ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯಾಗಿದೆ. ಸೂಕ್ತ ಆಂತರಿಕ ಶಿಸ್ತು, ಯೋಗ್ಯತೆ, ನಿಯಂತ್ರಣ ತಾಂತ್ರಿಕತೆ, ವ್ಯವಹಾರ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳಿಗೆ ಕಾನೂನು ಮಾನ್ಯತೆ, ಆಂತರಿಕ ಆಡಳಿತ ಮತ್ತು ಪಾರದರ್ಶಕತೆ ಇವೆಲ್ಲಾ ಅದರೊಳಗೆ ಸೇರಿವೆ.

ಈ ಎಲ್ಲಾ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಿಸಬೇಕೆಂದರೆ ಒಕ್ಕೂಟಗಳಿಗೆ ಸದೃಢ ಸ್ವಯಂ ನಿಯಮಾವಳಿಗಳು ಮತ್ತು ಮೇಲ್ವಿಚಾರಣಾ ಪದ್ಧತಿಗಳು ಅಗತ್ಯ. SHGಗಳ ಮತ್ತು SHG ಒಕ್ಕೂಟಗಳ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಣೆಯ ಕುರಿತು ವಿಶ್ವಾಸನೀಯ ಸಮಾಚಾರವನ್ನು ಒದಗಿಸಬೇಕೆಂದರೆ, ಸೂಕ್ತ ನಿರ್ವಹಣೆಗೆ ಅನುವು ಮಾಡಿಕೊಡುವುದು ಮತ್ತು ಸಮಸ್ಯೆಗಳನ್ನು ಕಡಿಮೆ ಮಾಡುವುದು—ಈ ಎರಡು ಸ್ವಯಂ ನಿಯಮಾವಳಿಗಳ ಮುಖ್ಯ ಆಧಾರಸ್ತಂಭ. ಇದು ಇನ್ನಿತರ ಸಹವರ್ತಿಗಳಾದ ಬ್ಯಾಂಕ್ ಮತ್ತು ಹಣಕಾಸು ಸಂಸ್ಥೆಗಳ ನಂಬಿಕೆಯನ್ನು ಅಧಿಕಗೊಳಿಸುತ್ತದೆ ಮತ್ತು ಹೆಚ್ಚುವರಿ ಬಂಡವಾಳ ದೊರಕುವಂತೆ ಅನುವು ಮಾಡಿಕೊಡುತ್ತದೆ.

ಇಸವಿ 2007ರಲ್ಲಿ, APMAS, ಗ್ರಾಮೀಣ ಬಡತನ ನಿರ್ಮೂಲನಾ ಸೊಸೈಟಿ [SERP], DGRV-ಜರ್ಮನಿ ಜೊತೆಗೂಡಿ ಆಂಧ್ರಪ್ರದೇಶದ ನಿಜಾಮಾಬಾದ್ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಕಾಮರೆಡ್ಡಿ ಪ್ರಾಂತ್ಯದ 6 ಮಂಡಲಗಳಲ್ಲಿ SHGಗಳು ಮತ್ತು ಅದರ ಒಕ್ಕೂಟಗಳ ಮಧ್ಯೆ ಪ್ರಾಯೋಗಿಕ ಯೋಜನೆಯೊಂದನ್ನು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿತು. ಆಂಧ್ರವು ಸ್ವಯಂ ನಿಯಂತ್ರಣ ಉದ್ಯಮ [SNU] ಅಥವಾ ಸೆಕ್ಟಾರ್ ಓನ್ ಕಂಟ್ರೋಲ್ [SOC] ಉತ್ತೇಜಿಸುತ್ತಿತ್ತು. APMASನ ಸ್ವಯಂ ನಿಯಮಾವಳಿಯುಗಳ ಮಧ್ಯಸ್ಥಿಕೆಯು ಇನ್ನೂ ಪ್ರಾರಂಭಿಕ ಹಂತದಲ್ಲಿರುವಾಗಲೇ ಅನೇಕ ಪಾಠಗಳನ್ನು ಅನುವುದಾರರಿಗೆ ಮತ್ತು ತಮ್ಮ ಮಹಿಳೆಯರಿಗೆ ನೀಡಿತ್ತು.

ಸ್ವಯಂ ನಿಯಮಾವಳಿಗಳ ಅಂಶಗಳು

SHGಗಳು ಮತ್ತು SHG ಒಕ್ಕೂಟಗಳ ಸ್ವಯಂ ನಿಯಮಾವಳಿಗಳ ಒಟ್ಟಾರೆ ಗುರಿ SHGಯ ಸದಸ್ಯ ತಮ್ಮ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ಪಟ್ಟಿಯನ್ನು ತಾವೇ ನಿರ್ಧರಿಸಬೇಕು. ಕಾರ್ಯ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ತಾವೇ ನಿರ್ವಹಿಸಬೇಕು ಮತ್ತು ನಿಯಂತ್ರಿಸಬೇಕು. ಹೀಗೆ SHG ಸದಸ್ಯರಿಗೆ ಲಾಭವಾಗುವಂತೆ SHG ಪದ್ಧತಿಯನ್ನು ಯಶಸ್ವಿಯಾಗಿ ಮತ್ತು ಸುಸ್ಥಿರವಾಗಿ ನಿರ್ವಹಿಸಬೇಕು. SHG ಸದಸ್ಯರು ಮತ್ತು ಅದರ ಪ್ರತಿನಿಧಿಗಳಿಗೆ ಈ ಕೆಳಗಿನ ಪ್ರಮುಖ ವಿಷಯಗಳಲ್ಲಿ ಸ್ವಯಂ ನಿಯಮಾವಳಿಗಳ ಗುರಿ ಸಾಧಿಸಲು ವಿವಿಧ ಹಂತದ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವರ್ಧನೆ ಮಾಡುವುದು ಇದರ ಮುಖ್ಯ ಉದ್ದೇಶ. ಅವುಗಳೆಂದರೆ,

- ಯಥೋಚಿತ ಮಾದರಿಗಳು ಮತ್ತು ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಮಾನಗಳು [ಬಾಹ್ಯ ಮತ್ತು ಆಂತರಿಕ]
- ಸೂಚಿತ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಪುಸ್ತಕ ಮತ್ತು ಲೆಕ್ಕಾಚಾರಗಳ ನಿರ್ವಹಣೆ
- ಆಡಳಿತ ಮತ್ತು ಸಮಸ್ಯೆಗಳನ್ನು ಪರಿಣಾಮಕಾರಿಯಾಗಿ ಆಂತರಿಕವಾಗಿ ನಿಯಂತ್ರಿಸುವುದು.
- ವಿಭಾಗೀಯ ವರದಿ, ಮೇಲ್ವಿಚಾರಣೆ ಮತ್ತು ಪ್ರಮಾಣಿಸುವಿಕೆ [ಹೊರಗಿನ ವಿಭಾಗೀಯ ನಿಯಂತ್ರಣ]
- ಕಡ್ಡಾಯ ಸಹಕಾರಿ ಲೆಕ್ಕ ಶೋಧನೆ
- ಮುಂದುವರಿಕೆ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳು
- ಸಾಂಸ್ಥಿಕ ರಕ್ಷಣೆ, ಇನ್ಸೂರೆನ್ಸ್ ಠೇವಣಿ ಇಡುವುದು.
- ನಿಯಂತ್ರಣ ಮತ್ತು ಮೇಲ್ವಿಚಾರಣಾ ಕಾರ್ಯಗಳಿಗಾಗಿ ಹಣಕಾಸಿನ ನಿಯಂತ್ರಣದ ಸೇರ್ಪಡೆ

ಸಂಘಟನೆ ಮತ್ತು ಆಡಳಿತ

SHG ಸದಸ್ಯರು ಹಾಗೂ SHG ಒಕ್ಕೂಟಗಳು ಸ್ವಯಂ ನಿಯಮಾವಳಿಗಳು ಅಗತ್ಯವೆಂದು ಒಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳಬೇಕಾದ್ದು ಅತ್ಯವಶ್ಯಕ. ಒಡತನದ ಒಪ್ಪಿಗೆಗೆ ತಮ್ಮ ಆತ್ಮವಿಶ್ವಾಸವನ್ನು ಪ್ರಕಟಿಸಬೇಕು. ಸ್ವಯಂ ನಿಯಮಾವಳಿಗಳನ್ನು ಪರಿಣಾಮಕಾರಿಯಾಗಿ ಜಾರಿಗೊಳಿಸುವ ಧೈರ್ಯವಿರಬೇಕು. (SHG ಚಳುವಳಿಯ ಸುಸ್ಥಿರತೆಗೆ APMASನಿಂದ ಸದಸ್ಯ ನಿಯಂತ್ರಣ ಮತ್ತು ಸ್ವಯಂ ವಿಶ್ವಾಸ ಮೂಡಿಸುವಿಕೆ) ಅನಂತರದ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಗಳ ಪ್ರಾರಂಭಕ್ಕೆ ಈ ಮುಂದಿನ ಅನುಸಂಧಾನಗಳನ್ನು ಸೂಚಿಸಲಾಗಿದೆ. ಸ್ವಯಂ ನಿಯಮಾವಳಿಗಳ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಗಳನ್ನು ಕೈಗೊಳ್ಳಲು ಒಕ್ಕೂಟದ ಕಚೇರಿ ನಿರ್ವಾಹಕರ ಜೊತೆ ಒಂದು ಸಹಕಾರಿ ಸಮಿತಿಯನ್ನು ಮಾಡಬೇಕಾಗಬಹುದು. ಈ ಸಮಿತಿಯ ಗುರಿ ಸ್ವಯಂ ನಿಯಮಾವಳಿಗಳ ಕಾರ್ಯತಂತ್ರದ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಹಾಗೂ ವಿಸ್ತರಣೆ. ಈ ಸಮಿತಿಯು ಕಾರ್ಯಕಾರಿ ಮಂಡಳಿಗೆ ಆಂತರಿಕ ನಿಯಂತ್ರಣ ಪದ್ಧತಿಯನ್ನು ಹುಟ್ಟು ಹಾಕಲು ಹಾಗೂ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಪಡಿಸಲು, ಪ್ರಮುಖ ಸಾಧನೆಗಳ ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಮಾನವನ್ನು ಅಂತಿಮಗೊಳಿಸುವಿಕೆ ಮತ್ತು ಚಟುವಟಿಕೆಗಳನ್ನು ಯೋಜಿಸಲು ಮಾರ್ಗದರ್ಶನ ನೀಡುತ್ತದೆ. ಸಹಕಾರಿ ಸಮಿತಿಗೆ ಸಹಾಯ ಒದಗಿಸಲು, ತಾಂತ್ರಿಕ ಸಂಘಟನೆಗಳು ಮತ್ತು ಬೆಂಬಲಿಗರು ಪ್ರತಿನಿಧಿಸುವ ಸಲಹಾ ಗುಂಪನ್ನು ರಚಿಸಬಹುದು. ಇವರು ಉಪಕರಣಗಳ ಅಥವಾ ಮಾದರಿಗಳ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ, ಸಾಮರ್ಥ್ಯ ಮತ್ತು ಜ್ಞಾನವರ್ಧನೆ, ತರಬೇತಿ ಮತ್ತು ಹೊರಪ್ರಪಂಚದ ಪರಿಚಯ, ಸ್ವಯಂ ಲೆಕ್ಕ ಪರಿಶೋಧನೆ ಮತ್ತು ವಿಶ್ಲೇಷಣಾ ವಿವರಣೆಗಳ ಹೆಚ್ಚಳಕ್ಕೆ ಸಹಾಯಕರಾಗುತ್ತಾರೆ.

ಇಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲ, ಆಂತರಿಕ ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳನ್ನು ಚೈತನ್ಯಗೊಳಿಸುವಿಕೆ, ಕಾನೂನುಬದ್ಧ ಫಿರ್ಯಾದಿ ಇನ್ನಿತರ ಅಗತ್ಯಗಳಿಗೆ ಸಲಹೆಗಳನ್ನು ನೀಡುತ್ತಾರೆ. ಸ್ವಯಂ ನಿಯಮಾವಳಿಗಳ ವಿವಿಧ ಅಂಶಗಳ ಕುರಿತ ಕಾರ್ಯಯೋಜನೆಗಳ ತಯಾರಿ, ಚರ್ಚೆಗೋಸ್ಕರ ಸಹಕಾರಿ ಸಮಿತಿಯ ಮುಂದಿಡುವಿಕೆ, ಸಂವಾದ, ನಿರ್ಣಯ, ಅಂತಿಮ-ಗೊಳಿಸಲು ಎಲ್ಲಿ ಸಮ್ಮತಿಸಲಾಗಿದೆ ಎಂಬ ವಿವರ ಮುಂತಾದ ಕೆಲಸಗಳನ್ನೂ ಸಹ ಸಲಹಾ ಸಮಿತಿ ಅಗತ್ಯವಾಗಿ ಮಾಡುತ್ತದೆ.

ಸಾಮರ್ಥ್ಯವರ್ಧನೆ

ಪ್ರತಿ ಒಕ್ಕೂಟದಲ್ಲಿ, ಕಾರ್ಯಕಾರಿ ಸಮಿತಿಯು ತಳಮಟ್ಟದ ತರಬೇತಿಗೆ ಅಗತ್ಯ ಮತ್ತು ಅವಶ್ಯಕತೆಗಳ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ಕೆಲವು SHG ಸದಸ್ಯರನ್ನು ಅನುವುದಾರರನ್ನಾಗಿ ಗುರುತಿಸುತ್ತದೆ. ಇವರನ್ನು ಬುಕ್ ಕೀಪರ್‌ಗಳನ್ನಾಗಿಯೂ ಆಗಲೇ ತರಬೇತಿ ನೀಡಲಾಗುತ್ತದೆ. SHGಗಳ ಮತ್ತು ಒಕ್ಕೂಟದ ಪ್ರತಿನಿಧಿಗಳು ವಾರ್ಷಿಕ ಯೋಜನೆ, ಬುಕ್‌ಕೀಪಿಂಗ್, ಚುನಾವಣಾ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆ ಇತ್ಯಾದಿ ಅನೇಕ ವಿಷಯಗಳಲ್ಲಿ ಇವರಿಗೆ ತರಬೇತಿ ನೀಡುತ್ತಾರೆ. ಅನುವುದಾರರು ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ತರಬೇತಿಯನ್ನು ಯಾವಾಗ ಏರ್ಪಡಿಸುತ್ತಾರೋ ಆಗ, ಸಲಹಾ ಗುಂಪು ಹಾಗೂ ಒಕ್ಕೂಟದ ಪ್ರತಿನಿಧಿಗಳು ಕೆಲವು ಕ್ಷೇತ್ರಗಳಿಗೆ ಸಂದರ್ಶಿಸಿ ಉದ್ಯೋಗಾವಕಾಶಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸುತ್ತಾರೆ.

ಈ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಗಳ ಮಧ್ಯೆ, ಉಪ-ಜಿಲ್ಲಾಮಟ್ಟದ ಒಕ್ಕೂಟದ ಕಾರ್ಯಕಾರಿ ಸಮಿತಿಯು ವಿವಿಧ ಮಟ್ಟದಲ್ಲೂ ಸಹ ವಿಭಿನ್ನ ವಿಷಯಗಳಾದ ಹಣಕಾಸಿನ ಪತ್ರವನ್ನು ಅರ್ಥೈಸಿಕೊಳ್ಳುವಿಕೆ, ವರದಿಗಳ ಪರಿಶೀಲನೆ, ಆಂತರಿಕ ಮತ್ತು ಬಾಹ್ಯ ಶೋಧನೆ, ಚುನಾವಣಾ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆ ಮುಂತಾದವುಗಳ ಕುರಿತು ತರಬೇತಿ ಪಡೆದಿರುತ್ತದೆ. ಒಕ್ಕೂಟಗಳ ಉದ್ಯೋಗಸ್ಥರೂ ಸಹ ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ವಿಷಯಗಳಾದ ಬುಕ್‌ಕೀಪಿಂಗ್, ಬಡ್ಡಿಲೆಕ್ಕ, ವರದಿಗಾರಿಕೆ ಮುಂತಾದವುಗಳ ಕುರಿತು ತರಬೇತಿ ಪಡೆದಿರುತ್ತಾರೆ.

ಪ್ರತಿ ಒಕ್ಕೂಟದಲ್ಲೂ, ಗ್ರಾಮೀಣಮಟ್ಟದ ಸದಸ್ಯರಿಗೆ ಶಿಕ್ಷಣ ನೀಡಲು ಹಣಕಾಸಿನ ಕುರಿತ ಸಾಕ್ಷರತಾ ಕೇಂದ್ರ ನಡೆಸಲು ಕೆಲವು ಸದಸ್ಯರನ್ನು ಅನುವುದಾರರನ್ನಾಗಿ ಗುರುತಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ. ಅವರು ಪ್ರತಿ SHGಗಳಲ್ಲೂ ಎರಡರಿಂದ ಮೂರು ದಿನಗಳ ಕಾಲ ಸಾಕ್ಷರತಾ ಕೇಂದ್ರವನ್ನು ನಡೆಸುತ್ತಾರೆ. ಅಲ್ಲಿ ಸದಸ್ಯರು ವಿವಿಧ ವಿಷಯಗಳ ಕುರಿತು ತಿಳುವಳಿಕೆ ಪಡೆಯುತ್ತಾರೆ. ಜೊತೆಗೆ ಕೌಟುಂಬಿಕ ಮಟ್ಟದ ಜೀವನೋಪಾಯ ಯೋಜನೆ, ಚುನಾವಣಾ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆ ಮತ್ತು SHG ಮಟ್ಟದ ಯೋಜನೆ ಮಾಡುವುದನ್ನು ಕಲಿಯುತ್ತಾರೆ.

ಬಂಡವಾಳ ಕ್ರೋಢೀಕರಣ

ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ SHGಗಳು ಮತ್ತು ಅದರ ಒಕ್ಕೂಟಗಳು ವಾರ್ಷಿಕ ಕೊಡುಗೆಗಳು ಮತ್ತು ಸೇವಾ ಶುಲ್ಕಗಳ ಮೂಲಕ ತಮ್ಮ ಸ್ವಯಂ ನಿಯಮಾವಳಿಗಳಿಗೆ ಹಣಕಾಸಿನ ಸೌಲಭ್ಯ ನೀಡುತ್ತವೆ. ಅದು ಸ್ವತಂತ್ರವಾಗಿದ್ದು ವಿಶ್ವಾಸಗಳಿಸಲು ಮತ್ತು ಹೊರಗಿನವರ ಮಧ್ಯಪ್ರವೇಶವನ್ನು ತಡೆಯಲು ಸ್ವಯಂ ನಿಯಮಾವಳಿಗಳು ಅಂತಿಮ ಗುರಿಯಾಗಿವೆ. ಹೇಗೆ ಆದರೂ, ನಿರ್ದಿಷ್ಟವಾಗಿ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವರ್ಧನೆ ಮತ್ತು ಸೂಕ್ತ ಪದ್ಧತಿಗಳ ಸ್ಥಾಪನೆಗೆ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹ ನೀಡುವ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು ಹೊರಗೆ ನಿಂತು ಮಾಡುವ ಹಣಕಾಸಿನ ಸಹಾಯ ಅಗತ್ಯ.

ನಿರ್ಣಯ

APMASನ ಸ್ವಯಂ ನಿಯಮಾವಳಿಗಳ ಮೇಲಿನ ಅನುಮಾನಗಳು ಇನ್ನೂ ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಹಂತದಲ್ಲಿದೆ. ಇದು ಅನೇಕ ಪಾಠಗಳನ್ನು

ಅನುವುದಾರರಿಗೆ ಹಾಗೂ ಸ್ವಯಂ ಮಹಿಳೆಯರಿಗೆ ಕಲಿಸಿದೆ. ಇದರಿಂದ ಹೊರಹೊಮ್ಮಿದ್ದೇನೆಂದರೆ SHG ಮತ್ತು ಅದರ ಒಕ್ಕೂಟದ ಸಮಗ್ರ ವಿನ್ಯಾಸಕ್ಕೋಸ್ಕರ ಸದಸ್ಯರು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವ ಸಂಪೂರ್ಣ ಜವಾಬ್ದಾರಿಗಳಲ್ಲಿ SHGಗಳ ಮತ್ತು ಅದರ ಒಕ್ಕೂಟಗಳ ಭವಿಷ್ಯ ಅಡಗಿದೆ. ಮಹಿಳೆಯರು ಸಂಪೂರ್ಣ ಜವಾಬ್ದಾರಿಗಳನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವ ಧೈರ್ಯ ಹೊಂದಿದ್ದಾರೆ ಮತ್ತು ಸಮರ್ಥವಾಗಿ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಇದು ಬಹುಬೇಗ ಸಾಕಾರವಾಗಬೇಕಾದರೆ, ಅನುವುದಾರ ಸಂಘಟನೆಗಳು ಅಗತ್ಯ ಬಿದ್ದಾಗ ಮಾತ್ರ ಸಹಾಯ ಮಾಡುವುದನ್ನು ಬಿಟ್ಟರೆ ತಮ್ಮ ಪಾತ್ರವನ್ನು ಮುಂದೂಡುವ ಕಡಿಮೆ ಮಾಡುತ್ತಾ ಬರಬೇಕು. ಆಂದೋಳನದ ಪ್ರತಿನಿಧಿಗಳೇ ಸಂಪೂರ್ಣ ಸ್ವಾಮ್ಯವನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವಂತೆ ಮಾಡಬೇಕು. ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮದಲ್ಲಿ ಸದಸ್ಯ ನಿಯಂತ್ರಣದ ಹೆಚ್ಚಳ ಮತ್ತು ಸ್ವಾಮ್ಯತೆಯನ್ನು ಉತ್ತೇಜಿಸಬೇಕು. ಹೀಗೆ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹ ನೀಡುವ ಸಂಸ್ಥೆಯು ಮೇಲಕ್ಕೆತ್ತುವ ಅನುಸಂಧಾನದಲ್ಲಿ ಮತ್ತು

SHGಗಳ ಹಾಗೂ ಅದರ ಒಕ್ಕೂಟಗಳ ಸ್ವಯಂ ನಿಯಮಾವಳಿಗಳ ಸುರಕ್ಷೆಯ ಕುರಿತು, ಮಹಿಳೆಯರೇ ವಿನ್ಯಾಸಗೊಳಿಸಿ, ಜಾರಿಗೊಳಿಸಿ, ನಿರ್ವಹಿಸುವಂತೆ ಗಮನ ಹರಿಸುವುದು ಅಗತ್ಯ.

■ **S. Rama Lakshmi**

Associate Vice President (QA), APMAS
Plot No.2p, Road No.2, Banjara Hills,
Hyderabad – 500004

Email: shggateway.in ; srama@apmas.org

Website: www.apmas.org

ಆಂಗ್ಲ ಮಾಲ: ಲೀಸಾ ಇಂಡಿಯ, ಸಂಪುಟ 12, ಸಂಚಿಕೆ 2, ಜೂನ್ 2010

Issues and Themes of LEISA INDIA Published in English 1999-2012

V.1, No. 1, 1999 - Markets for LEISA and Organic products

V.1, No. 2, 1999 - Stakeholders in Research

V.1, No. 2, 1999 - Restoring biodiversity

V.2, No. 1, 2000 - Desertification

V.2, No. 2, 2000 - Farmer innovations

V.2, No. 3, 2000 - Farming in the forest

V.2, No. 4, 2000 - Monocultures towards sustainability

V.3, No. 1, 2001 - Coping with disaster

V.3, No. 2, 2001 - Go global stay local

V.3, No. 3, 2001 - Lessons in scaling up

V.3, No. 4, 2001 - Biotechnology

V.4, No. 1, 2002 – Managing Livestock

V.4, No. 2, 2002 - Rural Communication

V.4, No. 3, 2002 - Recreating living soil

V.4, No. 4, 2002 - Women in agriculture

V.5, No. 1, 2003 - Farmers Field School

V.5, No. 2, 2003 - Ways of water harvesting

V.5, No. 3, 2003 - Access to resources

V.5, No. 4, 2003 – Reversing Degradation

V.6, No. 1, 2004 - Valuing crop diversity

V.6, No. 2, 2004 - New generation of farmers

V.6, No. 3, 2004 - Post harvest Management

V.6, No. 4, 2004 - Farming with nature

V.7, No. 1, 2005 - On Farm Energy

V.7, No. 2, 2005 - More than Money

V.7, No. 3, 2005 - Contribution of Small Animals

V.7, No. 4, 2005 - Towards Policy Change

V.8, No. 1, 2006 - Documentation for Change

V.8, No. 2, 2006 - Changing Farming Practices

V.8, No. 3, 2006 - Knowledge Building Processes

V.8, No. 4, 2006 - Nurturing Ecological Processes

V.9, No. 1, 2007 - Farmers Coming together

V.9, No. 2, 2007 - Securing Seed Supply

V.9, No. 3, 2007 - Healthy Produce, People and Environment

V.9, No. 4, 2007 - Ecological Pest Management

V.10, No. 1, 2008 - Towards Fairer Trade

V.10, No. 2, 2008 - Living soils

V.10, No. 3, 2008 - Farming and Social Inclusion

V.10, No. 4, 2008 - Dealing with Climate Change

V.11, No. 1, 2009 – Farming Diversity

V.11, No. 2, 2009 – Farmers as Entrepreneurs

V.11, No. 3, 2009 – Women and food sovereignty

V.11, No. 4, 2009 – Scaling up and sustaining the gains

V.12, No. 1, 2010 – Livestock for sustainable livelihoods

V.12, No. 2, 2010 – Finance for farming

V.12, No. 3, 2010 – Managing water for sustainable farming

V. 13, No.1, 2011 – Youth in farming

V. 13, No.2, 2011 – Trees and farming

V. 13, No.3, 2011 – Regional food systems

V. 14, No.1, 2012 – Insects as allies

V. 14, No.2, 2012 – Greening the economy

ಸಾಲ ತೆಗೆಯಲು ಬೇಕು ಆಯ್ಕೆ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ

ಸಣ್ಣ ಹಾಗೂ ಮಧ್ಯಮ ರೈತರ ಕೋರಿಕೆ-ಬೇಡ ಹೇರಿಕೆ

■ ಅಲೋಷಿಯಸ್ ಪ್ರಕಾಶ್ ಫರ್ನಾಂಡಿಸ್

ಕುಟುಂಬ ನಿರ್ವಹಣೆ, ವಿವಿಧ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳಿಗಾಗಿ ಸಣ್ಣರೈತರಿಗೆ ಸಾಲ ಹಾಗೂ ಇನ್ನಿತರ ನೆರವಿನ ಸೇವೆಗಳು ಅಗತ್ಯ ಇಂಥ ಅವಶ್ಯಕತೆಯನ್ನು ಸ್ವಸಹಾಯ ಸಂಬಂಧಿ ಗುಂಪುಗಳು [SAG] ಪೂರೈಸುತ್ತವೆ. ಬಡ ಕುಟುಂಬಗಳಿಗೆ ಅಗತ್ಯವಿರುವ ಕೌಶಲ್ಯಗಳು, ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳು ಹಾಗೂ ಅವಶ್ಯಕ ಅವಕಾಶಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸುತ್ತವೆ

1904ರಲ್ಲಿ ಕರ್ನಾಟಕದ ಗದಗ ತಾಲ್ಲೂಕಿನಲ್ಲಿ ಮೊದಲ ಸಹಕಾರಿ ಸೊಸೈಟಿಯು ನೋಂದಣಿಯಾಯಿತು. ಅಂದಿನಿಂದಲೂ ಸಣ್ಣ ಹಾಗೂ ಮಧ್ಯಮವರ್ಗದ ರೈತರು, ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಒಣಭೂಮಿ ರೈತರು ಹಣಕಾಸು ಅಧೀನ ನಿಯಮಗಳು ಮತ್ತು ವಹಿವಾಟಿಗೆ "ಗುರಿ"ಯಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಅಂದಿನ ಆದೇಶದಂತೆ ರಾಷ್ಟ್ರದ ಹಣಕಾಸು ವಿಭಾಗದಲ್ಲಿ ಸಣ್ಣ ಹಾಗೂ ಮಧ್ಯಮವರ್ಗದ ರೈತರನ್ನು "ಅಧೀನ"ಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಸಲುವಾಗಿ ಹಣಕಾಸು ಸಂಸ್ಥೆಗಳ ಜಾಲವನ್ನು ವಿಸ್ತರಿಸಲು ಅನೇಕ ಪ್ರಮುಖ ನಿರ್ಧಾರಗಳನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಲಾಯಿತು; 1969ರಲ್ಲಿ ಬ್ಯಾಂಕುಗಳ ರಾಷ್ಟ್ರೀಕರಣವು ಅತ್ಯಂತ ಪ್ರಮುಖವಾದದ್ದು; 1975ರಲ್ಲಿ ನಾರ್ಡ್ ಸ್ಟಾಪನೆ [ಓಚೀಣುರಟಿಚಿಟಿ ಚಿಟಿಇ ಜಿರಡಿ ಂಡುಫಿಣಟಿಣಟಿಟಿ ಚಿಟಿಜ ಖಣಡಿಚಿಟಿ ಆಜತಜಟಿರಟಿಟಿಟಿಟಿ]; 1975-76ರಲ್ಲಿ ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಗ್ರಾಮೀಣ ಬ್ಯಾಂಕುಗಳ ಪರಿಚಯ [ಖಜರುರಟಿಚಿಟಿ ಖಣಡಿಚಿಟಿ ಚಿಟಿಇ]; 1992ರಲ್ಲಿ ಖಲೂಲು ಹಾಗೂ ಬ್ಯಾಂಕುಗಳ ಜೋಡಣೆ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ಇವುಗಳು ಮುಖ್ಯವಾದವುಗಳು. ಈ ಸಂಸ್ಥೆಗಳ ನಿರ್ವಹಣೆಯ ಅನೇಕ ಕಿರು [ಮೈಕ್ರೋ] ಹಣಕಾಸು ಯೋಜನೆಗಳಾದ, 1960-67ರಲ್ಲಿ ಪ್ರಾರಂಭವಾದ ಖಂಆಕಿ [ಉಟಿಣಜರಡಿಚಿಟಿಟಿ ಂಡುಫಿಣಟಿಟಿಟಿ ಆಜತಜಟಿರಟಿಟಿಟಿಟಿ ಕಡಿರರಡಿಚಿಟಿಟಿಟಿ] ಅಂದರೆ ಮಿಶ್ರ ಕೃಷಿ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಯೋಜನೆಯಿಂದ ಇಸವಿ 2000ರಲ್ಲಿ ಬಂದ ಖಲುಖಜ ಯೋಜನೆಗಳವರೆಗೆ ಎಲ್ಲವೂ ಸಣ್ಣ ಹಾಗೂ ಮಧ್ಯಮವರ್ಗದ ರೈತರನ್ನೇ ಗುರಿಯಾಗಿಸಿಕೊಂಡು ಪ್ರಾರಂಭವಾದವು. ಈ ಎಲ್ಲಾ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಖಿಖಿ ಮತ್ತು ಖಲೂಲು ಮತ್ತು ವಿವಿಧ ಸ್ವೀಮ್‌ಗಳು, ಮೈಕ್ರೋ ಹಣಕಾಸಿನೊಂದಿಗೆ ಅನುದಾನಗಳು, ಅಡತಡೆಯಿಲ್ಲದ ಖಾತೆಗಳು, ಕಿಸಾನ್ ಕ್ರೆಡಿಟ್ ಕಾರ್ಡ್ ಮುಂತಾದ ಸೇವೆಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸುತ್ತಿದ್ದವು.

ಆದಾಯ ಗಳಿಕೆಗೋಸ್ಕರವೇ ಇದ್ದ ಬ್ಯಾಂಕೇತರ ಹಣಕಾಸು ಸಂಸ್ಥೆಗಳು ಇಸವಿ 1999ರವರೆಗೆ "ಮೈಕ್ರೋ ಫೈನಾನ್ಸ್" [ಕಿರು ಹಣಕಾಸು ಯೋಜನೆ] ಎನ್ನುವ ಪದವನ್ನು ಬಳಸುತ್ತಲೇ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಅನಂತರ ಅದಕ್ಕೊಂದು ಆಂದೋಲನದ ರೂಪ ದೊರೆಯಿತು. ಅವರು ಬಡವರ "ಸೇರ್ಪಡೆ"ಯನ್ನು ರಾಷ್ಟ್ರದ ಸ್ವಾಭಾವಿಕವಾಗಿರುವ ಹಣಕಾಸು ಪದ್ಧತಿಗೆ ಬದಲಾಗಿ, ಹೆಚ್ಚು

ಪರಿಣಾಮಕಾರಿಯಾದ ಮತ್ತು ಸಾರವತ್ತಾದ ಆಧುನಿಕ ಮುಕ್ತ ಜಾಗತಿಕ ಹಣಕಾಸು ವಿಭಾಗದೊಂದಿಗೆ ಮಾಡಲಾಯಿತು. ಅದು ಕೆಲವೇ ತಿಂಗಳುಗಳ ಹಿಂದೆ ಪರಿಣಾಮಕಾರಿಯಾಗಿ ಹೊರಹೊಮ್ಮಿತ್ತು. ಅದರ ರೂಪರೇಷೆಗಳೇ ಆಧುನಿಕ ಮುಕ್ತ ಮಾದರಿಯ ಗುಣಲಕ್ಷಣಗಳಾಗಿದ್ದವು; ಖಾಸಗಿ ಮತ್ತು ಸಾಹಸಿ ಬಂಡವಾಳಶಾಹಿಗಳಿಂದ ಹೂಡಿಕೆ; ತಕ್ಷಣದ ಬೆಳವಣಿಗೆ; ಅಧಿಕ ಲಾಭ, ಅಧಿಕ ಬೆಲೆ [ಬಡ್ಡಿ ಮತ್ತು ಸಂಬಳ], ಉಕಟಿಗಳು ಮತ್ತು ತಕ್ಷಣ ಹೊರಬರುವ ಅವಕಾಶ. ಬಂಡವಾಳವನ್ನು ಪರಿಣಾಮಕಾರಿಯಾಗಿ ಬಳಸಲು ಅದನ್ನು ಅವಲಂಬಿಸಿದವರ ಮೌಲ್ಯ ಮತ್ತು ಕೌಶಲ್ಯಗಳ ನಿರ್ಮಾಣಕ್ಕೆ ಸ್ವಲ್ಪ ಆಸಕ್ತಿಯನ್ನು ನೀಡಲಾಗಿತ್ತು; ಹೀಗಾಗಿ ಬಡತನ ನಿಯಂತ್ರಣದ ಮೇಲಿನ ಪರಿಣಾಮ ಅತ್ಯಂತ ಕಡಿಮೆಯಾಗಿತ್ತು.

ಸರ್ಕಾರದ ಈ ಎಲ್ಲಾ ಹೆಜ್ಜೆಗಳ ಹೊರತಾಗಿಯೂ ಕೃಷಿಗೋಸ್ಕರ ಹಣಕಾಸು ಸಂಸ್ಥೆಗಳು ನೀಡುತ್ತಿರುವ ಸಣ್ಣ ಸಾಲದ ಸಂಖ್ಯೆಯು ವರ್ಷದಿಂದ ವರ್ಷಕ್ಕೆ ಕುಸಿಯುತ್ತಿರುವುದನ್ನು ಅಧ್ಯಯನವು ತೋರಿಸಿತು. ಗ್ರಾಮೀಣ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಸಾಲ-ಠೇವಣಿ ಅಂಕಿಸಂಖ್ಯೆಗಳು ಅತ್ಯಧಿಕ ಸಾಲವನ್ನು ತೋರಿಸಿದವು. ಪಟ್ಟಣ ಪ್ರದೇಶಕ್ಕಿಂತಲೂ ಗ್ರಾಮೀಣ ಪ್ರದೇಶದ ಉಳಿತಾಯವು ಕಡಿಮೆಯಾಗಿತ್ತು. ಕೃಷಿ ವಿಭಾಗದ ಒಟ್ಟಾರೆ ಬೆಳವಣಿಗೆಯು ಕ್ಷೀಣಿಸಿ, ಸೇವೆ ಮತ್ತು ತಯಾರಿಕಾ ವಿಭಾಗಕ್ಕಿಂತಲೂ ಹಿಂದುಳಿದಿತ್ತು. ಸರ್ಕಾರವು ಗ್ರಾಮಾಂತರ ವಿಭಾಗದಲ್ಲಿ ಸಾಲದ ಹರಿವು ಹೆಚ್ಚಲು ಅನೇಕ ನಿರ್ಣಯಗಳನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡಿತು [ಅದೂ ಸಹ ಕೃಷಿಗೆ ಸೀಮಿತವಾಗಿತ್ತು]. ಆದರೂ ಹಕ್ಕೊತ್ತಾಯವು ಹೆಚ್ಚುವಂತೆ ಕಾಣಲಿಲ್ಲ. ಬಹುಶಃ ಅದು 'ಕೃಷಿಗೆ' ಕೇಂದ್ರೀಕರಿಸದೇ ಹಳ್ಳಿಗಳಲ್ಲಿ ವಾಸಿಸುವ "ಕುಟುಂಬಗಳಿಗೆ ಸಾಲ" ಎಂದು ಬದಲಾಗಬೇಕಿತ್ತು. ಈ ಸಲಹೆಗೆ ಮುಖ್ಯ ಕಾರಣವೇನೆಂದರೆ; ಕ್ಷೀಣಿಸಿದ ಹಿಡುವಳಿಗಳು, ಅಧಿಕ ವೆಚ್ಚದ ಒಳಸುರಿಗಳನ್ನು ನೀಡಿದ್ದರಿಂದ ಉಂಟಾದ ತೊಡಕುಗಳ ಹೆಚ್ಚಳ, ಕುಸಿದ ಮಣ್ಣಿನ ಗುಣಮಟ್ಟ ಮತ್ತು ಮಾರುಕಟ್ಟೆ ಬೆಲೆಗಳ ಏರಿಳಿತ. ಇದರ ಫಲಿತಾಂಶ ರೈತ ಕುಟುಂಬಗಳು ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಒಣಭೂಮಿ ಪ್ರದೇಶದ ಸಣ್ಣ ಹಾಗೂ ಮಧ್ಯಮವರ್ಗದ ರೈತರು. ತಮ್ಮ ಬದುಕಿನ ಜೀವನೋಪಾಯದ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳಾಗಿ ಆದಾಯವರ್ಧನಾ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಿದರು. ಈಗ ಅವರು ಜೀವನೋಪಾಯದ ಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳನ್ನು ಸೇರಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ. ಇದರ ಫಲಿತಾಂಶ ವಿವಿಧ ಉದ್ದೇಶಗಳಿಗಾಗಿ ಬೇಕಾದ ಸಾಲದ ಅಗತ್ಯವು ಅನೇಕ ಕೃಷಿಯೇತರ ವಿಷಯಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದ್ದವು. ಆದರೆ ಸ್ವೀಮುಗಳು ಕೃಷಿಯನ್ನು ಕೇಂದ್ರೀಕರಿಸಿತ್ತು. ಇನ್ನೂ ಅನೇಕ ಕಾರಣಗಳಿಂದ; ಪ್ರಮಾಣಬದ್ಧ ಸಾಲದ ಪ್ಯಾಕೇಜ್‌ಗಳು ಮತ್ತು ಆಸ್ತಿ ಘಟಕಗಳು [3-5 ಹಸುಗಳು, 20+1 ಕುರಿ ಹೀಗೆ] ಇವೆಲ್ಲಾ 'ನಿರ್ವಹಿಸಬಲ್ಲ ಸಾಮರ್ಥ್ಯ'ವುಳ್ಳದ್ದು ಎಂದು ಪರಿಗಣಿಸಲಾಗಿದ್ದರೂ,

ಕುಟುಂಬವೊಂದಕ್ಕೆ ನಿರ್ವಹಿಸಲು ಆಗುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಅನಿಶ್ಚಿತ ಗ್ರಾಮೀಣ ಆದಾಯದಲ್ಲಿ ವಾರ ಅಥವಾ ತಿಂಗಳಿಗೊಮ್ಮೆ ನಿಶ್ಚಿತ ಮರುಭರ್ತಿ ಅವಧಿಯೊಳಗೆ ಕಂತನ್ನು ಕಟ್ಟಲಾಗುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ ಮತ್ತು ಎಲ್ಲಾ ತರಹದ ಲೋನ್‌ಗಳಿಗೂ ಒಂದೇ ರೀತಿಯ ಬಡ್ಡಿಯನ್ನು ನಿಗದಿಗೊಳಿಸಲಾಗಿತ್ತು.

‘ಕೃಷಿಗಾಗಿ ಸಾಲ’ ಎಂದು ಸರ್ಕಾರವು ನಿರೀಕ್ಷಿಸಲು ಒಂದು ಕಾರಣವೆಂದರೆ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಮಾದರಿ ಸಮೀಕ್ಷೆ (National Sample Survey – NSSO) ಸಮೀಕ್ಷೆ ನಡೆಸಿದ ಅಂಕಿಅಂಶಗಳ

ಪ್ರಕಾರ ಸುಮಾರು ಶೇಕಡಾ 60ರಿಂದ 70ರಷ್ಟು ಜನಸಂಖ್ಯೆಯು ರೈತರದ್ದಾಗಿತ್ತು. ಅದರಲ್ಲಿ ಕೇಳಲಾದ ಪ್ರಶ್ನೆಯು ಹೀಗಿತ್ತು: ವರ್ಷದಲ್ಲಿ ಯಾವಾಗಲಾದರೊಮ್ಮೆ 30 ದಿನಗಳ ಕಾಲ ನೀವು ಕೃಷಿ ಮಾಡಿದ್ದೀರಾ? ಒಂದೊಮ್ಮೆ ಉತ್ತರ “ಹೌದು” ಎಂದಾದರೆ ಅವರು ವರ್ಷದ ಉಳಿದ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಇನ್ನಿತರ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳನ್ನು ಮಾಡಿದ್ದರೂ ಅವರನ್ನು “ಕೃಷಿಕ” ಎಂದೇ ಪರಿಗಣಿಸಲಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಹೊರತಾಗಿ ಅವರ ಕುಟುಂಬದ ಇನ್ನಿತರ ಸದಸ್ಯರು ಕೃಷಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿಲ್ಲದ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳನ್ನು ಕೈಗೊಂಡಿದ್ದರೂ ಅದನ್ನೂ ಸಹ

ಕೋಷ್ಟಕ 1: ಚಿತ್ರದುರ್ಗ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಹೊಳಲ್ಕೆರೆ ತಾಲ್ಲೂಕಿನ ಚಿಕ್ಕಬಾಜೂರಿನ

SAG ಗುಂಪಿನ ಸದಸ್ಯರಿಬ್ಬರ ಪ್ರಕರಣ

ಕೌಸರ್‌ಬಾನು			ನಾಗರತ್ನಮ್ಮ		
1996	1000	ವ್ಯಾಪಾರ	1997	2000	ಶಿಕ್ಷಣ
1996	3000	ವ್ಯಾಪಾರ	1997	500	ಶಿಕ್ಷಣ
1997	5000	ವ್ಯಾಪಾರ	1997	2000	ಶಿಕ್ಷಣ
1997	500	ಶಿಕ್ಷಣ	1998	4000	ಮನೆಬಳಕೆಗೆ ಎಲ್‌ಪಿಜಿ
1997	5000	ವೈದ್ಯಕೀಯ ವೆಚ್ಚ	1998	5000	ಶಿಕ್ಷಣ
1997	300	ವೈದ್ಯಕೀಯ ವೆಚ್ಚ	1998	5000	ವಾಹನ ಸಾಲ ಮರುಭರ್ತಿ
1998	4000	ವ್ಯಾಪಾರ	1999	7100	ಮನೆ ರಿಪೇರಿ
1998	5000	ವ್ಯಾಪಾರ	1999	8000	ವಾಹನ ಸಾಲ ಮರುಭರ್ತಿ
1998	5000	ವ್ಯಾಪಾರ	2000	8000	ವಾಹನ ಸಾಲ ಮರುಭರ್ತಿ
1999	5000	ವ್ಯಾಪಾರ	200	15,000	ವಾಹನ ಸಾಲ ಮರುಭರ್ತಿ
1999	12000	ವ್ಯಾಪಾರ	2000	325	SAG ಯೂನಿಫಾರಂ ಖರೀದಿ
2000	25,000	ಮನೆ ಅಡವಿಟ್ಟಿದ್ದಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ	2001	18,000	ವ್ಯವಹಾರ
2000	325	SAG ಯೂನಿಫಾರಂ ಖರೀದಿ	2002	30,000	ವಾಹನ ರಿಪೇರಿ
2001	2000	ಶಿಕ್ಷಣ	2003	28,000	ವಾಹನ ಸಾಲ ಮರುಭರ್ತಿ
2002	40,000	ಮನೆ ಖರೀದಿ	2003	8325	ಹೊಲಿಗೆ ಯಂತ್ರ
2003	325	ಮನೆ ವೆಚ್ಚ	2004	2300	ಮನೆಬಳಕೆಗೆ ಎಲ್‌ಪಿಜಿ
2003	8325	ಹೊಲಿಗೆ ಯಂತ್ರ[ಖಲುಖಜ]	2005	40000	ವಾಹನ ರಿಪೇರಿ
2003	50,000	ಕೃಷಿಭೂಮಿ ಖರೀದಿ	2005	1000	ಆಭರಣ ಸಾಲ
2004	2300	ಮನೆ ಬಳಕೆಗೆ ಎಲ್‌ಪಿಜಿ	2006	2000	ಆಭರಣ ಸಾಲ
2005	58,000	ಅಡವಿಟ್ಟ ಕೃಷಿಭೂಮಿಯ ಬಿಡುಗಡೆಗೆ	2007	62,000	ಟೆಂಪೋ ಖರೀದಿ ಮತ್ತು ಬಂಗಾರ
2005	6000	ಮನೆ ರಿಪೇರಿ	2008	22,820	ಟೆಂಪೋ ರಿಪೇರಿ ಮತ್ತು ವಿಮೆ
2005	1000	ಆಭರಣಗಳಿಗೆ ಸಾಲ	2009	11,000	ಟೆಂಪೋ ರಿಪೇರಿ
2006	2000	ಆಭರಣಗಳಿಗೆ ಸಾಲ	2010	40,500	ಮನೆ ರಿಪೇರಿ ಮತ್ತು ಬಂಗಾರ
2007	2000	ಬಂಗಾರ			
2008	53,820	ಸೈಕಲ್‌ಶಾಪ್ ವ್ಯವಹಾರ/ಬಂಗಾರ			
2009	-	-			
2010	500	ಬಂಗಾರ			
ಒಟ್ಟು	4,59,390	ನಾಲ್ಕು ಲಕ್ಷದ ಐವತ್ತೊಂಬತ್ತು ಸಾವಿರದ ಮುನ್ನೂರಾ ತೊಂಬತ್ತು	ಒಟ್ಟು	3,22,870	ಮೂರು ಲಕ್ಷದ ಇಪ್ಪತ್ತೆರಡು ಸಾವಿರದ ಎಂಟುನೂರಾ ಎಪ್ಪತ್ತು

SAG ಎಂದರೇನು?

(SAG) ಗುಣಲಕ್ಷಣಗಳು

- ಸಂಪತ್ತಿನ ಕ್ರಮಾನುಗತಿಯಂತಹ ವಿಧಾನದಿಂದ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆ ಪ್ರಾರಂಭ. ಹೀಗೆ ಅದು ಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿರುವ ಬಡವರನ್ನು ಜನರು ಗುರುತಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗಿದೆ.
- ಗುರುತಿಸಲಾದ ಬಡವರಿಗೆ SAG ಕುರಿತು ಕಿರು ವಿವರಣೆ ನೀಡಲಾಗುತ್ತದೆ ಮತ್ತು ಗುಂಪನ್ನು ರಚಿಸುವಂತೆ ಕೋರಿಕೊಳ್ಳಲಾಗುತ್ತದೆ.
- ಸದಸ್ಯರು ತಮ್ಮನ್ನು ತಾವೇ ಆಯ್ಕೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಮೂಲತತ್ವವೆಂದರೆ ಸದಸ್ಯರೊಳಗೆ ಸಾಮ್ಯತೆ ಇರಬೇಕು. ಅದು ಪರಸ್ಪರರ ಮೇಲಿನ ವಿಶ್ವಾಸನೀಯ ಹಾಗೂ ಸಹಕಾರ ಸಂಬಂಧ. ಚಾತಿ ಮತ್ತು ಧರ್ಮ ಮತ್ತು ಚಟುವಟಿಕೆಗಳನ್ನು ಮೀರಿದ ಸಂಬಂಧಗಳನ್ನು ಆಧರಿಸಿರಬೇಕು.
- ಗುಂಪುಗಳಿಗೆ ಕೊನೇಪಕ್ಷ 12 ಮಾದರಿಗಳಲ್ಲಿ ಸಾಂಸ್ಥಿಕ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವರ್ಧನೆ ತರಬೇತಿ ಕೊಡಲಾಗುತ್ತದೆ.
- ಇದರೊಂದಿಗೆ ಅವರು ನಿರಂತರ ಸಭೆಗಳನ್ನು ಮತ್ತು ಉಳಿತಾಯಗಳನ್ನು ಪ್ರಾರಂಭಿಸುತ್ತಾರೆ.
- ಗುಂಪು ಸಾಮಾನ್ಯ ನಿಧಿಯನ್ನು ಅವರು ಪ್ರಾರಂಭಿಸುತ್ತಾರೆ. ಅದರಲ್ಲಿ ಅವರ ಉಳಿತಾಯಗಳು ಹೋಗುತ್ತವೆ. ಮುಂದೆ ಬ್ಯಾಂಕುಗಳಿಂದ ಲೋನ್ ಸಿಗುತ್ತದೆ. ಕೇವಲ ಒಂದೇ ಗುಂಪುಖಾತೆಗೆ ಅವಕಾಶ.
- ಸಾಮಾನ್ಯ ನಿಧಿಯಿಂದ ಸಾಲ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಲು ಅವರು ಪ್ರಾರಂಭಿಸುತ್ತಾರೆ.
- 6 ತಿಂಗಳ ನಂತರ SAG-ಬ್ಯಾಂಕ್ ಜೋಡಣೆಯ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ಬರುತ್ತದೆ. ಗುಂಪು ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡು ನಿರ್ಧರಿಸಿದ ಮೇಲೆ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಲೋನನ್ನು ಇಡೀ ಗುಂಪಿನ ಒಬ್ಬರಿಗೆ ನೀಡಲಾಗುತ್ತದೆ. ಎಲ್ಲಕ್ಕಿಂತ ವಿಭಿನ್ನವಾದ ಎಫಫಿಲಿಟಿಗಳು ಹೇಳುವ ಪ್ರತಿ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಸಾಲವನ್ನು ಬ್ಯಾಂಕ್ ನಿರ್ಧರಿಸುತ್ತದೆ.

ಪರಿಗಣಿಸುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಗ್ರಾಮೀಣ ಕುಟುಂಬಗಳಿಗೆ ನೀಡಲಾಗುವ ಲೋನ್‌ಗಳು ಕೇವಲ ಕೃಷಿಗೊಂದೇ ಅಲ್ಲ ಎಂಬುದು ಅವಶ್ಯವಾಗಿ ಬದಲಾಗಬೇಕಿತ್ತು.

SAGಗಳು-ಯೋಗ್ಯವಾದ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು

ಈ ಲೇಖನದಲ್ಲಿ ಸ್ಥಾನ ಪಡೆದ ಸ್ವಸಹಾಯ ಸಂಬಂಧಿ ಗುಂಪುಗಳು [SAGಗಳು] ತುಂಬಾ ಯೋಗ್ಯವಾದ ಸಂಸ್ಥೆಯಾಗಿದ್ದು, ಅಗತ್ಯವಿರುವ ಕೌಶಲ್ಯಗಳು, ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳು ಮತ್ತು ಅವಶ್ಯಕ ಅವಕಾಶಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸುತ್ತವೆ. ಈ ಮೂಲಕ ಬಡಕುಟುಂಬಗಳ ಕೌಶಲ್ಯಯುತ ಜೀವನೋಪಾಯವನ್ನು ಅಭಿವೃದ್ಧಿಪಡಿಸಿ ಅವರನ್ನು ಬಡತನದಿಂದ ಮೇಲೇರಿಸಿ, ಎತ್ತರದಲ್ಲೇ ಉಳಿಯುವಂತೆ ನೋಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತದೆ. SAGಗಳು ಕುಟುಂಬದ ಕೌಶಲ್ಯಯುತ ಜೀವನೋಪಾಯಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಅನೇಕ ವೈವಿಧ್ಯಮಯ ಜೀವನೋಪಾಯದ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿಕೊಳ್ಳಲು ಅವಕಾಶವನ್ನು ಒದಗಿಸುತ್ತವೆ. ಅವು ಸಾಲದ ಗಾತ್ರವನ್ನು ಮತ್ತು ಬಡ್ಡಿದರವನ್ನು ರೂಢಿಗತವಾಗಿಸುತ್ತವೆ. ಅನಿಶ್ಚಿತ ಆದಾಯದಿಂದಾಗಿ ಬ್ಯಾಂಕುಗಳ ಮತ್ತು ಮೈಕ್ರೋ ಫೈನಾನ್ಸ್‌ಗಳ ನಿಯಮದಂತೆ ನಿಶ್ಚಿತ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ಮರು ಪಾವತಿ ಮಾಡುವುದು ಕೆಲವೊಮ್ಮೆ ಕಷ್ಟವಾಗಬಹುದು. ಆಗ ಎಸ್‌ಎಜಿಗಳು ಅಂತಹ ಕುಟುಂಬಗಳಿಗೆ ನಿಶ್ಚಿತ ಆದಾಯ ಸಿಗುವಂತೆ ಪ್ರಯತ್ನಪಡುತ್ತವೆ.

ಈ ವಿಚಾರವಾಗಿ ಮೈರಾಡದ SAG ಸದಸ್ಯರಿಬ್ಬರ ಕೌಶಲ್ಯಯುತ ಜೀವನೋಪಾಯದ ವಿವರಗಳು ಕೋಷ್ಟಕ ಒಂದರಲ್ಲಿ ಇದೆ. ಅವು ಅವರ ವೈವಿಧ್ಯಮಯ ಬದುಕನ್ನು ತೋರಿಸುತ್ತದೆ. ಕೌಸರ್ ಬಾನು ಪ್ರಕರಣದಲ್ಲಿ ಕುಟುಂಬದ ಜೀವನೋಪಾಯದ ಪ್ರಮುಖ ಪರಂಪರಾಗತ ಚಟುವಟಿಕೆಯೆಂದರೆ ವ್ಯಾಪಾರ; SAG ರಚನೆಯಾಗುವುದಕ್ಕೂ ಮೊದಲೇ ವ್ಯಾಪಾರದ ಬಂಡವಾಳಕ್ಕಾಗಿ ಅವರು ತಮ್ಮ ಭೂಮಿಯನ್ನು ಅಡವಿಟ್ಟಿದ್ದರು; ಮುಂದೆ SAGಯಿಂದ ವ್ಯಾಪಾರಕ್ಕಾಗಿ ಅನೇಕ ಬಾರಿ ಸಾಲ ತೆಗೆದುಕೊಂಡರು; ವ್ಯಾಪಾರದಿಂದ ಆದಾಯವು ಹೆಚ್ಚಿದಂತೆ ಅಡವಿಟ್ಟ ಭೂಮಿಯನ್ನು

ಬಿಡಿಸಿಕೊಂಡರು; ಒಂದಿಷ್ಟು ಭೂಮಿಯನ್ನು ಖರೀದಿ ಮಾಡಿದರು; ಬಾವಿಯನ್ನೂ ತೆಗೆಸಿದರು. ಆದಾಯವರ್ಧನೆ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ ಮೂರಕ್ಕೆ ಏರಿತು; 1) ವ್ಯಾಪಾರ 2) ಸೈಕಲ್‌ಶಾಪ್ 3) ಕೃಷಿ ಮತ್ತು ಶಿಕ್ಷಣಕ್ಕಾಗಿ ದೀರ್ಘಾವಧಿಯ ಹೂಡಿಕೆ. ಅವರು ಮನೆಯ ಖರ್ಚಿಗಾಗಿ ಕೇವಲ ಒಂದು ಸಣ್ಣ ಸಾಲ ತೆಗೆದುಕೊಂಡರು. ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ ಬಂಗಾರ ಮತ್ತು ಆಭರಣಗಳಿಗಾಗಿ ಸಾಲ ಮಾಡಿದರು. ಒಟ್ಟು ಹೂಡಿಕೆಯ ಮೊತ್ತ 4.5 ಲಕ್ಷ ರೂಪಾಯಿಗಳು.

ನಾಗರತ್ನಮ್ಮನವರ ಪ್ರಕರಣದಲ್ಲಿ, ಕುಟುಂಬವು ಒಣಭೂಮಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿತ್ತು. ಆದರೆ ಕೃಷಿಯಲ್ಲಿ ಹೂಡಿಕೆ ಮಾಡದಿರಲು ನಿರ್ಧರಿಸಿದರು. ಬದಲಿಗೆ ಮೊದಲೇ ಇದ್ದ ಟೆಂಪೋ ಮೇಲೆ ಹೂಡಿಕೆ ಮಾಡುವುದೆಂದು ಆಯ್ಕೆ ಮಾಡಲಾಯಿತು. SAGಯು ನಿರ್ವಹಣೆಗೆ ಬಂಡವಾಳವನ್ನು ಒದಗಿಸಿತು. ಅದರೊಂದಿಗೆ ನಾಗರತ್ನಮ್ಮನವರ ಕುಟುಂಬವು ಶಿಕ್ಷಣಕ್ಕೆ ಆದ್ಯತೆ ನೀಡಿತು. ಆಕೆ ಬಂಗಾರವನ್ನೂ ಖರೀದಿಸಿದರು. ಜೀವನೋಪಾಯಕ್ಕಾಗಿ ಕುಟುಂಬವು ಮಾಡಿದ ಒಟ್ಟು ಹೂಡಿಕೆಯ ಮೊತ್ತ 3.2 ಲಕ್ಷ ರೂಪಾಯಿಗಳು.

SAGಯ ಕಾರ್ಯತಂತ್ರವು ಯಾವ ಚಟುವಟಿಕೆಯ ಮೇಲೆ ಹೂಡಿಕೆ ಮಾಡುವುದು, ಎಷ್ಟು ಮತ್ತು ಯಾವಾಗ ಎನ್ನುವ ನಿರ್ಧಾರ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವ ಅವಕಾಶ ಹಾಗೂ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯವನ್ನು ಕುಟುಂಬಗಳಿಗೆ ನೀಡುತ್ತದೆ. ಇದನ್ನು ಪ್ರಮಾಣಬದ್ಧ ಪರಿಣಾಮವೆಂದು ಬಿಂಬಿಸಬೇಕಿಲ್ಲ. ಹೀಗಾಗಿ SAGಗಳು ಕೇವಲ ಬಳಕೆಗಾಗಿ ಲೋನ್ ಒದಗಿಸುವಿಕೆಯು ತಪ್ಪು ಎನ್ನುವ ಖಂಡನೆ ಬಂತು. ಅಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲ ಸರಾಸರಿ ಲೋನ್ ಗಾತ್ರವು 4,000 ರೂಪಾಯಿಗಳು ಎಂಬ ಅಂಕಿಅಂಶವು ತಪ್ಪು ದಾರಿಗೆ ಎಳೆಯುವಂತಿತ್ತು. SAGಗಳ ಸದಸ್ಯರು ಅವರ ಅಗತ್ಯಗಳಿಗೆ ತಕ್ಕಂತೆ ವಿವಿಧ ಮೊತ್ತದ ಬಹಳಷ್ಟು ಸಾಲ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಬಹುದಿತ್ತು. ಒಟ್ಟಾರೆ ಮೊತ್ತವನ್ನು ಕಡ್ಡಾಯವಾಗಿ ಪರಿಗಣಿಸಬೇಕಾಗಿತ್ತು. ಉಂಟಾದ ಮತ್ತು ಖಲುಖಜನಂತಹ ಸ್ವೀಮುಗಳು ಅಂದಾಜು 50 ಸಾವಿರ ರೂಪಾಯಿಗಳ ಒಂದು ಅಥವಾ ಎರಡು ಹಂತದಲ್ಲಿ ಸಾಲ ನೀಡುತ್ತಿದ್ದವು; ಆದರೆ ಇದು

ಸಾಕಾಗುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಒಂದೊಮ್ಮೆ ಪ್ರಮುಖ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು ಅಂದಾಜಿಸಿ ನಿರ್ವಹಿಸಲು ಸಮರ್ಥವಾದ" ಆಸ್ತಿ [3 ರಿಂದ 5 ಹಸುಗಳು ಅಥವಾ 20 ಕುರಿಗಳು] ಆಗಿದ್ದರೂ ಪೂರಕ ಸೇವೆಗಳಾದ ಪಶು ವೈದ್ಯಕೀಯ ಸುರಕ್ಷೆ, ಮೇವು ಮತ್ತು ನೀರು ಸಿಗುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಕಾರಣ ಬಡವರಿಗೆ ಹಲವು ಬಾರಿ ಈ ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳನ್ನು ಸರಿಹೊಂದಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವಿರಲಿಲ್ಲ. ವ್ಯವಸ್ಥಿತವಾಗಿ ಪ್ರಭಾವ ಬೀರುವುದರ ಮೂಲಕ ಈ ತೊಡಕುಗಳಿಂದ ಹೊರಬರಲು SAGಯು ಸಹಾಯ ಮಾಡುತ್ತಿತ್ತು; SAGಗಳು ಮತ್ತು ಅದರ ಒಕ್ಕೂಟಗಳು ದುರ್ಬರವಾದ ಅಧಿಕಾರ ಸಂಬಂಧಗಳನ್ನು ಬದಲಾಯಿಸುವಲ್ಲಿ ಸಮರ್ಥವಾಗಿದ್ದವು. ಅದರಲ್ಲಿ ಅನುದಾನಗಳು ಸೇರಿಕೊಂಡಿರಲಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಕುಟುಂಬಗಳು ಕೇವಲ ಸಾಲ ಮಾತ್ರ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕಿತ್ತು. ಅದನ್ನು ಫಲವತ್ತಾಗಿಸಲು ಮತ್ತು ಆದಾಯಗಳಿಸುವಂತೆ ಮಾಡಲು ಅಗತ್ಯವಾದ ಪೂರಕ ಸೇವೆಗಳು SAGಯು ಒದಗಿಸುತ್ತದೆ ಎನ್ನುವ ಭರವಸೆ ಸಾಲದೊಂದಿಗೆ ಸಿಗುತ್ತಿತ್ತು.

SAGಗಳು ಏಕೆ ಯೋಗ್ಯವಾಗಿದ್ದವು ಎನ್ನುವ ಎರಡನೇ ಕಾರಣ ಅವು ಯಾವುದೇ ರೀತಿಯ ನಿಶ್ಚಿತ ಅಥವಾ ಪ್ರಮಾಣಬದ್ಧ ಪ್ಯಾಕೇಜ್‌ಗಳನ್ನು ಅಥವಾ ಸಾಲಕ್ಕೆ ಅಥವಾ ಆಸ್ತಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಉತ್ಪಾದನೆಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿರಲಿಲ್ಲ. ಈಗಾಗಲೇ ಹೇಳಿರುವ ಎರಡು ಕುಟುಂಬಗಳು ವಿವಿಧ ಉದ್ದೇಶಗಳಿಗಾಗಿ ತೆಗೆದುಕೊಂಡಿದ್ದ ಲೋನ್‌ಗಳು ಮತ್ತು ಲೋನ್ ಗಾತ್ರಗಳು ಇದನ್ನು ಸ್ಪಷ್ಟಪಡಿಸುತ್ತವೆ.

ಮೂರನೇ ಕಾರಣ SAG ಸದಸ್ಯರುಗಳಿಗೆ ಅನಿರೀಕ್ಷಿತ ಸಮಸ್ಯೆಗಳು ಎದುರಾದಾಗ ಮರುಭರ್ತಿ ಮಾಡಬೇಕಾದ ಹಣವನ್ನು ಸರಿದೂಗಿಸಲಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಇಲ್ಲಿಯವರೆಗೂ SAGಯು ಬ್ಯಾಂಕಿನ ಅಥವಾ ಕಿರು ಹಣಕಾಸು ಸಂಸ್ಥೆಯ ಸಾಲಗಳನ್ನು ಅವಧಿ ಮುಗಿಯುವುದರೊಳಗೆ ಮರುಭರ್ತಿ ಮಾಡಲು ಸಮರ್ಥವಾಗಿವೆ.

ಕಾರಣ 1) ಇನ್ನಿತರ ಸದಸ್ಯರಿಂದ ಬರುವ ಹಣದ ಹರಿವು
2) ಗುಂಪಿನ ಸಾಮಾನ್ಯ ನಿಧಿಯನ್ನು ಬೆಳೆಸಿದ ಬಡ್ಡಿ ಹಾಗೂ ಉಳಿತಾಯಗಳು. ಈ ವಿಧಾನವು ಗುಂಪಿನ ಸಾಮಾನ್ಯ ನಿಧಿಯನ್ನು ನಾಶ ಮಾಡಿತೆ? ಅದಕ್ಕೆ ಯಾವ ಪುರಾವೆಗಳೂ ಇಲ್ಲ. ಒಟ್ಟು ಸಾಮಾನ್ಯ ನಿಧಿಯು ವರ್ಷದಿಂದ ವರ್ಷಕ್ಕೆ ಹೆಚ್ಚುತ್ತಿದೆ.

ಇಸವಿ 1984-85ರಲ್ಲಿ ಮೈರಾದದ ಯೋಜನೆಯಲ್ಲಿ ಯಾವಾಗ SAGಗಳು ಮೊದಲು ಹೊರಹೊಮ್ಮಿದವೋ ಅದರ ಫಲಿತಾಂಶ, ದೊಡ್ಡ ಸಹಕಾರಿ ಸೊಸೈಟಿಗಳು ತಮ್ಮ ಆಚರಣೆಗಳಿಗೆ ಕಡಿವಾಣ ಹಾಕಿ ಬಡ್ಡಿದರದ ವ್ಯತ್ಯಾಸವನ್ನು ಅಳವಡಿಸಿದವು. ಆರೋಗ್ಯ ಮತ್ತು ಆಹಾರಕ್ಕಾಗಿ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವ ಸಾಲಗಳ ಮೇಲಿನ ಬಡ್ಡಿದರವು ಅತ್ಯಂತ ಕಡಿಮೆ [ವಾರ್ಷಿಕ ಶೇಕಡಾ 2ರಿಂದ ಶೇಕಡಾ 5 ಮಾತ್ರ]. ಆದರೆ ವ್ಯಾಪಾರದ ಬಡ್ಡಿದರ ಅಧಿಕವಾಗಿತ್ತು [ವಾರ್ಷಿಕ ಶೇಕಡಾ 15ರಿಂದ ಶೇಕಡಾ 25]. ಇದು ಶೇರಿಯಾ ಅಥವಾ ಇಸ್ಲಾಮಿಕ್ ಬ್ಯಾಂಕಿಂಗ್‌ನ ಒಂದು ಲಕ್ಷಣವನ್ನು ಬಹಳ ಹೋಲುತ್ತಿತ್ತು. ಅಲ್ಲಿ ಹೂಡಿಕೆದಾರರ ಆದಾಯವೆಂದರೆ ಲಾಭದಲ್ಲಿ ಹಂಚಿಕೆ. ದುದೈವವೆಂದರೆ ಸಾಫ್ಟ್‌ವೇರ್‌ನಿಂದ ಹೇರಲಾದ ಪ್ರಮಾಣಬದ್ಧತೆ ಗೋಸ್ಕರ ಹಕ್ಕೊತ್ತಾಯ ಬಂದ ಕಾರಣ ಈ ಆಚರಣೆಯು ಬದಲಾಯಿತು.

■ **Aloysius Prakash Fernandez**
Former Director,
Myrada
E-mail: Fernandez@myrada.org

ಆಂಗ್ಲ ಮೂಲ: ಲೀಸಾ ಇಂಡಿಯ, ಸಂಪುಟ 12, ಸಂಚಿಕೆ 2, ಜೂನ್ 2010

www.leisaindia.org

A website for learning and sharing experiences on LEISA practices.

Main features

- Space to share your LEISA experience
- A source for LEISA practices followed by farmers
- An archive of LEISA India magazines - English edition and regional editions (Tamil, Kannada, Hindi, Oriya and Telugu)
- Photos and videos on LEISA practices
- Interesting cases of people following LEISA practices

ಪಂಪ್‌ಸೆಟ್ ಇಲ್ಲದ ತೋಟಗಾರಿಕೆ

■ ಶ್ರೀ ಪಡೆ

ಕರ್ನಾಟಕ ಮತ್ತು ಕೇರಳದ ಗಡಿ ನಾಡಿನ ಅನೇಕ ಕೃಷಿಕರು ಸುರಂಗಗಳ ಮೇಲೆ ವಿಶ್ವಾಸವಿಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಅವರ ಬೆಳೆಗಳಿಗೆ ನೀರಿನ ಅಗತ್ಯವನ್ನು ಪೂರೈಸಲು ಇದೊಂದು ಪರಂಪರಾಗತ ನೀರು ಸಂಗ್ರಹಣಾ ವಿನ್ಯಾಸ. ಸುರಂಗಗಳು ಮಾನವ ನಿರ್ಮಿತ ನೀರಿನ ಗುಹೆಗಳು. ಇವನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸಲು ಹೊರಗಿನ ಶಕ್ತಿ ಬೇಕಿಲ್ಲ. ಗುರುತ್ವಾಕರ್ಷಣ ಬಲದ ಮೇಲೆ ಕಾರ್ಯ ನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತವೆ.

“ನಮ್ಮ ಪ್ರದೇಶದ ಹೆಚ್ಚಿನ ಅಡಿಕೆ ಬೆಳೆಗಾರರಂತೆ ನಾವೂ ಒಂದೊಮ್ಮೆ ಪಂಪ್ ಆಧರಿಸಿದ ನೀರಾವರಿಯನ್ನು ಅವಲಂಬಿಸಿದ್ದರೆ, ಇಷ್ಟೊತ್ತಿಗಾಗಲೇ ಕೃಷಿಗೆ ಗುಡ್‌ಬೈ ಹೇಳಬೇಕಾಗುತ್ತಿತ್ತು” ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡದ ಕೃಷಿಕರ ಅಭಿಪ್ರಾಯವಿದು.

“ನಾವು ಶೇಕಡಾ 100ರಷ್ಟು ನೀರಿನ ಸುರಕ್ಷತೆ ಹೊಂದಿದ್ದೇವೆ” ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ ದಕ್ಷಿಣಕನ್ನಡ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಬಂಟ್ವಾಳ ತಾಲ್ಲೂಕಿನಲ್ಲಿ ಕೃಷಿಭೂಮಿ ಹೊಂದಿರುವ 55 ವರ್ಷದ ಗೋವಿಂದಭಟ್ ಮಾಣಿಮೂಲೆ. ಕರ್ನಾಟಕದ ಮುಗಿಯದ ಪವರ್‌ಕಟ್ ಸಮಸ್ಯೆ ಅವರನ್ನು ಬಾಧಿಸದು. ನೀರಾವರಿಗಾಗಿ ಅವರು ವಿದ್ಯುತ್‌ನಾಗಲೀ ಅಥವಾ ಡೀಸೆಲ್‌ನಾಗಲೀ ಅವಲಂಬಿಸಿಲ್ಲ. ತಮ್ಮ ಎರಡೂವರೆ ಹೆಕ್ಟೇರ್ ತೋಟಕ್ಕೆ ಪರಿಶ್ರಮಪಟ್ಟು ಗುರುತ್ವ ನೀರಾವರಿ ಒದಗಿಸುವಲ್ಲಿ ಇಡೀ ಕುಟುಂಬವೇ ಯಶಸ್ವಿಯಾಗಿದೆ. ಗೋವಿಂದ ಭಟ್ಟರ ಪ್ರಮುಖ ಬೆಳೆಗಳೆಂದರೆ ಅಡಿಕೆ ಹಾಗೂ ತೆಂಗು. ಕಾಳುಮೆಣಸು, ಬಾಳೆ ಮತ್ತು ಕೋಕೋಗಳು ಹೆಚ್ಚುವರಿ ಆದಾಯ ನೀಡುವ ಉಪಬೆಳೆಗಳು.

1,200 ಅಡಿಕೆ ಮತ್ತು 300 ತೆಂಗಿನಮರಗಳಿಗೆ ಅಗತ್ಯಕ್ಕೆ ತಕ್ಕಷ್ಟು ನೀರು ಒದಗಿಸಲು ಅವರ ಬೆಟ್ಟದಲ್ಲಿ 22 ಸುರಂಗಗಳ ಸರಮಾಲೆಯೇ ಹರಡಿಕೊಂಡಿದೆ. ಪ್ರತಿ ಸುರಂಗವೂ ಸ್ವಲ್ಪ ಪ್ರಮಾಣದ ನೀರನ್ನು ನೀಡುತ್ತದೆ. ನೋಡಲು ಹೆಚ್ಚಿರಲಿಲ್ಲ ಗಾತ್ರದ ಅಸರು. ಅಳೆದರೆ ಗಂಟೆಗೆ 200 ಲೀಟರ್‌ನಿಂದ 600 ಲೀಟರ್ ಪ್ರಮಾಣ. ಈ ಸುರಂಗಗಳ ನೀರನ್ನು ಭೂಮಿಚುಡಿಯ ಐದು ಟ್ಯಾಂಕುಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರತ್ಯೇಕ ಮಾರ್ಗಗಳಲ್ಲಿ ಸಂಗ್ರಹಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ. ಅಡಿಕೆ ತೋಟದ ಮೇಲಿರುವ ಅಂಥ ಒಂದು ಟ್ಯಾಂಕ್‌ಗೆ ಒಂಬತ್ತು ಸುರಂಗಗಳಿಂದ ನೀರು ಬಂದು ಸೇರುತ್ತದೆ. ಹೀಗೆ ಸಂಗ್ರಹಿಸಲಾದ ನೀರನ್ನು ಎಚ್ಚರಿಕೆಯಿಂದ ಕಿರು(ಮೈಕ್ರೋ) ನೀರಾವರಿ ಪದ್ಧತಿಯಲ್ಲಿ ಮರಗಳಿಗೆ ಉಣಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ.

ಗೋವಿಂದಭಟ್ಟರು ಬೆಳೆಗಳಿಗೆ ಮೂರು ರೀತಿಯ ನೀರುಣಿಸುವ ಸಾಧನಗಳನ್ನು ಬಳಸುತ್ತಾರೆ. ಅಡಿಕೆಗಾಗಿ ಹನಿ ನೀರಾವರಿ [ಡ್ರಿಪ್] ಮತ್ತು ಕಾವಳ [ಫಾಗರ್] ಅಥವಾ ಮೋಡ ಮುಸುಕಿದಂತೆ ಉಂಟುಮಾಡುವ ಸಾಧನಗಳನ್ನು ಬಳಸುತ್ತಾರೆ. ತೆಂಗಿಗೆ ನೀರಿನ ಬುಗ್ಗೆಯನ್ನು ಹರಿಸುತ್ತಾರೆ. ಹನಿ ನೀರಾವರಿಯಲ್ಲಿ ಹನಿ ಹನಿಯಾಗಿ ಒಂದು ಗಂಟೆಗೆ ಎಂಟು ಲೀಟರ್ ನೀರು ಹರಿಯುತ್ತದೆ. ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಅಡಿಕೆ ಮರಕ್ಕೂ ಎರಡು ಡ್ರಿಪ್‌ಗಳನ್ನು

■ ಸುರಂಗದ ನೀರಿನಿಂದ ತುಂಬಿಕೊಂಡಿರುವ ಕೆರೆ

ನೀಡಲಾಗಿದೆ. ಮತ್ತೊಂದು ಕಡೆ ಫಾಗರ್ ಇದೆ. ಇದು ಕಾರಂಜಿಯಂತೆ ನೀರನ್ನು ಚಿಮುಕಿಸುತ್ತದೆ. ಒಂದು ಗಂಟೆಗೆ 16 ಲೀಟರ್ ನೀರು ಹೊರಹೊಮ್ಮುತ್ತದೆ. ಒಂದು ಮರಕ್ಕೆ ಒಂದೇ ಒಂದು ಫಾಗರ್ ಸಾಕು. ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ ಬುಗ್ಗೆ ನೀರು ಮತ್ತು ದೊಡ್ಡ ಕಾರಂಜಿ ಒಂದು ಗಂಟೆಗೆ 20 ಲೀಟರ್ ನೀರನ್ನು ಉಣಿಸುತ್ತವೆ.

ಗೇಟ್‌ವಾಲ್ಟ್ ತಿರುಗಿಸುವಿಕೆಯ ಮೂಲಕ ಇಡೀ ನೀರಾವರಿ ಅವಧಿಯನ್ನು ಗೋವಿಂದಭಟ್ಟರು ನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತಾರೆ. ಪ್ರತಿದಿನ ಬೆಳೆಗಳಿಗೆ ಸುಮಾರು ಎರಡು ತಾಸು ನೀರು ಪೂರೈಸುತ್ತಾರೆ. ಸುರಂಗಗಳಿಂದ ಬರುವ ನೀರು ಬೇಸಿಗೆಯಲ್ಲಿ ಕಡಿಮೆಯಾಗಬೇಕು. ಅವರ ಅದೃಷ್ಟ ಸ್ವಲ್ಪ ಮಾತ್ರ ಕಡಿಮೆಯಾಗುತ್ತದೆ. ಇಸವಿ 2007ರಲ್ಲಿ ಗೋವಿಂದಭಟ್ಟರು [ಮೈಕ್ರೋ] ಕಿರು ನೀರಾವರಿಯನ್ನು ತೋಟಕ್ಕೆ ಅಳವಡಿಸಿಕೊಂಡರು. ಅಲ್ಲಿಯವರೆಗೆ ಅವರು ಪೈಪುಗಳ ಮೂಲಕ ನೀರುಣಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಅದಕ್ಕೂ ಮೊದಲು 90ರ ದಶಕದಲ್ಲಿ ಕೈಯಿಂದ ನೀರನ್ನು ಹಾಯಿಸುವ ಪದ್ಧತಿ ರೂಢಿಯಲ್ಲಿತ್ತು.

ಕೈಯಿಂದ ಸೋಕುವಿಕೆ(ನೀರು ಹಾಯಿಸುವಿಕೆ)

ಕೈಯಿಂದ ಸೋಕುವಿಕೆಯು ನಿಜವಾಗಿಯೂ ಹೊರೆ ಹಾಗೂ ಬೆನ್ನು ಮುರಿಯುವ ಕೆಲಸವಾಗಿತ್ತು. ಅಡಿಕೆಯ ಹಾಳೆಯಿಂದ ಆಯತಾಕಾರದ ದೋಣೆ(ಬೋಗುಣಿಯಂತಹ ಪಾತ್ರೆ)ಯನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರು. ತೋಟದೊಳಗೆ ಉದ್ದನೆಯ ಕಾಲುವೆಯಲ್ಲಿ ನೀರನ್ನು ಹರಿಸಲಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಪ್ರತಿವರ್ಷ ಅದನ್ನು ಪ್ರಾಯೋಗಿಕವಾಗಿ ನಿರ್ವಹಿಸುವ ಅಗತ್ಯವಿತ್ತು. ಒಬ್ಬ ವ್ಯಕ್ತಿಯು ಗ ಆಕಾರದಲ್ಲಿ ಬಗ್ಗೆ ಆ ಕಾಲುವೆಯಿಂದ ನೀರೆತ್ತಿ ಪ್ರತಿ ಮರದ ಬುಡಕ್ಕೆ ಹನಿಸಬೇಕಾಗಿತ್ತು. ಅನಂತರ, ನೀರಿಗೆ ಲಂಬವಾಗಿ ನಿಂತು ನೀರು ಸಾಗಿಸುವ ಮರದ ಸಲಕರಣೆ ಬಳಕೆಗೆ ಬಂತು. ಆದರೆ ಭಟ್ಟರು ಪೈಪು ಬಳಸಿ ನೀರಾವರಿ ಮಾಡುವವರೆಗೂ ಪರಂಪರಾಗತ ಅಡಿಕೆ ಹಾಳೆಯ ದೋಣೆಯನ್ನೇ ಬಳಸುತ್ತಿದ್ದರು.

ಈ ಪ್ರದೇಶದ ಭೂಮಿ ಬಹಳ ಇಳಿಜಾರು. ಕೇವಲ ಮೆಟ್ಟಿಲು(ಮಹಡಿ) ಕೃಷಿ ಮಾತ್ರ ಸಾಧ್ಯ. ತೋಟದ ಅಗಲ ಅತಿ ಕಡಿಮೆ. ಎಲ್ಲೆಲ್ಲಿ ಅತಿ ಕಡಿಮೆ ಅಗಲವಿದೆಯೋ ಅಲ್ಲಿ ತೆಂಗನ್ನು ನೆಡಲಾಗಿದೆ. ಬಹಳ ಕಿರಿದಾದ ಪಟ್ಟಿಯ ಕಾರಣ ಅಡಿಕೆ ಮರದ ಸಾಲುಗಳನ್ನು ಎಬ್ಬಿಸಲಾಗದು.

ಹಂತ ಹಂತವಾಗಿ ತೋಟವನ್ನು ವಿಸ್ತರಿಸಲಾಗಿತ್ತು. ಉಳಿಸಿದ ಹಣದಲ್ಲಿ ಹತ್ತು ವರ್ಷಗಳಿಗೊಮ್ಮೆ ಅಥವಾ ಸಾಧ್ಯವಾದಾಗಲೆಲ್ಲಾ

ಸುರಂಗ

ಸುರಂಗವು ಮಾನವ ನಿರ್ಮಿತ ನೀರಿನ ಗುಹೆ. ಕೇರಳದ ಕಾಸರಗೋಡು ಹಾಗೂ ಪಕ್ಕದ ಕರ್ನಾಟಕದ ದಕ್ಷಿಣಕನ್ನಡ ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಈ ರೀತಿಯ ಪಾರಂಪರಿಕ ನೀರು ಸಂಗ್ರಹಣಾ ವಿನ್ಯಾಸಗಳು ಸಾವಿರಾರು ಇವೆ. ಇವುಗಳನ್ನು ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಕುಡಿಯುವ ನೀರಿನ ಸಲುವಾಗಿ ಅಗೆಯಲಾಗುತ್ತದೆ. ಪಂಪ್‌ಸೆಟ್ ಹಾಗೂ ಬೋರ್‌ವೆಲ್‌ಗಳು ಬಂದ ಮೇಲೆ ಕ್ರಮೇಣ ಸುರಂಗ ಅಗೆಯುವ ಕೌಶಲ್ಯವೇ ನಶಿಸುತ್ತಿದೆ. 40 ವರ್ಷಗಳ ಹಿಂದೆ ಈ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನವನ್ನು ಅಚ್ಚುತಭಟ್ಟರು ತಮ್ಮ ಮಾಣಿಲ ಗ್ರಾಮಕ್ಕೆ ತಂದರು. ಭಟ್ಟರ ತೋಟದಲ್ಲಿದ್ದ ನುರಿತ ಕೆಲಸಗಾರರು ಮೊದಲ ಸುರಂಗವನ್ನು ಅಗೆದು ಮುಗಿಸಿದರು. ಇಂದು ಮಾಣಿಲ ಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿ ಸುಮಾರು 300 ಸುರಂಗಗಳಿವೆ.

ಒಂದು ಸುರಂಗವನ್ನು ಪೂರ್ತಿಯಾಗಿ ಅಗೆಯಲು ಒಂದು ಋತುಮಾನ(ಅಂದಾಜು ಎರಡು ತಿಂಗಳು) ಬೇಕು. ಫೆಬ್ರವರಿ-ಯಿಂದ ಮೇವರೆಗಿನ ಬೇಸಿಗೆಯಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ಸುರಂಗವನ್ನು ಅಗೆಯುತ್ತಾರೆ. ಮಳೆಗಾಲದಲ್ಲಿ ಹಾಗೂ ಮಳೆಗಾಲದ ನಂತರ ತಕ್ಷಣದಲ್ಲಿ ಮಣ್ಣಿನಲ್ಲಿ ಅಧಿಕ ತೇವಾಂಶವಿರುವ ಕಾರಣ ಅಗೆಯಲು ತೊಡಗಿದರೆ ಕುಸಿದು ಬೀಳುವ ಭಯವಿರುತ್ತದೆ. ಹೀಗಾಗಿ ಈ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ಸುರಂಗಗಳ ಅಗೆಯುವಿಕೆಯನ್ನು ತಡೆಹಿಡಿಯುತ್ತಾರೆ. ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಇಲ್ಲಿ ಸುರಂಗಗಳ ಉದ್ದ 40 ಮೀಟರ್‌ಗಳಿರುತ್ತದೆ. ಮಣ್ಣಿನ ವಿಧವನ್ನು ಎಷ್ಟು ದೂರದವರೆಗೆ ಅಗೆಯಬೇಕೆಂಬುದನ್ನು ಅವಲಂಬಿಸಿ ಎರಡರಿಂದ ಮೂರು ನಾಲ್ಕು ತಿಂಗಳವರೆಗೂ ಅಗೆಯಬೇಕಾಗಬಹುದು. ಸುರಂಗದ ಅಗಲವು ಒಬ್ಬ ಸಾಮಾನ್ಯ ಮನುಷ್ಯ ಒಳಗೆ ಹೋಗುವಷ್ಟು ಇದ್ದರೆ ಸಾಕು. ಈಗಲೂ ಸಹ ಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿ ಬೆರಳೆಣಿಕೆಯಷ್ಟು ಕೂಲಿಕಾರರಿಗೆ ಈ ಕೌಶಲ್ಯ ತಿಳಿದಿದೆ. ಎರಡೂವರೆ ಅಡಿ ಅಳತೆಯ ಸುರಂಗಕ್ಕೆ 150 ರೂಪಾಯಿಗಳ ಬೆಲೆ. ಅಂತರ ಹೆಚ್ಚಿದಂತೆ ತುದಿ ತಲುಪುವ ವೇಳೆಗೆ ಹೆಚ್ಚು ಕೆಲಸಗಾರರ ಅವಶ್ಯಕತೆಯಿಂದಾಗಿ ಬೆಲೆಯೂ ಹೆಚ್ಚುತ್ತಾ ಹೋಗುತ್ತದೆ.

ಬಹು ಪ್ರಮುಖವಾದ ವಾಸ್ತವವೇನೆಂದರೆ ಸುರಂಗದ ನೀರು ಪಾರದರ್ಶಕವಾಗಿದೆ. ಪಂಪ್‌ಸೆಟ್‌ನ ಅಗತ್ಯವಿಲ್ಲದೆ ವರ್ಷದ ಸದಾಕಾಲ ಸಿಗುವ ಮಾಲಿನ್ಯರಹಿತ ನೀರಿದು. ಎರಡನೆಯದಾಗಿ ಇದು ಕಲ್ಲಿನ ಗುಡ್ಡದ ಮೇಲೆ ವಾಸಿಸುವ ಜನರಿಗೆ ಲಭಿಸುವ ಏಕೈಕ ನೀರು ಸಂಗ್ರಹಣಾ ವಿನ್ಯಾಸ. ಬಡ ಕೃಷಿಕನೂ ಸಹ ಬಿಡುವಿನ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ಇಂಚಿಂಚಾಗಿ ಸುರಂಗವನ್ನು ಅಗೆದರೂ ಒಬ್ಬ ಸಹಾಯಕನೊಂದಿಗೆ ಎರಡು-ಮೂರು ತಿಂಗಳೊಳಗೆ ಹಣದ ಖರ್ಚಿಲ್ಲದೆ ಪೂರ್ತಿ ಮಾಡಬಹುದು.

ಬಾಯಾರು-ಕೇರಳದ ಕಾಸರಗೋಡಿನ ಒಂದು ಗ್ರಾಮ. "ಸುರಂಗಗಳ ಮೆಕ್ಕಾ" ಎಂದು ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ. ಈ ಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿ ಅಂದಾಜು 2,000 ಸುರಂಗಗಳಿವೆ.

ಕುಟುಂಬವೂ ಒಂದು ಸಣ್ಣ ಪಟ್ಟಿಗೆ ಕೃಷಿ ವಿಸ್ತರಿಸುತ್ತಿತ್ತು. ಪ್ರತಿ ತೋಟಕ್ಕೂ ಪೂರ್ವಭಾವಿಯಾಗಿ ಹೆಚ್ಚಿನ ಆಸಕ್ತಿಯಿಂದ ಕುಟುಂಬವು ನೀರಿನ ಲಭ್ಯತೆಯ ಪರೀಕ್ಷೆಯನ್ನು ಕೈಗೊಳ್ಳುತ್ತಿತ್ತು.

ಹೊಸ ತೋಟಕ್ಕಾಗಿ ಸಮತಟ್ಟು ಮಾಡಿ ಗುರುತಿಸಿದ ಜಾಗದಿಂದ ಸುಮಾರು 40 ಅಡಿಗಳಷ್ಟು ಮೇಲೆ ಒಂದು ಸುರಂಗವನ್ನು ಅಗೆಯಲಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಸಾಕಷ್ಟು ನೀರು ಸಿಗುತ್ತದೆ ಎಂದಾದರೆ ಮಾತ್ರ ಕೆಳಗೆ ಮೆಟ್ಟಲು ತೋಟದ ನಿರ್ಮಾಣ. ಆದರೆ ಅದೃಷ್ಟವಶಾತ್, ಈ ಕುಟುಂಬದವರು ತೆಗೆದ 25 ಸುರಂಗಗಳು ಒಟ್ಟಾರೆ ಅವರನ್ನು ಸೋಲಲು ಬಿಟ್ಟಿಲ್ಲ. ನೀರಿನ ಒರತೆ ಕಡಿಮೆ ಎನ್ನುವ ಕಾರಣಕ್ಕೆ ಮೂರು ಸುರಂಗಗಳನ್ನು ಮುಚ್ಚಿದ್ದಾರೆ. ಪ್ರತಿ ಸುರಂಗದಿಂದ ಬರುವ ನೀರನ್ನು ಕೆಳಗೆ ನಿರ್ಮಿಸಿದ ನೆಲದೊಳಗಿನ ಟ್ಯಾಂಕುಗಳಲ್ಲಿ ಸಂಗ್ರಹಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ. ಏಡಿಗಳ ಬಿಲಗಳನ್ನು ತಡೆಯಲು ಮತ್ತು ಆವಿಯಾಗುವಿಕೆಯನ್ನು ತಪ್ಪಿಸಲು ನೀರನ್ನು ಪಿವಿಸಿ ಪೈಪುಗಳ ಮೂಲಕ ಸಾಗಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ. ಅಲ್ಲಿ ವಿವಿಧ ಎತ್ತರಗಳಲ್ಲಿ ಈ ರೀತಿ ಐದು ಟ್ಯಾಂಕುಗಳಿವೆ. ಟ್ಯಾಂಕಿನಿಂದ ನೀರು ಹೊರಬರುವ ಪೈಪಿಗೆ

ಸ್ಥಿರಪಡಿಸಿದ ಗೇಟ್‌ವಾಲ್ವನ್ನು ಕೇವಲ ತಿರುಗಿಸುವ ಮೂಲಕ ತಗ್ಗಿನಲ್ಲಿರುವ ತೋಟಗಳಿಗೆ ನೀರಾವರಿ ಪ್ರಾರಂಭವಾಗುತ್ತದೆ.

ನೆಲದಾಳದ ಟ್ಯಾಂಕುಗಳು

ಎಲ್ಲಾ ಟ್ಯಾಂಕುಗಳನ್ನು ನೆಲದಾಳದಲ್ಲಿ ಪೈಪುಗಳ ಮೂಲಕ ಒಂದಕ್ಕೊಂದನ್ನು ಜೋಡಿಸಲಾಗಿದೆ. ಹೀಗೆ ಮೇಲಿನ ಟ್ಯಾಂಕಿನಲ್ಲಿ ಒಂದೊಮ್ಮೆ ನೀರು ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಉಕ್ಕುವ ಸಾಧ್ಯತೆ ತೋರಿದರೆ ತಕ್ಷಣ ತಗ್ಗಿನ ಟ್ಯಾಂಕಿಗೆ ನೀರನ್ನು ತಿರುಗಿಸಲಾಗುವುದು.

ಒಮ್ಮೆ ಈಗ್ಗೆ 50 ವರ್ಷಗಳ ಹಿಂದೆ, ಬೇಸಿಗೆಯಲ್ಲಿ ತೀವ್ರವಾದ ಬರ ಬಂದಿತ್ತು. ಅತ್ಯಂತ ತಗ್ಗಿನ ತೋಟದಲ್ಲಿರುವ ಟ್ಯಾಂಕಿನಿಂದ ನೀರನ್ನು ಮನೆ ಬಳಕೆಗಾಗಿ ಶ್ರಮಪಟ್ಟು ತಲೆಮೇಲೆ ಹೊತ್ತು ತಂದಿದ್ದೆವು ಎಂದು ಗೋವಿಂದಭಟ್ಟರ ತಂದೆ ಅಚ್ಚುತಭಟ್ಟರು(81) ನೆನಪಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ. ಆಮೇಲೂ ಸಹ, ಶಿವರಾತ್ರಿಯ ನಂತರ [ಶಿವರಾತ್ರಿಯು ಫೆಬ್ರವರಿಯಲ್ಲಿ ಬರುತ್ತದೆ] ನಮಗೆ ಬಹಳ

ಕಡಿಮೆ ನೀರು ದೊರಕುತ್ತಿತ್ತು. ಅನೇಕ ವರ್ಷಗಳ ಕಾಲ ತೋಟಕ್ಕೆ ನೀರೇ ಇರದ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಎಷ್ಟು ಸಿಕ್ಕಿತೋ ಅಷ್ಟು ನೀರನ್ನು ಸಾಧ್ಯವಾದಾಗಲೆಲ್ಲಾ ಕೊಡದಲ್ಲಿ ಹೊತ್ತು ತಂದು ನೀರುಣಿಸಿ ತೋಟವನ್ನು ರಕ್ಷಿಸಿಕೊಂಡೆವು.

1987ರಲ್ಲಿ ನೀರಿನ ಬಿಕ್ಕಟ್ಟು ಹೆಚ್ಚಿತು. ಆಗ ಪರಿಚಯವಾದ ಬೋರ್‌ವೆಲ್ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನದ ಮೇಲೆ ಭಟ್ಟರಿಗೆ ಆಸಕ್ತಿ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಅದು ಸುಸ್ಥಿರ ವಿಧಾನವಲ್ಲವೆಂದು ಅವರು ಅರಿತಿದ್ದರು. ಕೃಷಿಗೆ ಸೂಕ್ತವಾಗಿದ್ದ ಗುರುತ್ವ ನೀರಾವರಿ ವಿಧಾನಕ್ಕೆ ಬೋರ್‌ವೆಲ್‌ಗಳು ಬಹುದೊಡ್ಡ ಪೆಟ್ಟನ್ನು ನೀಡಿದ್ದವು. ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಕುಟುಂಬವು ಇನ್ನಷ್ಟು ಸುರಂಗಗಳನ್ನು ತೆಗೆದು ಅದೃಷ್ಟ ಪರೀಕ್ಷೆ ಮಾಡುವ ನಿರ್ಧಾರ ಮಾಡಿತು.

ವರ್ಷಕ್ಕೊಂದು ಸುರಂಗ

ಸುಮಾರು ಹತ್ತು ವರ್ಷಗಳ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ 6-7 ಸುರಂಗಗಳನ್ನು ಅಗೆದರು. ಭಟ್ಟರು ಬರದ (drought) ಇತಿಹಾಸಕ್ಕೆ ಗುಡ್‌ಬೈ ಹೇಳುವ ರೀತಿಯನ್ನು ಕಂಡುಹಿಡಿದಿದ್ದರು. ಬಿಡುವಿಲ್ಲದೆ ಸದಾ ಸುರಂಗ ಅಗೆಯುವ ಕಾರಣ [ಅಕಾಲ ಹೊರತುಪಡಿಸಿ] ಊರಿನವರು "ಮಾಣಿಮೂಲೆ ಅಚ್ಚುತಭಟ್ಟರಿಗೆ ಪ್ರತಿವರ್ಷ ಅಗೆದಾಗಲೂ ಒಂದೊಂದು ಸುರಂಗ ಸಿಕ್ಕಿದೆ" ಎನ್ನತೊಡಗಿದರು. ನಿರ್ವಹಣೆಯೆಡೆಗಿನ ಒಂದು ಹೆಜ್ಜೆ ಎಂದರೆ ಅಂದಾಜು ಒಂದು ಲಕ್ಷ ಲೀಟರ್ ಸಾಮರ್ಥ್ಯದ ದೊಡ್ಡ ಸಂಗ್ರಹಣಾ ಟ್ಯಾಂಕ್‌ನ ನಿರ್ಮಾಣ. ಇದು ಮಳೆನೀರನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸುತ್ತದೆ. ಸುರಂಗದಿಂದ ಹೊಸದಾಗಿ ಸಂಗ್ರಹಿಸಲಾದ ನೀರಿನೊಂದಿಗೆ ವ್ಯವಸ್ಥಿತ ಕ್ರಮದಲ್ಲಿ ಹೀಗೆ ಸಂಗ್ರಹಿಸಿದ ನೀರನ್ನು ಪರ್ಯಾಯವಾಗಿ ಬಳಸಲಾಗುತ್ತದೆ. ಈ ವಿಧಾನ ನೀರಿನ ಕೊರತೆಯ ನಿವಾರಣೆಗೆ ಸಹಾಯಕವಾಯಿತು. ಫಲಿತಾಂಶ ಆಶಾದಾಯಕವಾಗಿತ್ತು. ಅವರ ನೀರಿನ ಲಭ್ಯತೆ ಗಣನೀಯವಾಗಿ ಹೆಚ್ಚಿತು. ಆದರೂ ಪೈಪ್ ಮೂಲಕ ನೀರುಣಿಸುವಿಕೆ ನೆಮ್ಮದಿ ನೀಡುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಗೋವಿಂದಭಟ್ ಪಟ್ಟಿ ಮಾಡಿ ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. "ನಾವು ವಾರಕ್ಕೆರಡು ಬಾರಿ ಮಾತ್ರ ಪೈಪ್ ಮೂಲಕ ನೀರು ಕೊಡಲು ಸಾಧ್ಯವಿತ್ತು. ಎಲೆಗಳು ತೇವಾಂಶವನ್ನು ಹಿಡಿದಿಟ್ಟುಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದವು. ಆದರೆ, 'ಮಣ್ಣಿಗೆ ನೀರನ್ನು ಹಿಡಿದಿಟ್ಟುಕೊಳ್ಳುವ ಶಕ್ತಿ ಇರಲಿಲ್ಲ'. ಒಟ್ಟಾರೆ ತೋಟದ ಆರೋಗ್ಯ ಕೆಟ್ಟಿತ್ತು. ಇಳುವರಿಯೂ ಗಣನೀಯವಾಗಿ ಏರಿಳಿತವಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಒಂದು ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಗೋಣಿಚೀಲದಲ್ಲಿ ನಮ್ಮ ತೆಂಗಿನಕಾಯಿಗಳು 60 ರಷ್ಟು ಹಿಡಿಸುತ್ತಿತ್ತು. ಈಗ 25 ತೆಂಗಿನಕಾಯಿಗಳಿಗೆ ಗೋಣಿಚೀಲ ತುಂಬಿ ಬಿಡುತ್ತದೆ" ಅಚ್ಚುತಭಟ್ಟರು ನಗುತ್ತಾ ನುಡಿಯುತ್ತಾರೆ.

- ■ ಬೇರು ವಲಯದಲ್ಲಿ ನೀರೂಡಿಸುವಿಕೆ

ಬರಗಾಲಕ್ಕೆ ವಿದಾಯ

ಇಸವಿ 2007ರಲ್ಲಿ ಕಿರು(ಮೈಕ್ರೋ) ನೀರಾವರಿ ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದ ಮೇಲೆ ತೋಟವು ತುಂಬಾ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯಾಯಿತು. ಅವರು ನಿತ್ಯ ನೀರು ನೀಡಲು ಸಾಧ್ಯವಾದಾಗ ನೀರಿನ ಅಗತ್ಯವೂ ತಗ್ಗಿತು. ಬೆಳೆ ಗಣನೀಯವಾಗಿ ಹೆಚ್ಚಿತು. ದೊಡ್ಡ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ಏರಿಳಿತವು ಮಟ್ಟವನ್ನು ಕಡಿಮೆ ಮಾಡಲು ಸಾಧ್ಯವಾಯಿತು. ನಮಗೀಗ 1,500 ಗಿಡಗಳು ಮತ್ತು ಅಂತರ ಬೆಳೆಗಳಿಗೆ ಸಾಕಾಗುವಷ್ಟು ನೀರಿದೆ. ತೋಟದಲ್ಲಿ ಅಂತರಬೆಳೆಗಳಿವೆಯಾದರೂ ಅವುಗಳಿಗೆ ಪ್ರತ್ಯೇಕ ನೀರಾವರಿ ಇಲ್ಲ. ಮಣ್ಣಿನಲ್ಲಿರುವ ತೇವಾಂಶವೇ ಈ ಗಿಡ ಮತ್ತು ಬೆಳೆಗಳನ್ನು ಕಾಪಾಡುತ್ತದೆ ಎಂದು ವಿವರಿಸುತ್ತಾರೆ ಗೋವಿಂದಭಟ್ಟರು. ಈ ಸುರಂಗಗಳ ವೆಚ್ಚ ಸುಮಾರು ಎಷ್ಟಾಗಬಹುದು? ಪ್ರತಿ ಸುರಂಗಕ್ಕೂ ನಾವು ಪಂಪ್‌ಸೆಟ್ ಒಂದರ ಬೆಲೆಯಷ್ಟೇ ಖರ್ಚು ಮಾಡಿದ್ದೇವೆ. ಟ್ಯಾಂಕ್‌ಗಳಿಗೆ ಸ್ವಲ್ಪ ಹೆಚ್ಚು. ಆದರೆ ಮತ್ತೆ ಮತ್ತೆ ಆಗುವ ಖರ್ಚು ನಗಣ್ಯ. ಎಲ್ಲಾ ಐದು ಟ್ಯಾಂಕ್‌ಗಳ ನಿರ್ವಹಣೆಗೆ ಸುಮಾರು 40ರಿಂದ 50 ಮಾನವ ದಿನಗಳು ಅವಶ್ಯಕ. ಕಿರು ನೀರಾವರಿಗೆ ಹೆಚ್ಚು ಕೂಲಿಯ ಅಗತ್ಯ ಬೀಳದು. ಕೇವಲ ಒಂದು ಸುತ್ತು ಪರಿಶೀಲನೆ, ಗೇಟ್‌ವಾಲ್ವ್‌ನಿಂದ ನೀರನ್ನು ಬಿಡುವುದು ಮತ್ತು ಕಟ್ಟುವುದು ಇತ್ಯಾದಿ ಮಾಡಿದರೆ ಸಾಕಾಗುತ್ತದೆ.

ಭವಿಷ್ಯದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಅಥವಾ ಎರಡು ತೋಟಗಳನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಿ ಕೃಷಿ ವಿಸ್ತರಿಸುವ ಯೋಜನೆ ಭಟ್ಟರದು. ಆದರೆ ಅಡಿಕೆ ಹಾಗೂ ತೆಂಗಿನ ಇಂದಿನ ಬೆಲೆಗಳು ದೊಡ್ಡ ಬಂಡವಾಳ ಹೂಡಲು ವಿಶ್ವಾಸ ನೀಡುತ್ತಿಲ್ಲ. ಹೀಗೆ ಗೋವಿಂದಭಟ್ಟರು ಎರಡು ಕವಲುಗಳ ಕುರಿತು ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಅಡಿಕೆ ತೋಟದ ಒಳಗೆ ಅಲಂಕಾರಿಕ ಪುಷ್ಪೋದ್ಯಮ ಕೈಗೊಳ್ಳುವ ಸಾಧ್ಯತೆ ಹಾಗೂ ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಹೋಂ ಸ್ಟೇ. ಇಡೀ ಮನೆ ಮತ್ತು 2.5 ಹೆಕ್ಟೇರ್ ತೋಟವು ಯಾವುದೇ ಇಂಧನ ಬಳಸದೇ ಒಟ್ಟಾರೆ ಕೇವಲ ವಿಶಿಷ್ಟವಾಗಿ ಸುರಂಗದ ನೀರಿನಿಂದ ನಡೆಯುತ್ತಿರುವುದು ಹೊರಗಿನ ಅನೇಕ ಸಂಶೋಧಕರನ್ನು ಜಲಯೋಧರನ್ನು ಮತ್ತು ಗಣನೀಯವಾಗಿ ಆಸಕ್ತ ಜನರನ್ನು ಆಕರ್ಷಿಸುತ್ತಿದೆ. ನಮ್ಮ ಪಾರಂಪರಿಕ ಆಹಾರದ ಕೊಡುಗೆ ಮತ್ತು ನಶಿಸುತ್ತಿರುವ ಈ ಸುರಂಗ ಅಗೆಯುವ ಕೆಲಸವನ್ನು ನೋಡಲು ಹಾಗೂ ಇದರ ಸುಸ್ಥಿರ ಉಪಯೋಗಗಳನ್ನು ಅರ್ಥಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲು ಅವರಿಗೆ ಅನುವು ಮಾಡಿಕೊಡಲು ನಾವು ಎರಡು ರೂಂಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟಲು ಯೋಚಿಸಿದ್ದೇವೆ-ಇದು ಗೋವಿಂದಭಟ್ಟರ ಭರವಸೆ.

ಗೋವಿಂದಭಟ್ಟರ ಪಕ್ಕದಲ್ಲಿರುವ ದಂಡೇಪಾಡಿ ಅಚ್ಚುತಭಟ್ಟರು ತಮ್ಮ ಎರಡು ಎಕರೆ ತೋಟಕ್ಕೆ ಸುರಂಗದ ನೀರನ್ನೇ ಬಳಸುತ್ತಾರೆ. ಸುಮಾರು ಎರಡು ಕಿಲೋಮೀಟರ್ ಆಸುಪಾಸಿನಲ್ಲಿ ಕೃಷಿಕರು ಹಾಗೂ ಕೃಷಿ ಕೂಲಿಕಾರ್ಮಿಕರ ಸುಮಾರು 18 ಕುಟುಂಬಗಳಿವೆ. ಇವರೆಲ್ಲಾ ಬಳಸುವ ಸುರಂಗಗಳನ್ನು ಸೇರಿಸಿದರೆ ಆ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಸುಮಾರು 50 ಸುರಂಗಗಳಿವೆ.

■ **Shree Padre**
Post: Vaninagar,
Via: Perla,
Kasaragod Dt,
Kerala – 671 552
E-mail: shreepadre@gmail.com

ಆಂಗ್ಲ ಮೂಲ: ಲೀಸಾ ಇಂಡಿಯಾ, ಸಂಪುಟ 12, ಸಂಚಿಕೆ 3, ಸೆಪ್ಟೆಂಬರ್ 2010